

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

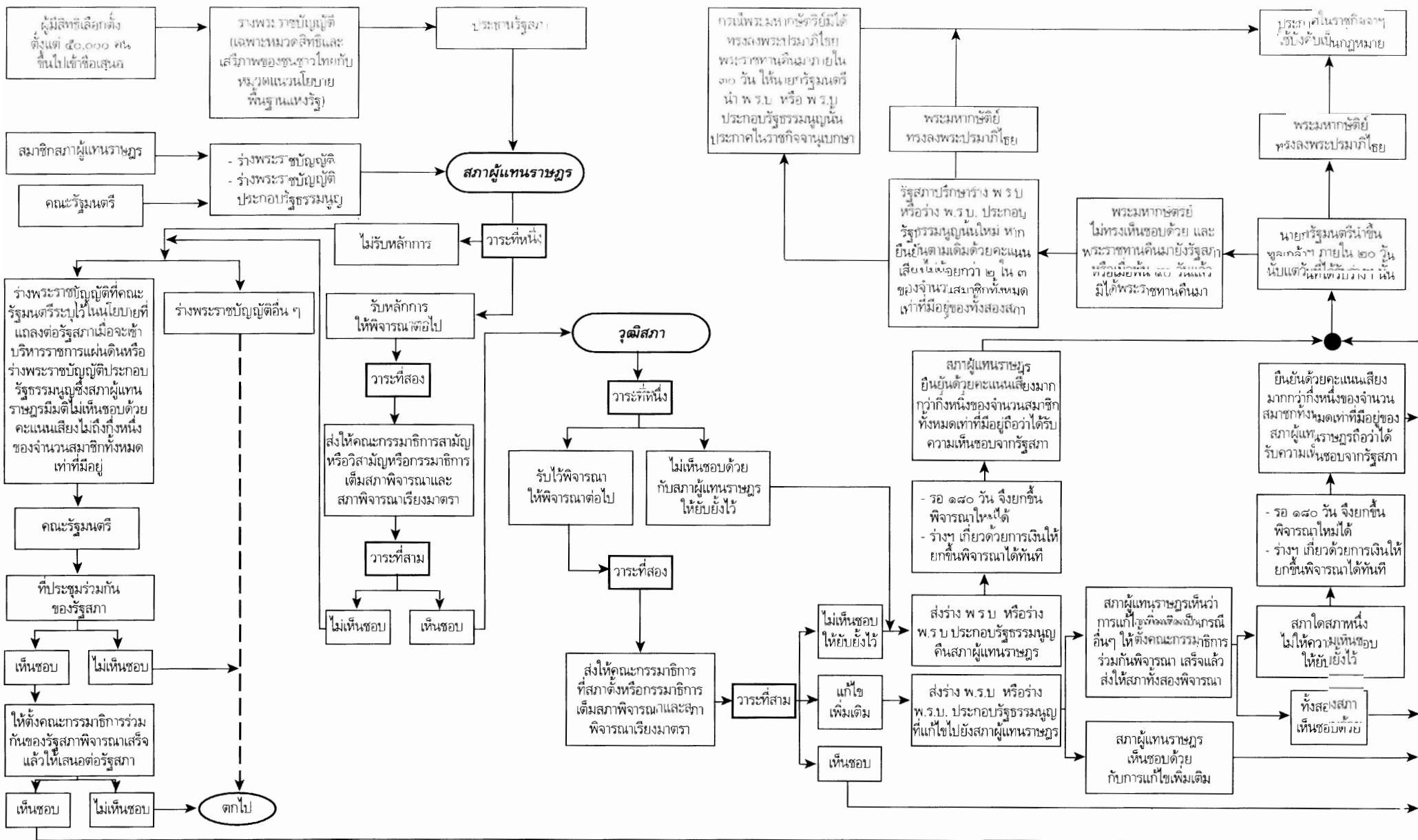
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ)
วันจันทร์ที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

อ.พ. ๒๐/๒๕๕๘

จัดทำโดย สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
www.senate.go.th

กระบวนการตราพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

หมายเหตุ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรรับหลักการแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญหรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญไม่เกิน ๑๖ คน พิจารณาศึกษา และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการฯ รายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของวุฒิสภา (ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๑๐๓)

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ก การเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีผู้เสนอ
ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา รวม ๒ ฉบับ คือ

๑. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็น
นายกรัฐมนตรี และได้รับการบรรจุระเบียบ
วาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒
ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่
๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ เป็นเรื่องด่วน
๒. เสนอโดย นายจองชัย เทียงธรรม
และ นาย วีระศักดิ์ โควสุรัตน์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย
และได้เสนอในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญ
ทั่วไป) วันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘
เพื่อพิจารณาพร้อมกันไปกับร่าง
พระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี
เนื่องจากมีหลักการทำนองเดียวกัน

ห หลักการ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ
การจัดหาล่ามภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย
ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๑๓)
- (๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาล
ในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้
(เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)
- (๓) กำหนดการคัดค้านของพยาน
เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย
(เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑)
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวน
และการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียหาย
ซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะให้มี
มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน
กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลย
(เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา
๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒
วรรคสาม)
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์
การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐาน
เพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสม

กับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ และมาตรา ๒๓๗ ตริ และยกเลิกมาตรา ๒๕๗)

๒ เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและ สอดคล้องกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ โดยที่ มาตรา ๒๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้พยานใน คดีอาญาได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จึงสมควร ปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึง จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาและลงมติ อนุมัติหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติม ภาค ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐาน) เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๗ ตามที่กระทรวงยุติธรรม เสนอ

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่าง พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับพร้อมกันไป ในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และต่อมาในวันพุธที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๘ ทางคณะกรรมการวิสามัญ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ พร้อมด้วยรายงาน การพิจารณาและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งที่ประชุม สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ นี้ในวาระที่สอง ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับ มาตราและวาระที่สามลงมติเห็นชอบ ในคราวเดียวกัน

๓ สาระสำคัญของการอภิปรายเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัตินี้ ในชั้นการประชุม สภาผู้แทนราษฎร สรุปได้ดังนี้

ข้อสังเกต

- ร่างมาตรา ๔ เพิ่มความเป็น มาตรา ๘๗/๑ เป็นกรณีของการไต่สวน ในชั้นฝากขัง กำหนดให้สามารถใช้การประชุม ทางจอภาพเพื่อทำการไต่สวนในชั้นฝากขัง ระหว่างผู้ต้องหา กับศาล ช่วยให้ไม่ต้อง เคลื่อนย้ายผู้ต้องขังจำนวนมากในแต่ละวัน จากเรือนจำไปศาล การที่คณะกรรมการ คุมข้อความคำว่า “ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ไม่อาจนำผู้ต้องหา มาศาลหรือไม่อาจนำ พยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนได้” ใวนั้น อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ เนื่องจาก ในปัจจุบันนี้โดยข้อเท็จจริงแล้วเป็นกรณีจำเป็น ที่ต้องนำตัวผู้ต้องหาไปยังศาล แต่ตำรวจ

จะไม่นำไปเพราะสะดวก ไม่ใช่เพราะกรณีจำเป็นจึงนำตัวผู้ต้องหาไปศาลไม่ได้ ซึ่งจากเดิมกระทำได้โดยไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ แต่เมื่อบัญญัติกฎหมายไว้ชัดเจนเช่นนี้อาจเป็นประเด็นโต้แย้งในทางปฏิบัติได้

คณะกรรมการธิการเห็นด้วยกับข้อสังเกตของสมาชิกจึงตัดข้อความที่ว่า “ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจนำตัวผู้ต้องหา มาศาลหรือไม่อาจนำพยานหลักฐาน มาให้ศาลได้สอบสวนได้” ออกในที่ประชุม

ข้อสังเกต

- ร่างมาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑

กรณีที่คณะกรรมการเพิ่มความในมาตรา ๑๓๑/๑ วรรคสอง ตอนท้ายความว่า “หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลที่จะพึงได้จากการตรวจพิสูจน์นั้น” เป็นกรณีที่หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ให้ความยินยอม ทำให้ไม่สามารถตรวจพิสูจน์ได้ ก็ไม่ทราบว่าการตรวจพิสูจน์จะเป็นอย่างไร จึงสันนิษฐานไม่ได้ เพราะไม่มีข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจพิสูจน์ และการสันนิษฐานดังกล่าวอาจเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๓ จึงขอเสนอให้บัญญัติความดังกล่าวเป็นดังนี้ “หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือ

กระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี”

คณะกรรมการชี้แจงตอบข้อสังเกตของสมาชิกดังกล่าวว่า การเพิ่มความดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๓ ว่า ตามรัฐธรรมนูญนั้นได้บัญญัติบทสันนิษฐานความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไว้ แต่ไม่ห้ามการเขียนกฎหมายสันนิษฐานในข้อเท็จจริงบางข้อให้เป็นผลร้ายต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา เพียงแต่ห้ามสันนิษฐานว่าเป็นความผิดทั้งหมด และการเขียนข้อสันนิษฐานต้องมีความเชื่อมโยงกันระหว่างเงื่อนไขของข้อสันนิษฐานกับข้อเท็จจริงที่กฎหมายสันนิษฐานไว้ ตัวอย่างเช่น ในกฎหมายเกี่ยวกับการพนันหรือกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด มีการเขียนบทสันนิษฐานข้อเท็จจริงบางข้อไว้เป็นโทษต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ที่ค่อนข้างเคร่งครัดกว่าการร่างกฎหมายมาตรา ๑๓๑/๑ วรรคสองนี้ โดยร่างกฎหมายมาตรานี้ใช้หลักการร่างตามแบบของกฎหมายต่างประเทศทั้งจากยุโรปและสหรัฐอเมริกา ที่พยายามหาช่องทางที่จะแก้ไขปัญหาอุปสรรค กรณีที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีไม่ให้ความยินยอมในการตรวจพิสูจน์ ร่างกายที่จะนำไปตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ จึงเขียนบทบังคับเพียงว่า เป็นบทสันนิษฐาน

ข้อเท็จจริงที่เป็นโทษต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือบุคคลที่ไม่ให้ความยินยอมโดยปราศจากเหตุผลและไม่เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ

แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการเห็นด้วยกับข้อสังเกตของสมาชิกจึงขอแก้ไขความในมาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑ ในวรรคสอง ตอนท้ายตามที่สมาชิกเสนอ

ข้อสังเกต

- การเพิ่มความเป็นมาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑ เมื่อดูจากหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ เห็นว่า ไม่ได้ระบุเลขมาตรานี้ไว้ และเป็นการเพิ่มหลักการขึ้นใหม่ ไม่เกี่ยวข้องกับหลักการเดิม ทั้งตามร่างที่ คณะรัฐมนตรี เสนอ มา ก็ ไม่ เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน การที่คณะกรรมการใช้ดุลพินิจเพิ่มความในวรรคท้ายที่ว่า“ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรมหรือสำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง” การเพิ่มความเช่นนี้คณะกรรมการไม่สามารถกระทำได้ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๑ และ ๑๐๘

คณะกรรมการชี้แจงว่าตามหลักการ (๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐาน เพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ และมาตรา ๒๓๗ ตีรี และยกเลิกมาตรา ๒๕๗) เห็นว่าการเพิ่มความ เป็นมาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑ ไม่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการ เพราะโดยเนื้อหาของหลักการ มีความครอบคลุมเนื้อหาของมาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑ แล้ว ตัวเลขมาตราที่วงเล็บไว้หลังเนื้อความนั้นบอกหลักการไม่ได้ เป็นเพียงการบอกแนวทางในการกระทำตามหลักการที่ระบุไว้ว่า ต้องแก้ไขปรับปรุงเนื้อความในมาตราใดบ้าง และกรณีความในวรรคท้ายนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ นั้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๖๙ และ มาตรา ๑๗๑ ไม่มีบทบัญญัติใดห้ามมิให้คณะกรรมการเพิ่มเติมบทบัญญัติเช่นนี้ขึ้นมา

ข้อสังเกต

- ร่างมาตรา ๙ เพิ่มความเป็น มาตรา ๒๒๖/๑ - ๒๒๖/๕ การที่คณะกรรมการเพิ่มความป็นมาตรา ๒๒๖/๑ วรรคแรก ความว่า “ในกรณีที่ ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใด เป็นพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ” เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔๓ วรรคสอง หรือไม่ ถ้าคณะกรรมการจะบัญญัติหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการให้รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มา โดยมิชอบให้รับฟังได้ในกรณีใดต้องระบุ ให้ชัดเจน จะกำหนดให้เป็นดุลพินิจของศาล ไม่ได้ ขอเสนอให้แก้ไขความดังกล่าวเป็นดังนี้ “ในกรณีที่ ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐาน ที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ”

คณะกรรมการ ชี้แจงว่า ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๔๓ วรรคสอง ได้บัญญัติบทตัดพยานหลักฐานประเภทนี้ไว้ อย่างเคร่งครัดและเด็ดขาดจนเกินไป ไม่มีข้อยกเว้นให้รับฟังได้ในบางกรณีเลย ซึ่งไม่ตรงกับหลักสากลที่มีข้อยกเว้นกรณี ที่การรับฟังนั้นจะเป็นประโยชน์สาธารณะ ที่จำเป็นต้องรับฟังพยานหลักฐานนั้น เมื่อความในรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เช่นนี้ จึงไม่สามารถปรับปรุงกฎหมายในระดับ พระราชบัญญัติให้มีเนื้อความขัดแย้งกับ ความดังกล่าวได้ แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๔๓ วรรคสอง หรือประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖ บัญญัติ ไม่ให้รับฟังเฉพาะถ้อยคำของบุคคลหรือ พยานหลักฐานที่เกิดจากการกระทำที่ผิด กฎหมายเท่านั้น ไม่รวมถึงพยานหลักฐาน ที่เกิดขึ้นและมีอยู่แล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ได้มาโดยวิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งในกฎหมายไทย นักกฎหมายมีความเห็น แตกต่างกันมากและไม่เป็นที่ยุติ แม้แต่ แนวคำพิพากษาศาลฎีกาก็มีหลายแนวทาง จึงหาแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้ เพราะสถานะทางกฎหมายยังไม่ชัดเจน ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีข้อยกเว้นให้รับฟัง เป็นกรณี ๆ ไป ไม่ให้เป็นดุลพินิจของศาล แต่ในประเทศอังกฤษ ให้กรณีที่จะรับฟังหรือไม่ เป็นดุลพินิจของศาล ซึ่งคณะกรรมการ ถือตามแนวทางของกฎหมายอังกฤษ แต่มีข้อเสีย คือ ไม่ได้วางแนวทางในการให้ศาล ใช้ดุลพินิจได้เลย โดยในกฎหมายออสเตรเลีย ได้มีการปรับปรุงกฎหมายเรื่องนี้ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๕ ได้วางแนวทางในการให้ศาล ใช้ดุลพินิจไว้ด้วย คณะกรรมการ จึงนำแนวทางการใช้ดุลพินิจของศาล ตามกฎหมายออสเตรเลียมาเป็นแนวทาง ในการยกร่างมาตรา ๒๒๖/๑ ครั้งนี้ด้วย แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการ เห็นด้วย กับข้อสังเกตของสมาชิก เพื่อให้ ได้ความที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอแก้ไข ความดังกล่าวตามที่สมาชิกเสนอ ในที่ประชุม

เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติมในมาตราต่าง ๆ

- ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๙/๑ ได้แก้ไขคำว่า “บัญชีระบุพยาน” เป็น “บัญชีระบุพยานหลักฐาน” เนื่องจากคำศัพท์ในกฎหมายพยานหลักฐานของไทยมีการใช้กันอย่างสับสน โดยเฉพาะระหว่างคำว่า “พยาน” และ “พยานหลักฐาน” ในต่างประเทศคำศัพท์เหล่านี้มีความหมายตรงตัว ถ้ากล่าวถึง “พยานหลักฐาน” หมายถึง พยานหลักฐานทุกชนิดใช้คำว่า “Evidence” “พยานบุคคล” ใช้คำว่า “Witness” แต่ในกฎหมายไทยคำว่า “พยาน” บางครั้งหมายถึงเฉพาะพยานบุคคล บางครั้งก็หมายความรวมถึงพยานผู้เชี่ยวชาญ และในบางครั้งก็หมายความรวมถึงพยานหลักฐานทุกชนิด คณะกรรมการจึงเลือกใช้คำศัพท์ที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน โดยถ้าต้องการให้หมายความรวมถึงพยานหลักฐานทุกชนิดใช้คำว่า “พยานหลักฐาน” (Evidence) ถ้ามุ่งหมายให้หมายถึงพยานบุคคลเท่านั้น ใช้คำว่า “พยาน” (Witness) ดังนั้น เพื่อให้ความหมายถูกต้องจึงแก้ไขเป็น “บัญชีระบุพยานหลักฐาน”

- ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๙/๑ วรรคท้าย กรณีที่เพิ่มความว่า “หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่” เนื่องจากมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มความดังกล่าวเพื่อเป็นการเน้นสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยในคดีอาญาไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ โดยเหตุที่เนื้อความในมาตรานี้เป็นการสร้างกฎเกณฑ์

ทางเทคนิคว่า ทั้งโจทก์และจำเลยต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และมีกฎหมายบังคับว่า ถ้าใครทำผิดหลักเกณฑ์ดังกล่าว ให้ตัดพยานหลักฐานเหล่านั้น กล่าวคือไม่ให้รับฟังพยานหลักฐานเหล่านั้นในการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งบทตัดพยานเช่นนี้ใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพในคดีแพ่ง ซึ่งคู่ความมีฐานะเท่าเทียมกัน แต่ในคดีอาญา จำเลยในคดีอาญามีฐานะในการต่อสู้คดีดีกว่าฝ่ายโจทก์มาก ถ้าใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับในคดีแพ่งจะทำให้ผลเสียไปตกอยู่กับจำเลยในคดีอาญาซึ่งไม่ถูกต้อง

- ร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๓๐/๑ ที่คณะกรรมการการตัดคำว่า “บุคคล” ออก เนื่องจากคำว่า “พยานบุคคล” ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Witness” ซึ่งไม่รวมถึง “พยานผู้เชี่ยวชาญ” ซึ่งใช้คำว่า “Expert” ด้วยคณะกรรมการต้องการให้คำว่า “พยาน” ตามมาตรานี้ หมายความรวมถึง พยานบุคคลและพยานผู้เชี่ยวชาญด้วย

- ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขมาตรา ๒๔๓ และ มาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ คณะกรรมการได้ขอแก้ไขในที่ประชุมตามที่สมาชิกมีข้อสังเกตว่า การที่คณะกรรมการเพิ่มความในมาตรา ๒๔๔ ตอนท้ายที่ว่า “แต่การกระทำดังกล่าวจะต้องไม่ขัดกับหลักทางศาสนา และไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น” เป็นกรณีที่มีการจำกัด และมีข้อห้าม

อย่างเคร่งครัดมากเกินไป ควรจะมีความยืดหยุ่นมากกว่านี้ การจำกัดเช่นนี้ ไม่ก่อให้เกิดความยุติธรรม จึงแก้ไขเป็น “แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น”

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๘ ซึ่งมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผลการพิจารณาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ภาคผนวก : ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

: ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายจองชัย เทียงธรรม และนายวีระศักดิ์ ไควสุรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย เป็นผู้เสนอ)

: รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร

: ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสาระประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในโอกาสต่อไป

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
พฤษภาคม ๒๕๔๘

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายหนุ่ย ผาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวสมสมร นาคนาค นิติกร ๕ นางสาวจินดา สัตยธาฐานวณิชย์ นิติกร ๔
นางสาวสุนันtha เรืองฉาย นิติกร ๓ นางสาวสุวรรณา พรหมพิมพ์ วิทยากร ๔
นางสิริกัญย์ ส่องแสง เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๕ นายพัลลภ วงศ์พานิช เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑
กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๕๒๕๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา	๑ก
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นสำคัญจากการอภิปราย ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผลการพิจารณา ของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑
- ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑
- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๕
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๒๕
- ประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๓๙
๑. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง	๓๙
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง	๔๒
๒. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง	๔๒
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา	๔๘
- ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สาม	๖๕
ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)	๖๙

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๙๓
- ข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ข่าวที่เกี่ยวข้อง	๑๐๓

ภาคผนวก : - ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)	(๑)
- ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายจงชัย เทียนธรรม และนายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย เป็นผู้เสนอ)	(๑๓)
- รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร	(๒๗)
- ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)	(๕๕)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นสำคัญ
จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีผู้เสนอเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณารวม ๒ ฉบับ คือ

๑. เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี^๑ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๘ เป็นเรื่องด่วน

๒. เสนอโดย นายจองชัย เทียงธรรม และนายวีระศักดิ์ โค้วสุรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย^๒ และได้เสนอในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สามัญสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เพื่อพิจารณาพร้อมกันไปกับร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีหลักการทำนองเดียวกัน

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีนั้น เป็นร่างพระราชบัญญัติที่บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว และได้ค้างการพิจารณาในวาระที่หนึ่งจนอายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง ต่อมาภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นการเลือกตั้งทั่วไป คณะรัฐมนตรีชุดใหม่ที่มี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีได้ร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อไป โดยรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามมาตรา ๑๗๘^๓ ของรัฐธรรมนูญ สภาผู้แทนราษฎร

^๑ โปรดดูร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ในภาคผนวกหน้า (๑)

^๒ โปรดดูร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. นายจองชัย เทียงธรรม และนายวีระศักดิ์ โค้วสุรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย เป็นผู้เสนอ ในภาคผนวกหน้า (๑๓)

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๗๘ บัญญัติว่า

“ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือบรรดา ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้ว มิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป

ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบต่อไปได้

จึงได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อไปในวาระที่หนึ่ง ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๒๕ โดยมีเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ โดยที่มาตรา ๒๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้พยานในคดีอาญาได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จึงสมควรปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาและลงมติอนุมัติหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐาน) เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๔๗ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไปแก้ไขเพิ่มเติมตามประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีคณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย) แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรี ก่อนส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร แล้วนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับพร้อมกันไป ในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้พร้อมกันไปด้วยคะแนนเสียงข้างมาก และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญคณะหนึ่ง จำนวน ๓๕ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สองชั้นคณะกรรมการ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกหลังการเลือกตั้งทั่วไป และรัฐสภามีมติเห็นชอบด้วยแต่ถ้าคณะรัฐมนตรีมิได้ร้องขอภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อไป ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมรัฐสภา"

“ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๒๕ กำหนดว่า

“เมื่อรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไป ตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญ ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นค้างการพิจารณาอยู่ในวาระใด ก็ให้พิจารณาต่อไปในวาระนั้น และให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ถ้าอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญให้สภาตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่”

คณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๕ คน ประกอบด้วย

๑. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตนะ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายเจริญ ภัคดีธนากุล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	เลขาธิการคณะกรรมการ
๘. นายพิษณุ หัตถสงเคราะห์	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ
๙. นายประเสริฐ บุญชัยสุข	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นางสาวศิลัมพา เลิศนุวัฒน์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. นายกิตติกร โล่ห์สุนทร	๑๒. นายจิรพันธ์ ลิ้มสกุลศิริวัฒน์
๑๓. นายเจริญ จรรย์โกมล	๑๔. นายฉลาด ขามช่วง
๑๕. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	๑๖. นายณรงค์ ดุจิง
๑๗. นายถาวร เสนเนียม	๑๘. นายธนา เบญจาธิกุล
๑๙. พันตำรวจโท บรรยนิ ตังภากรณ์	๒๐. นายประชุม ทองมี
๒๑. นายปัญญา จีนาคำ	๒๒. นางสาวปาริชาติ ซาลีเครือ
๒๓. นายพรเพชร วิชิตชลชัย	๒๔. นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท
๒๕. นายวรรณชัย บุญบำรุง	๒๖. นายวีระศักดิ์ ไควสุรัตน์
๒๗. นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง	๒๘. นายสรารุท เบญจกุล
๒๙. นายสาธิต ปิตุเตชะ	๓๐. นายสุรเชษฐ์ ดวงสอดศรี
๓๑. นายสุวัฒน์ ม่วงศิริ	๓๒. นายหัสณัยน์ สอนสิทธิ์
๓๓. นายอัมรินทร์ ตั้งประกอบ	๓๔. นายอิทธิพล คุณปลื้ม
๓๕. นายอุดร ทองประเสริฐ	

เมื่อคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาและข้อสังเกตของคณะกรรมการ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๘ ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณา

^๑ หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

^๒ โปรดดูรายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร ในภาคผนวกหน้า (๒๗)

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราในคราวประชุมเดียวกัน โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่างแล้วได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแก้ไขถ้อยคำแต่อย่างใด

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว
ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม โดยลงมติเห็นชอบ
ด้วยคะแนนเสียงข้างมาก และส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมาธิการได้มีข้อสังเกต ที่ประชุม
สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ได้มีการตั้งข้อสังเกตในข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ และที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ รายละเอียดได้นำเสนออยู่ในเอกสารฉบับนี้
ในส่วนผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติในวาระที่หนึ่ง
รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้แล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้คณะกรรมาธิการ
วิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาว่าจะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภา
คณะใด หรือจะเสนอให้ตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้
ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙^๖ และในคราวประชุม
คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ที่ประชุม
ได้พิจารณาแล้วเห็นควรมอบหมายให้คณะกรรมาธิการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน วุฒิสภา
เป็นผู้พิจารณา เมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมาธิการ
ดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา
ของสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

^๖ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๙ กำหนดว่า

"เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใด
ในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้อง
หรือในกรณีที่มีความจำเป็น วุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน แล้วแต่กรณี
เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้และ
เมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมาธิการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน
 ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
นั้นต่อไป"

**บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับพยานหลักฐาน**

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๑ รับหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๑ ลักษณะ ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐาน) และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๑ ลักษณะ ๕ หมวด ๑ ว่าด้วยจับ ชั่ง จำคุก แก้ไขเพิ่มเติมภาค ๕ ว่าด้วยพยานหลักฐาน และแก้ไขเพิ่มเติมภาค ๖ หมวด ๒ ว่าด้วยค่าธรรมเนียม) รวม ๒ ฉบับ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยให้รับข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดไปประกอบการพิจารณาด้วย และต่อมาในชั้นที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับที่ได้พิจารณาเสร็จแล้วไปยังคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ นร ๐๒๐๑ (คกก.๖)/๓๗ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ (ฝ่ายการต่างประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศ และกิจการพิเศษ) ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับแล้ว เห็นว่า เนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ยังมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน จึงเห็นควรส่งร่างกฎหมายทั้งสองฉบับให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาเพื่อหาข้อยุติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้มีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม) ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนสภาพนายความ เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด

ทั้งนี้ อาจสรุปสภาพปัญหาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ รวมทั้งการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับ ของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

(๑) แก้ไขมาตรา ๘๔ ให้บัญญัติเฉพาะในเรื่องการพิสูจน์ และนำบทบัญญัติในส่วนการพิสูจน์ข้อเท็จจริงรวมถึงข้อเท็จจริงที่ไม่ต้องนำสืบไปบัญญัติเป็นมาตรา ๘๔ ทวิ (ร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๔)

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบและให้ดุลพินิจแก่ศาลที่จะยอมรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบในบางกรณีได้ด้วย (ร่างมาตรา ๕)

(๓) แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการพิสูจน์ต่อพยานตามมาตรา ๘๕ ให้ครอบคลุมถึงการพิสูจน์ต่อพยานในทุกกรณี จากเดิมที่ให้สิทธิเฉพาะคู่ความที่มีหน้าที่นำสืบภายหลังที่จะพิสูจน์พยานของคู่ความที่นำสืบก่อนเท่านั้น (ร่างมาตรา ๖)

(๔) แก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยเอกสิทธิ์ตามมาตรา ๘๖ โดยกำหนดกรอบและแนวทางการอ้างเอกสิทธิ์และการใช้ดุลพินิจแก่ศาลให้ชัดเจน (ร่างมาตรา ๗)

(๕) แก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๘๓ ในส่วนข้อยกเว้นให้รับฟังสำเนาเอกสารในกรณีต้นฉบับสูญหายตามมาตรา ๘๒ (๒) ครอบคลุมถึงกรณีที่ศาลควรรับฟังสำเนาเอกสารแทนต้นฉบับเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือในกรณีที่ต้นฉบับสูญหายไปโดยพฤติการณ์ที่ไม่อาจโทษผู้อ้างได้ และกรณีที่มีได้มีการโต้แย้งคัดค้านเอกสารตามมาตรา ๑๒๕ ซึ่งอาจไม่มีความจำเป็นที่ต้องนำต้นฉบับมาสืบ (ร่างมาตรา ๘)

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบและการรับฟังพยานหลักฐานอันได้มาจากคอมพิวเตอร์และสื่ออื่นในลักษณะเดียวกัน โดย

(ก) ให้ศาลรับฟังข้อมูลที่บันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นพยานหลักฐานในคดีได้ ถ้าการบันทึกหรือการประมวลผลนั้นเป็นการกระทำโดยปกติถูกต้องตามขั้นตอนการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ และมีคำรับรองของผู้เกี่ยวข้องเสนอประกอบด้วย (ร่างมาตรา ๙)

(ข) กำหนดให้คู่ความระบุความจำนงในการอ้างพยานหลักฐานที่ได้จากคอมพิวเตอร์ไว้ในบัญชีระบุพยาน พร้อมส่งคำรับรองและสำเนาสื่อที่บันทึกข้อมูลให้แก่ศาล (ร่างมาตรา ๙)

(ค) กำหนดหน้าที่ให้แก่คู่ความฝ่ายที่ถูกคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งอ้างถึงข้อมูลที่บันทึกหรือประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นพยานหลักฐานยันตน และประสงค์จะยื่นคำแถลงคัดค้านการอ้างข้อมูลนั้น ต้องคัดค้านความไม่ถูกต้องของข้อมูลนั้นก่อนศาลพิพากษาคดี (ร่างมาตรา ๙)

(ง) กำหนดให้นำบทบัญญัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการรับฟังและการนำสืบพยานหลักฐานอันได้มาจากเครื่องคอมพิวเตอร์ไปใช้แก่การรับฟังข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๙)

(๗) ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับฟังพยานบุคคลและพยานบอกเล่าตาม มาตรา ๙๕ โดยบัญญัติเรื่องความสามารถในการเบิกความของพยานไว้ในมาตรา ๙๕ และแยก บทบัญญัติเรื่องพยานบอกเล่า มากำหนดเป็นมาตรา ๙๕ ทวิ โดยวางหลักเกณฑ์และข้อยกเว้น ในการรับฟังพยานบอกเล่าให้มีความชัดเจน (ร่างมาตรา ๑๐ และร่างมาตรา ๑๑)

(๘) ปรับปรุงกระบวนการสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนตามมาตรา ๑๐๑ โดยขยาย ขอบเขตของการสืบพยานหลักฐานและแก้ไขข้อจำกัดในเรื่องความรวดเร็ว และเพิ่มเติมให้อำนาจ แก่ศาลที่จะมีคำสั่งให้ยึดเอกสารหรือวัตถุเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในกรณีเช่นนั้นได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

(๙) ปรับปรุงกระบวนการสืบพยานหลักฐาน โดยเปิดโอกาสให้คู่ความอาจตกลง กันให้สืบพยานหลักฐานตามวิธีการหรือดำเนินการอย่างอื่นใด เช่น ให้เจ้าพนักงานศาล ไปทำการสืบพยานแทนนอกศาลคล้ายกับ Commissioner เป็นต้น โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความ ยินยอมของคู่ความเป็นหลัก ทั้งนี้ ยังคงอยู่ในกรอบของกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย ของประชาชน และดุลพินิจของศาล (ร่างมาตรา ๑๓)

(๑๐) กำหนดให้อำนาจศาลในการแก้ไขข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการสืบ พยานหลักฐานโดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการที่ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขตลอดจนวิธีการที่จะแก้ไข ข้อผิดพลาดอันเกี่ยวกับการนำสืบพยานหลักฐานที่ผิดระเบียบหรือผิดหลงไป โดยกำหนดข้อห้าม ในการให้แก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดจากความจงใจหรือละเลยเพิกเฉยของคู่ความฝ่าย ที่สืบพยานหลักฐานอันเป็นการเอาเปรียบคู่ความฝ่ายอื่น (ร่างมาตรา ๑๓)

(๑๑) เพิ่มเติมให้อำนาจแก่ประธานศาลฎีกาที่จะออกข้อบังคับในเรื่องการสืบ พยานหลักฐาน เท่าที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องการ สืบพยานหลักฐาน (ร่างมาตรา ๑๓)

(๑๒) กำหนดแนวทางแก่ศาลในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานบางประเภท ได้แก่ พยานบอกเล่าและบันทึกถ้อยคำของพยานนอกศาล เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงแก้ไข บทบัญญัติในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๔)

(๑๓) แก้ไขมาตรา ๑๐๖ ให้ศาลมีอำนาจในการชักถามถึงรายละเอียดที่พยาน จะเบิกความก่อนที่จะออกหมายเรียกให้ตามที่คู่ความขอ (ร่างมาตรา ๑๕)

(๑๔) แยกบทบัญญัติมาตรา ๑๐๘ ในส่วนที่เกี่ยวกับพยานที่ศาลจะออก หมายเรียกพยานไม่ได้ โดยเพิ่มกรณีที่พยานมีเอกสิทธิ์หรือคุ้มกันตามกฎหมายเฉพาะ และ ที่เกี่ยวกับพยานที่ไม่สามารถไปศาลได้ออกจากกัน (ร่างมาตรา ๑๗)

(๑๕) แก้ไขมาตรา ๑๑๑ ให้อ้างอิงมาตรา ๑๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันแทนการอ้างอิงมาตรา ๑๔๗ แห่งกฎหมายลักษณะอาญาซึ่งยกเลิกไปแล้ว (ร่างมาตรา ๑๘)

(๑๖) แก้ไขบทบัญญัติในเรื่องการสาบานหรือปฏิญาณตนของพยานตามมาตรา ๑๑๒ (ร่างมาตรา ๑๘)

(๑๗) แก้ไขบทบัญญัติเรื่องสิทธิของพยานบางจำพวกที่มีสิทธิไม่ต้องเบิกความตามมาตรา ๑๑๕ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหลักการตามมาตรา ๑๐๖ ทวิ ให้สอดคล้องกัน (ร่างมาตรา ๑๖ และร่างมาตรา ๑๗)

(๑๘) ปรับปรุงวิธีการสืบพยานหลักฐานในเรื่องรายละเอียด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลขและอื่น ๆ โดยให้มีการบันทึกถ้อยคำของพยานที่อาจต้องเบิกความในเรื่องรายละเอียดไว้ก่อนเพื่อลดระยะเวลาในการสืบพยานลง แต่ยังคงกำหนดให้พยานนั้นมาศาลเพื่อให้คู่ความอื่นซักค้านด้วย ทั้งนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับกรณีพยานอยู่ต่างประเทศไว้โดยเฉพาะด้วย (ร่างมาตรา ๑๘)

(๑๙) กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการสืบพยานหลักฐาน โดยการใช้ระบบการประชุมทางจอภาพ (ร่างมาตรา ๒๐)

๒. ความเห็นและข้อสังเกตในชั้นต้นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตดังนี้

(๑) ควรตัดร่างมาตรา ๑๐๓ เบญจ และร่างมาตรา ๑๒๐ เบญจ ที่กำหนดหลักการให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับได้ ออก

(๒) ควรตัดร่างมาตรา ๑๐๖ ทวิ (๒) ที่กำหนดหลักการห้ามออกหมายเรียกพยานที่เป็นพระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา และร่างมาตรา ๑๑๕ ที่กำหนดให้พระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา แม้มาเป็นพยานจะไม่ยอมเบิกความหรือตอบคำถามใด ๆ ก็ได้ ออก

(๓) ในร่างมาตรา ๑๒๐ ทวิ ที่กำหนดหลักการให้คู่ความสามารถเสนอบันทึกถ้อยคำแทนการซักถามพยานบุคคลต่อหน้าศาลได้ นั้น ควรเพิ่มหลักการด้วยว่า ในคดีที่มีคู่ความสองฝ่ายและคู่ความที่มีได้ขาดนัดจะนำหลักการตามมาตรานี้มาใช้บังคับได้เฉพาะเมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งยินยอมแล้วเท่านั้น

(๔) ควรแก้รูปแบบของการร่างกฎหมายในการเรียงลำดับเลขมาตรา จากเดิมที่ใช้ปกติสังขยา เช่น “ทวิ” “ตรี” “จัตวา” เป็น การเรียงลำดับเลขมาตราโดยการใช้เครื่องหมาย “/” เช่น มาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ แทน เพราะสะดวกในการจดจำและการอ้างอิงมากกว่า

๓. สำระสำคัญของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓.๑ ตัดหลักการในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการนำสืบและการรับฟังพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นข้อมูลที่บันทึกสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์หรือประมวลผลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์และสื่ออื่นใน

ลักษณะเดียวกัน (ร่างมาตรา ๙ เพิ่มมาตรา ๙๓ ทวิ มาตรา ๙๓ ตี มาตรา ๙๓ จัดวา และ มาตรา ๙๓ เบญจ) เนื่องจากตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้บัญญัติให้มีการรับฟังข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เป็นพยานหลักฐานในกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายไว้แล้ว

กระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ภายหลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ เสนอร่างกฎหมายกลับไปยังคณะรัฐมนตรีว่า ไม่ควรตัดหลักเกณฑ์ดังกล่าวออก เนื่องจากมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดเพียงการให้รับฟัง พยานหลักฐานดังกล่าว แต่ยังไม่ได้มีการกำหนดวิธีการยื่นพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ประธาน ศาลฎีกาสามารถออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการนำสืบพยานหลักฐานดังกล่าวได้อยู่แล้วตาม ร่างมาตรา ๑๐ (เพิ่มมาตรา ๑๐๓/๓) ของร่างกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งกระทรวงยุติธรรม ได้ชี้แจงว่า หากสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นว่า ไม่มีข้อขัดข้องในทางปฏิบัติของศาล กระทรวงยุติธรรมก็ไม่ติดใจ กับข้อสังเกตดังกล่าว และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมชี้แจงว่า หลักการตามร่างฯ ของคณะกรรมการฯ ถูกต้องแล้ว

(๒) การกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการพิจารณา เกี่ยวกับการสืบพยานหลักฐานไปโดยผิดระเบียบหรือผิดหลง ทำการแก้ไขให้ถูกต้องตาม ร่างมาตรา ๑๓ (เพิ่มมาตรา ๑๐๓ จัดวา) เนื่องจากเป็นอำนาจทั่วไปของศาลที่จะสั่งให้เพิกถอน หรือแก้ไขการพิจารณาที่ผิดระเบียบตามมาตรา ๒๗ ได้อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องนำมาบัญญัติไว้ เป็นการเฉพาะอีก

ในที่สุดกระทรวงยุติธรรมได้ให้ความเห็นชอบด้วยเนื่องจากเห็นว่า ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้กำหนดให้ภาค ๑ ลักษณะ ๒ หมวด ๓ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ และหน้าที่ของศาลไว้โดยเฉพาะอยู่แล้ว โดยมาตรา ๒๗ ในหมวด ๓ ดังกล่าวก็ได้บัญญัติไว้อย่าง ชัดเจนและกว้างขวางมากกว่าร่างมาตรา ๑๐๓ จัดวา ของกระทรวงยุติธรรม จึงไม่มีความ จำเป็นต้องกำหนดหลักการตามร่างมาตรา ๑๐๓ จัดวา ไว้อีก

๓.๒ เห็นควรรอการพิจารณาบางร่างมาตราไว้ก่อน เพื่อศึกษาหลักกฎหมาย ของต่างประเทศ

(๑) การกำหนดหลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๘๔ ทวิ) ที่แยกออกเป็น ๓ หลักการ คือ

(ก) พยานหลักฐานที่ห้ามรับฟังโดยเด็ดขาด ได้แก่ ถ้อยคำของบุคคล ซึ่งเกิดจากการถูกทรมาน ชูเชิญ หรือใช้กำลังบังคับ หรือถ้อยคำที่เกิดจากการกระทำใด ๆ ที่ทำให้ เป็นไปโดยไม่สมัครใจ ทั้งนี้ เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๒๔๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

(ข) พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายประการอื่น นอกจากที่บัญญัติไว้ใน (ก) โดยปกติไม่อาจรับฟังได้เช่นกัน เว้นแต่เป็นกรณีที่ศาลเห็นว่า พยานหลักฐานนั้นเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญอันเกี่ยวกับประเด็นข้อสำคัญในคดี ศาลมีอำนาจ ใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรมได้ และ

(ค) พยานหลักฐานสืบเนื่องที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากพยานหลักฐาน ตาม (ก) และ (ข) ให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวประกอบ พยานหลักฐานอื่นได้

ในหลักการตามข้อ (ก) และข้อ (ค) ไม่มีประเด็นที่เป็นปัญหา เพราะเป็นไป ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและหลักกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในหลายประเทศ เช่น ประเทศ สหรัฐอเมริกาจะมีเฉพาะหลักการตามข้อ (ข) เท่านั้น ที่ควรทำการศึกษาโดยละเอียด เนื่องจากยังไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายสากลที่กำหนดให้รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวได้ หากเป็น พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องและสามารถพิสูจน์ได้ว่า จำเลยกระทำความผิด และการเกิดขึ้นหรือได้มา ซึ่งพยานหลักฐานนั้นไม่เป็นการกระทบต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ไม่เป็นการกระทบ ต่อความยุติธรรมในกระบวนการพิจารณาและไม่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน อย่างร้ายแรงของประชาชน

(๒) การกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งเปิดเผยพยานเอกสารหรือข้อมูลอันเป็น ความลับ (ร่างมาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๒) สมควรศึกษาว่า การกำหนดหลักการไว้เช่นนี้ จะเป็นการเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากเอกสารหรือข้อมูลเหล่านั้นจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย อื่นอยู่แล้ว โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่อยู่ภายใต้การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งกำหนดหลักการเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารใดบ้างที่สามารถเปิดเผยได้ ตลอดจนหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว

๓.๓ แก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญของบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว และพิจารณาข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

(๑) กำหนดให้คู่ความที่ได้ยื่นคำขอต่อศาลในวันสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนตาม มาตรา ๑๐๑ แล้ว มีสิทธิยื่นคำขอฝ่ายเดียวขอให้ศาลสืบพยานหลักฐานนั้นไปฝ่ายเดียว โดยไม่ให้ ศาลแจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนดังที่กระทำอยู่ตามปกติตามมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง โดยคู่ความ ดังกล่าว นอกจากจะต้องบรรยายข้อเท็จจริงที่แสดงว่า มีเหตุฉุกเฉินจำเป็นต้องสืบพยานนั้น โดยเร่งด่วนแล้ว ได้เพิ่มเงื่อนไขว่า จะต้องไม่สามารถแจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนได้ด้วย (ร่างมาตรา ๙ เพิ่มมาตรา ๑๐๑/๑)

กระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ว่า ร่างมาตรา ๑๐๑/๑ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เพิ่มถ้อยคำว่า "... และไม่สามารถแจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนได้ ..." นั้น น่าจะไม่ถูกต้อง เนื่องจากร่างมาตรา ๑๐๑/๑ ส่วนของคำสั่งให้ยึดหรือให้ส่งต่อศาลในเหตุฉุกเฉินนี้

เป็นเรื่องที่มีเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นที่ต้องยึดหรือสั่งให้ส่งเอกสารหรือวัตถุโดยทันทีในลักษณะคล้ายหลัก Anton Piller Order จึงไม่ใช่หลักเกณฑ์ปนกับหลักการพิจารณาโดยทั่วไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรคงถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๐๑/๑ วรรคหนึ่ง ไว้ตามร่างฯ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฯ เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์พิเศษซึ่งแตกต่างจากหลักการพิจารณาโดยทั่วไป โดยคู่ความที่มีสิทธิจะยื่นคำขอตามร่างมาตรา ๑๐๑/๑ ได้ นั้น จะต้องยื่นคำขอตามมาตรา ๑๐๑ พร้อมกับคำฟ้องหรือคำให้การหรือภายหลังจากนั้นมาแล้วเท่านั้น ซึ่งมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง ได้กำหนดให้ความคุ้มครองแก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งและบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องให้มีโอกาสได้ชี้แจงต่อศาล เพื่อให้ศาลได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ประกอบการใช้ดุลพินิจตามคำขอตามมาตรา ๑๐๑ วรรคหนึ่ง สำหรับการยื่นคำขอตามร่างมาตรา ๑๐๑/๑ มุ่งหมายที่จะยกเว้นการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวของมาตรา ๑๐๑ ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน เมื่อเป็นเช่นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) จึงเห็นควรกำหนดให้ชัดเจนว่าเหตุฉุกเฉินอันจะอ้างเพื่อยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง ได้ นั้น คือ “เหตุฉุกเฉินซึ่งจำเป็นต้องสืบพยานหลักฐานใดเป็นการเร่งด่วนและไม่สามารถแจ้งให้คู่ความฝ่ายอื่นทราบก่อนได้” ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมแก่คู่ความทุกฝ่าย

ในที่สุดผู้แทนกระทรวงยุติธรรมได้ให้ความเห็นชอบในหลักการดังกล่าว

(๒) แก้ไขร่างมาตรา ๑๒ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๐๑ ตร.) โดยได้เพิ่มหลักการขึ้นใหม่ในวรรคสองว่า “และในกรณีที่ทรัพย์สินซึ่งศาลสั่งยึดนั้นเป็นของบุคคลที่สาม ให้บุคคลที่สามมีสิทธิเสมือนเป็นจำเลยในคดี” ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถโต้แย้งสิทธิได้ในคดีเดียวกันได้โดยไม่ต้องไปฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่ง (ร่างมาตรา ๙ เพิ่มมาตรา ๑๐๑/๒)

(๓) แก้ไขร่างมาตรา ๑๓ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๐๓ ทวิ) โดยนำความในตอนท้ายของวรรคสองของร่างฯ ที่ว่า “พยานหลักฐานที่สืบได้ให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่สืบโดยศาลในคดีนั้น” มากำหนดไว้เป็นความในวรรคสองของร่างฯ ใหม่แทน เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๑๐๓/๑)

(๔) แก้ไขความในร่างมาตราต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ได้กำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้น ๆ โดยอนุมัติของประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการรับฟังพยานหลักฐานในศาลดังกล่าว

- ในร่างมาตรา ๑๓ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๐๓ ทวิ) ได้แก้ไขความในวรรคสามของร่างมาตรา ๑๐๓ ทวิ ที่กำหนดว่า “วิธีการสืบพยานหลักฐานแทนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา” เป็น “วิธีการสืบพยานหลักฐานแทนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา”

- ในร่างมาตรา ๑๓ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๐๓ เบญจ) จากเดิมที่กำหนด “ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับใด ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการนำสืบพยานหลักฐานได้” เป็น “ให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำสืบและการรับฟังพยานหลักฐานได้” (ร่างมาตรา ๑๐ เพิ่มมาตรา ๑๐๓/๓) และ

- ในร่างมาตรา ๒๐ เดิม (เพิ่มร่างมาตรา ๑๒๐ เบญจ) ได้แก้ไขความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๑๒๐ เบญจ ที่กำหนดว่า “ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา” เป็น “ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” (ร่างมาตรา ๑๗ เพิ่มมาตรา ๑๒๐/๔)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ควรตัดร่างมาตรา ๑๐๓/๓ และร่างมาตรา ๑๒๐/๔ (ร่างมาตรา ๑๐๓ เบญจ และร่างมาตรา ๑๒๐ เบญจเดิม) ที่กำหนดหลักการให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดได้ออก เนื่องจากการออกข้อบังคับที่วางแนวทางให้คู่ความและประชาชนปฏิบัติในศาลอาจมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนและรูปคดีของคู่ความได้ การออกกฎเกณฑ์ข้อกำหนดในลักษณะดังกล่าว จึงควรจะต้องผ่านกระบวนการในทางนิติบัญญัติซึ่งมีกระบวนการพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบจากตัวแทนของประชาชน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อกำหนดซึ่งออกโดยประธานศาลฎีกาตามร่างมาตรา ๑๐๓/๓ และร่างมาตรา ๑๒๐/๔ เป็นเพียงข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการนำสืบพยานหลักฐานที่กำหนดเพิ่มเติมขึ้นเพื่อให้การสืบพยานมีความยืดหยุ่นมากขึ้น ทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างรวดเร็ว และการออกข้อกำหนดดังกล่าวก็จะต้องกระทำภายในขอบเขตที่ว่าต้องไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติเรื่องการสืบพยานที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งด้วยอยู่แล้ว ดังนั้น แม้ข้อกำหนดนี้จะไม่ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติ แต่ก็คงต้องอยู่ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน อย่างไรก็ตาม **สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา** มีข้อสังเกตว่า ข้อกำหนดดังกล่าวควรใช้หลักการเกี่ยวกับการออกระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ที่ต้องส่งให้สภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง เนื่องจากเนื้อหาของข้อกำหนดเป็นเรื่องเกี่ยวกับพยานหลักฐานซึ่งจะมีผลกระทบต่อคดี

(๕) แก้ไขถ้อยคำในร่างมาตรา ๑๖ เดิม และร่างมาตรา ๑๕ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๐๖ ทวิ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๕ ตามลำดับ) โดยแก้ไขคำว่า “ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน” เป็น “ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์” เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ (ร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มมาตรา ๑๐๖/๑ และร่างมาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๕)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่าควรตัดร่างมาตรา ๑๐๖/๑ (๒) ที่กำหนดหลักการห้ามมิให้ออกหมายเรียกพยานที่เป็นพระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา และร่างมาตรา ๑๑๕ ที่กำหนดให้พระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนา แม้มาเป็นพยานจะไม่ยอมเบิกความหรือตอบคำถามใด ๆ ก็ได้ ออก เพราะพระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนามีหน้าที่จะต้องช่วยกันจรรโลงความยุติธรรมในสังคมด้วย โดยจะต้องมาศาลตามหมายเรียกและต้องมาเบิกความหรือตอบคำถามทุกคดีจึงไม่ควรได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษหรือเปิดโอกาสให้เลือกจะเบิกความหรือไม่ก็ได้

เพราะอาจทำให้ผู้ที่ไม่ยอมมาเบิกความอาศัยความคุ้มครองตามบทบัญญัตินี้ นอกจากนั้น หลักเกณฑ์ดังกล่าวยังให้ความคุ้มครองเฉพาะพระภิกษุและสามเณรในพุทธศาสนาเท่านั้น ส่วนนักบวชในศาสนาอื่นไม่ได้รับความคุ้มครอง จึงถือเป็นการไม่เสมอภาคกันในทางศาสนา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการดังกล่าว นั้นบัญญัติขึ้นมาเพื่อรับรองแนวทางปฏิบัติในปัจจุบันที่กลายเป็นจารีตประเพณีที่ปฏิบัติกันมานานแล้วเท่านั้น โดยมีได้กำหนดหลักการขึ้นใหม่แต่อย่างใด ดังนั้น หากจะมีการเปลี่ยนแปลงหลักการเดิมที่ปฏิบัติกันมานาน ก็ควรให้รัฐสภาเป็นผู้พิจารณาในทางนโยบายว่า สมควรจะเปลี่ยนแปลงหลักการดังกล่าวหรือไม่เพียงใด

(๖) ในร่างมาตรา ๒๐ เดิม (เพิ่มมาตรา ๑๒๐ ทวิ) ยังคงหลักการเดิมตามร่างฯ ของกระทรวงยุติธรรม ที่กำหนดหลักการให้คู่ความสามารถเสนอบันทึกถ้อยคำแทนการซักถาม พยานบุคคลต่อหน้าศาลได้ (ร่างมาตรา ๑๗ เพิ่มมาตรา ๑๒๐/๑)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ควรเพิ่มหลักการด้วยว่า ในคดีที่มี คู่ความสองฝ่ายและคู่ความมิได้ขาดนัดจะนำหลักการตามมาตรานี้มาใช้บังคับได้เฉพาะเมื่อคู่ความ อีกฝ่ายหนึ่งยินยอมแล้วเท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรคงหลักการ ตามร่างมาตรา ๑๒๐/๑ ไว้ ตามร่างฯ ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ เนื่องจากหลักการดังกล่าวจะทำให้ การพิจารณาคดีเป็นไปโดยรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยไม่ทำให้คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียหาย เพราะได้ กำหนดให้มีการถามค้านหรือถามดิงบันทึกดังกล่าวและกำหนดแนวทางการรับฟังบันทึกดังกล่าวไว้ ด้วยแล้ว

(๗) นำความในร่างมาตรา ๑๒๐ จัตวา เดิม มาบัญญัติไว้เป็นร่างมาตรา ๑๒๐/๒ และนำความในร่างมาตรา ๑๒๐ ตริ เดิม ไปบัญญัติไว้เป็นมาตรา ๑๒๐/๓ แทน เพื่อความเหมาะสม ในการจัดลำดับความ (ร่างมาตรา ๑๗ เพิ่มมาตรา ๑๒๐/๒ และมาตรา ๑๒๐/๓)

(๘) แก้ไขร่างมาตรา ๒๒ เดิม โดยให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เนื่องจากขณะนี้ได้แยกศาลยุติธรรมออก จากกระทรวงยุติธรรม ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้ว (ร่างมาตรา ๑๗)

(๙) ได้แก้ไขรูปแบบการร่างกฎหมายกรณีการเรียงลำดับเลขมาตรา จากเดิม ที่ใช้ปกติสังขยาเป็นการเรียงลำดับเลขมาตราโดยการใช้เครื่องหมาย “/” ตามข้อสังเกตของ สำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว

ส่วนที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

(๑) กำหนดให้การนำสืบพยานโดยระบบการประชุมทางจอภาพสามารถกระทำได้ในคดีอาญา ตามร่างมาตรา ๒๓๐ ทวิ และให้นำวิธีการดังกล่าวนี้ไปใช้ในการฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล เพื่อลดปัญหาด้านการขนส่งผู้ต้องหามาศาลด้วยตามร่างมาตรา ๘๗ ทวิ (ร่างมาตรา ๘ และร่างมาตรา ๓)

(๒) แยกบทบัญญัติในเรื่องการอ้างพยานหลักฐานและในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานตามมาตรา ๒๒๖ ออกจากกัน และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานให้มีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ดุลพินิจศาลในเรื่องนี้ที่จะรับฟังพยานหลักฐานอันต้องห้ามหากมีความจำเป็น (ร่างมาตรา ๔)

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ โดยกำหนดให้มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ตามร่างมาตรา ๘๕/๑ แห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งฯ (ร่างมาตรา ๕)

(๔) เพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานบางอย่างที่อาจก่อให้เกิดความเอนเอียงทางจิตใจในการพิจารณาพิพากษา ทั้งที่ไม่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กำลังพิจารณา อาทิ พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียครั้งอื่น ๆ ของจำเลย โดยมีข้อยกเว้นให้รับฟังได้ในเรื่องพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเนื่องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดข้อใดข้อหนึ่งของคดีที่ถูกฟ้อง และเปิดโอกาสให้จำเลยนำสืบถึงความประพฤติในส่วนดีของจำเลยได้ (ร่างมาตรา ๕)

(๕) เพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามนำพยานหลักฐานบางประเภทที่มีความไม่น่าเชื่อถือมาพิสูจน์ความผิดของจำเลย เช่น พยานบอกเล่า โดยเปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังได้ในบางกรณี (ร่างมาตรา ๕)

(๖) กำหนดกรอบในการใช้คำถามค้านในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ โดยกำหนดให้เป็นข้อห้ามไว้มิให้ถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่น เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อมีความจำเป็น (ร่างมาตรา ๕)

(๗) กำหนดหลักการรับฟังคำเบิกความชั้นใดชั้นมูลฟ้องของพยานเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่นในกรณีที่พยานไม่อาจมาเบิกความต่อศาลในชั้นพิจารณาได้ (ร่างมาตรา ๕)

(๘) ปรับปรุงบทบัญญัติเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา ตามมาตรา ๒๒๗ โดยวางแนวชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในน้ำหนักของพยานหลักฐานบางจำพวกที่มีน้ำหนักน้อย เช่น พยานบอกเล่า พยานชัดทอด และพยานอันมีข้อพิรุธ ที่จำต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบในการรับฟังชั่งน้ำหนักเพื่อลงโทษจำเลย (ร่างมาตรา ๖)

(๙) เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นบัญชีระบุงพยาน โดยกำหนดให้โจทก์ยื่นบัญชีระบุงพยานก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แล้วแต่กรณี และกำหนดให้จำเลยมีหน้าที่ยื่นบัญชีระบุงพยานต่อศาลก่อนวันสืบพยานหลักฐานของจำเลย และกำหนดผลของการไม่ยื่นบัญชีระบุงพยานโดยห้ามศาลรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว แต่ศาลอาจใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นได้หากเป็นไปได้หากเป็นไปได้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (ร่างมาตรา ๗)

(๑๐) ปรับปรุงระบบการอนุญาตให้ส่งประเด็นไปสืบพยานในศาลอื่น โดยกำหนดให้การสืบพยานประเด็นต้องกระทำต่อหน้าจำเลยทุกกรณี เว้นแต่จะเป็นกรณีที่จำเลยไม่จำเป็นต้องมาฟังการพิจารณาตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๘)

(๑๑) กำหนดกลไกการอ้างและโต้แย้งในเรื่องเอกสิทธิ์ของพยานและแนวทางการใช้ดุลพินิจแก่ศาลให้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดแนวทางให้แก่พนักงานสอบสวนที่จะมาขอให้ศาลวินิจฉัยในเรื่องเอกสิทธิ์ในขณะที่ดำเนินการสอบสวนได้ด้วย (ร่างมาตรา ๑๐)

(๑๒) กำหนดให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความของจำเลยและพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบเพื่อประกอบพยานหลักฐานอื่นลงโทษจำเลยได้ (ร่างมาตรา ๑๑)

(๑๓) เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการสืบพยานบุคคลที่เป็นเด็ก ผู้ที่มีข้อจำกัดทางการพัฒนาสมอง หรือแม้แต่หญิงซึ่งถูกกระทำความผิดทางเพศและได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ (ร่างมาตรา ๑๒)

(๑๔) เพิ่มเติมบทบัญญัติให้คู่ความอาจตกลงกันให้ถือเอาคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความในชั้นพิจารณา หรือตกลงกันให้ถามค้านไปทันทีโดยไม่ต้องเบิกความใหม่ (ร่างมาตรา ๑๓)

(๑๕) แก้ไขหลักเกณฑ์ในการให้นำสืบพยานบุคคลไว้ก่อนตามมาตรา ๒๓๗ ตรี รวม ๕ ประการ (ร่างมาตรา ๑๔) คือ

(ก) เพิ่มเหตุที่สามารถขอให้สืบพยานได้ก่อนในกรณีที่พยานไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งหรือมีเหตุจำเป็นอันยากแก่การนำพยานมาสืบในภายหลัง

(ข) กำหนดให้ผู้เสียหายซึ่งร้องทุกข์ไว้แล้วสามารถร้องขอต่อศาลให้ดำเนินการได้

(ค) กำหนดแนวทางให้สามารถทำการสืบพยานไว้ก่อนได้ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน แม้ยังไม่รู้ตัวผู้ต้องหาหรือยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา

(ง) กรณีที่มีการฟ้องคดีอาญาไว้แล้ว เมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน ให้สามารถสืบพยานก่อนถึงหน้าที่นำสืบในการสืบพยานตามปกติได้

(จ) ให้สามารถนำหลักการนี้ไปใช้ในกรณีการสืบพยานหลักฐานประเภทอื่นได้

(๑๖) กำหนดให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอให้สืบพยานล่วงหน้าตามมาตรา ๒๓๗ ตรี มาใช้โดยอนุโลมแก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่น และแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้ว แต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติ (ร่างมาตรา ๑๕)

(๑๗) กำหนดให้มีการส่งสำเนาเอกสารล่วงหน้าให้แก่จำเลยและศาล โดยกำหนดให้ศาลต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาหากมีการร้องขอให้ส่งสำเนายานเอกสารอันเป็นสำเนา คำให้การของพยานในชั้นสอบสวน (ร่างมาตรา ๑๖)

(๑๘) แก้ไขถ้อยคำจาก “ผู้ชำนาญการพิเศษ” ตามมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๕ เป็น “ผู้เชี่ยวชาญ” เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกำหนดให้อำนาจศาลที่จะอนุญาตให้บุคคลดังกล่าวไม่ต้องมาเบิกความที่ศาลได้ (ร่างมาตรา ๑๗)

(๑๙) แก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องค่าธรรมเนียมสำหรับพยานในคดีอาญาให้พยานได้รับชดเชยในเรื่องค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักตามที่กำหนดให้ด้วย ทั้งนี้ ควรให้เป็นเงินที่ศาลกำหนดให้แทนที่จะต้องให้รับจากคู่ความ และยกเลิกบทบัญญัติตามมาตรา ๒๕๗ (ร่างมาตรา ๑๘ และร่างมาตรา ๑๙)

๒. ความเห็นและข้อสังเกตในชั้นต้นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ สำนักงานอัยการสูงสุด

(๑) ควรให้นำหลักการประชุมทางจอภาพตามร่างมาตรา ๓ เดิม (เพิ่มมาตรา ๘๗ ทวิ) และร่างมาตรา ๙ เดิม (เพิ่ม ๒๓๐ ทวิ) มาใช้กับกระบวนการยุติธรรมในชั้นตอนอื่นและใช้กับองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทุกองค์กร

(๒) ควรตัดหลักการว่า ในชั้นพิจารณา ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องประกอบพยานหลักฐานอื่นใดในคดีได้ ตามร่างมาตรา ๕ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๒๖ ฉ) ออก เนื่องจากไม่เป็นธรรมกับจำเลย

(๓) ในกรณีที่ต้องมีการสืบพยานที่มีภูมิสำเนาในศาลอื่นตามร่างมาตรา ๘ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐) ควรนำวิธีการสืบพยานโดยผ่านระบบการประชุมทางจอภาพตามร่างมาตรา ๙ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๓๐ ทวิ) มาใช้แทนวิธีการส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานแทนเพื่อให้ศาลเดิมที่โจทก์ยื่นฟ้องมีโอกาสพิจารณาคดีไปโดยตลอด

(๔) ควรตัดร่างมาตรา ๒๔๐ ออก เนื่องจากการกำหนดให้โจทก์เปิดเผยพยานเอกสารต่อจำเลยบางกรณี จะนำไปสู่การเปิดเผย ชื่อ ที่อยู่ ของพยาน จึงอาจทำให้พยานได้รับอันตรายได้

(๕) ควรตัดร่าง ๑๘ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) และร่างมาตรา ๑๙ เดิม (ยกเลิกมาตรา ๒๕๗) ออก เนื่องจากหลักการตามร่างของกระทรวงยุติธรรมทำให้รัฐต้องเพิ่มภาระในการจ่ายเงินงบประมาณขึ้น และหลักการของมาตรา ๒๕๖ และมาตรา ๒๕๗ ปัจจุบันก็เหมาะสมอยู่แล้ว

๒.๒ กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) มีข้อสังเกตในร่างมาตรา ๑๘ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) และร่างมาตรา ๑๙ (ยกเลิกมาตรา ๒๕๗) เช่นเดียวกับข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุด

๒.๓ กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) มีข้อสังเกตว่า ควรกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ด้วย เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวบังคับใช้กับพนักงานฝ่ายปกครองด้วย

๓. สาระสำคัญของร่างกฎหมายที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑)

๓.๑ ดัดหลักการในบางเรื่องออก

(๑) ได้ตัดร่างมาตรา ๑๒ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๓๔ ทวิ) ออก เนื่องจากหลักการเรื่องการสืบพยานเด็กได้นำไปบัญญัติไว้แล้วในมาตรา ๑๗๒ ตีรี้ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) ได้ตัดร่างมาตรา ๑๔ เดิม (แก้ไขเพิ่มมาตรา ๒๓๗ ทวิ) และร่างมาตรา ๑๕ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๓๗ ตีรี้) ออก เนื่องจากหลักการตามร่างมาตราดังกล่าวได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว โดยมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

๓.๒ เห็นควรรอการพิจารณาบางร่างมาตราไว้ก่อน เพื่อศึกษาหลักกฎหมายของต่างประเทศ

ได้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๕ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๒๖ ทวิ) และร่างมาตรา ๑๐ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๑) ซึ่งมีหลักการเหมือนกับร่างมาตรา ๘๕ ทวิ และร่างมาตรา ๘๒ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ไว้ก่อน โดยมีเหตุผลอย่างเดียวกันกับที่กล่าวไว้ในตอนต้น

๓.๓ แก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญในบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัตินี้ และพิจารณาข้อสังเกตของหน่วยงาน สรุปลงได้ดังนี้

(๑) ในร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๙ เดิม (เพิ่มมาตรา ๘๗ ทวิ และมาตรา ๒๓๐ ทวิ ตามลำดับ) ยังคงหลักการเดิมต่างร่าง ของกระทรวงยุติธรรม (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๘๗/๑ และร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มมาตรา ๒๓๐/๑)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๘๗ ทวิ และร่างมาตรา ๒๓๐ ทวิ ซึ่งกำหนดหลักการให้นำการประชุมทางจอภาพมาใช้ในการไต่สวนปากขังและการพิจารณาคดีของศาลนั้น เห็นว่า หากจะนำระบบการประชุมทางจอภาพมาใช้เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการพิจารณาคดีอาญาให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนแล้ว ก็ควรนำระบบดังกล่าวมาใช้กับองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทุกองค์กร กล่าวคือ ทั้งกระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมราชทัณฑ์ จะต้องมีระบบการประชุมทางจอภาพที่ติดต่อถึงกันได้ทั้งหมดครบวงจรทั้งระบบ มิใช่ให้ใช้ระบบ

ดังกล่าวเฉพาะกระทรวงยุติธรรมและกรมราชทัณฑ์เท่านั้น นอกจากนี้ ยังควรขยายขอบเขตการใช้ ไม่จำกัดเฉพาะการไต่สวนฝากขังเท่านั้น แต่ควรขยายไปถึงการยื่นคำร้องฝากขัง การยื่นคำร้องขอ เลื่อนคดี และการสืบพยานที่มีภูมิสำเนาในท้องที่ศาลอื่นอีกด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า เห็นควรคง หลักการในร่างมาตรา ๘๗/๑ และร่างมาตรา ๒๓๐/๑ ไว้ตามร่างฯ ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ซึ่งกำหนดให้นำวิธีการสืบพยานทางจอภาพมาใช้กับกรณีที่มีเหตุจำเป็นในชั้นการไต่สวนฝากขังและ การพิจารณาคดีของศาลเท่านั้น เนื่องจากการยกเว้นหลักการที่ว่า การพิจารณาคดีต้องกระทำ ต่อหน้าศาล จึงควรกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ส่วนการดำเนินคดีอาญาในชั้นตอนอื่นนั้น อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการที่สามารถจะดำเนินการได้เองอยู่แล้ว

(๒) ได้เพิ่มหลักการในร่างมาตรา ๕ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๒๖ ฉ) โดยกำหนดให้ การรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องให้กระทำได้เฉพาะมีเหตุจำเป็นหรือเหตุสมควร เท่านั้น เนื่องจากบันทึกคำเบิกความดังกล่าวอาจกระทำขึ้นลับหลังจำเลย (ร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๒๒๖/๔)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๒๒๖ ฉ ซึ่งกำหนด หลักการว่า ในชั้นพิจารณาศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องประกอบหลักฐาน อื่นใดในคดีได้นั้น เห็นว่า ควรตัดออก เนื่องจากไม่เป็นธรรมแก่จำเลย เพราะจำเลยอาจไม่มี โอกาสได้ซักค้านพยานโจทก์ดังกล่าวในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้ นอกจากนี้ อาจเป็นช่องทางให้โจทก์ ไม่ยอมนำพยานบุคคลที่เคยเบิกความไว้แล้วในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาเบิกความในชั้นพิจารณา เนื่องจากเกรงว่าจะถูกจำเลยซักค้านจึงอ้างว่าไม่สามารถนำพยานบุคคลดังกล่าวมาเบิกความ ได้ แล้วขอส่งบันทึกคำให้การชั้นไต่สวนมูลฟ้องแทน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า เห็นควร คงหลักการตามร่างมาตรา ๒๒๖/๔ ไว้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติว่า ศาลสามารถรับฟัง พยานหลักฐานที่เป็นบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้

(๓) ในร่างมาตรา ๗ เดิม (เพิ่มมาตรา ๒๒๙ ทวิ) ได้เพิ่มหลักการในวรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้โจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานโดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ สถานที่ หรือ เอกสาร รวมทั้งรายชื่อที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญนั้น ให้กระทำเท่าที่จะระบุได้เท่านั้น เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอาจทำให้พยานได้รับอันตรายได้ นอกจากนี้ ได้แก้ไข หลักการในวรรคสามโดยกำหนดให้คู่ความที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานตามกำหนดเวลา ในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้สามารถยื่นคำร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานพร้อมกับยื่นบัญชี ระบุพยานได้ในเวลาใด ๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานปากสุดท้ายของฝ่ายนั้นได้ ซึ่งแก้ไขจาก หลักการเดิมที่กำหนดให้ต้องยื่นบัญชีระบุพยานก่อนศาลมีคำพิพากษา ทั้งนี้ เพราะไม่ต้องการ ให้คู่ความใช้การอ้างและนำสืบพยานเพื่อประวิงคดี (ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มมาตรา ๒๒๙/๑)

กระทรวงยุติธรรม มีข้อสังเกตในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ว่า ควรให้คงเงื่อนไขการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาในการยื่น บัญชีระบุพยานไว้ตามร่างเดิม เนื่องจากมีขั้นตอนที่เหมาะสมอยู่แล้ว การที่คณะกรรมการ

กฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) แก้ไขเงื่อนไขความในวรรคสี่ให้เหมือนกับความในวรรคสามตามที่ปรากฏนั้น เป็นการร่างกฎหมายที่ซ้ำกัน ซึ่งหากศาลไม่อนุญาตตามความในวรรคสามแล้วก็น่าจะไม่อนุญาตตามความในวรรคสี่เช่นเดียวกัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรคงหลักการไว้ตามร่างมาตรา ๒๒๙/๑ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการฯ เนื่องจากตามร่างมาตรานี้ คณะกรรมการฯ ยังคงหลักการตามร่างเดิมของกระทรวงยุติธรรมเกือบทั้งหมด เพียงแต่แก้ไขหลักการในวรรคสามเสียใหม่ ซึ่งหลักการที่เปลี่ยนไปดังกล่าวอาจทำให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งประสงค์จะอ้างพยานหลักฐานแต่มิได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคสามมาก่อน สามารถร้องขอต่อศาลตามวรรคสี่ได้ โดยมีได้มุ่งหมายให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ร้องขอต่อศาลตามวรรคสามและศาลไม่อนุญาต มีช่องทางมาร้องขอต่อศาลตามวรรคสี่อีกแต่อย่างใด ดังนั้น ปัญหาตามข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานศาลยุติธรรมจึงไม่น่าจะเกิดขึ้น

ในที่สุดกระทรวงยุติธรรมได้ให้ความเห็นชอบในหลักการดังกล่าว

(๔) ได้เพิ่มหลักการในร่างมาตรา ๘ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐) ที่เดิมกำหนดให้การเดินเผชิญสืบกระทำได้เฉพาะกรณีศาลเห็นเป็นการสมควรเท่านั้น เป็นว่า โดยกำหนดให้คู่ความที่เกี่ยวข้องสามารถร้องขอให้ศาลไปเดินเผชิญสืบได้ด้วย (ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๒๓๐ เกี่ยวกับการเดินเผชิญสืบและการส่งประเด็นไปสืบที่ศาลอื่นนั้น เห็นว่า การสืบพยานในคดีอาญาควรยึดหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ โดยเคร่งครัดอย่างยิ่ง กล่าวคือจะต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยเสมอ และควรกระทำในศาลเดิมที่โจทก์ยื่นฟ้อง เพื่อให้การพิพากษาคดีมีความเที่ยงธรรมยิ่งขึ้น ส่วนในเรื่องการส่งประเด็นไปสืบที่ศาลอื่นนั้น เนื่องจากตามร่างมาตรา ๒๓๐ ทวิ กำหนดให้นำระบบการประชุมทางจอภาพมาใช้ในการสืบพยานคดีอาญาได้อยู่แล้ว ดังนั้น การสืบพยานที่มีภูมิสำเนาในศาลอื่นก็ไม่ควรจะใช้วิธีส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานแทน แต่ควรให้ผู้พิพากษาในศาลเดิมสืบพยานด้วยตนเองผ่านระบบการประชุมทางจอภาพแทนได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า เห็นควรคงหลักการตามร่างมาตรา ๒๓๐ ไว้ตามร่างฯ ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอมา เนื่องจากเป็นหลักการที่พยายามกำหนดให้ผู้พิพากษาทำการพิจารณาคดีนั้น ๆ ไปโดยตลอดมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้การเดินเผชิญสืบต้องกระทำโดยศาลเท่านั้น และจะกระทำได้เฉพาะเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาสืบที่ศาลและการสืบพยานหลักฐานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้เท่านั้น ซึ่งก็รวมถึงไม่สามารถสืบพยานโดยผ่านระบบประชุมทางจอภาพด้วย

(๕) แก้ไขร่างมาตรา ๑๖ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๐) ที่กำหนดให้โจทก์ต้องยื่นต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารที่ประสงค์จะอ้างอิงเป็นพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองต่อศาลก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน จากไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เป็นไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อเปิดโอกาสให้จำเลยมีโอกาสตรวจสอบพยานหลักฐานของโจทก์มากขึ้น (ร่างมาตรา ๑๗ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๐)

สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๒๔๐ ที่กำหนดหลักการให้โจทก์ต้องยื่นต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารซึ่งจะใช้เป็นพยานหลักฐานต่อศาล เพื่อให้จำเลยมาตรวจสอบและขอรับสำเนาเป็นเวลาล่วงหน้าก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน นั้น เห็นว่า การให้โจทก์เปิดเผยพยานเอกสารต่อจำเลยแม้ว่าจะจะเป็นหลักการที่ดีและมีการใช้ในอารยประเทศก็ตาม แต่การเปิดเผยพยานเอกสารบางชนิดจะนำไปสู่การเปิดเผยชื่อ ที่อยู่ สถานะ และความสำคัญในคดีพยานบุคคล ซึ่งในปัจจุบันนี้ระบบการคุ้มครองพยานบุคคลในประเทศไทยยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจังและมีระบบแบบแผนที่แน่นอน การคุ้มครองพยานบุคคลในขณะนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะกระทำเฉพาะบางคดีที่สื่อมวลชนให้ความสนใจ และคุ้มครองเฉพาะก่อนเบิกความต่อศาลเท่านั้น จึงเห็นควรตัดร่างมาตรานี้ออกแล้วใช้บังคับตามมาตรา ๒๔๐ ของกฎหมายปัจจุบัน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า เห็นควรคงหลักการตามร่างมาตรา ๒๔๐ ไว้ตามร่างฯ ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอมา เนื่องจากหลักการตามร่างมาตรานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลยในคดีอาญาที่เป็นการเปิดโอกาสให้จำเลยต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ อันจะเป็นประโยชน์กับจำเลยอย่างมาก ในขณะที่เดียวกันหากการเปิดเผยข้อมูลบางอย่างที่เกี่ยวกับพยานบุคคล เช่น การเปิดเผยชื่อ ที่อยู่ สถานะและความสำคัญในคดีจะทำให้มีปัญหาเรื่องความปลอดภัยของพยานแล้ว โจทก์อาจไม่ต้องยื่นเอกสารซึ่งจะใช้เป็นพยานหลักฐานล่วงหน้าตามหลักการในมาตรานี้ได้ หากแสดงเหตุผลความจำเป็นต่อศาล ตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๔๐ วรรคสาม

(๖) ได้เพิ่มหลักการในร่างมาตรา ๑๘ เดิม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) โดยกำหนดให้การจ่ายค่าพาหนะ ค่าพยาบาล และค่าเช่าที่พักให้แก่พยานต้องกระทำเฉพาะเท่าที่จำเป็นและตามสมควรเท่านั้น และได้แก้ไขร่างมาตรา ๒๕๖ จากเดิมที่กำหนดให้จ่ายค่าใช้จ่ายดังกล่าวตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง เป็น **“ตามข้อบังคับที่ประธานศาลฎีกากำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”** เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ (ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖)

กระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ว่า ร่างมาตรา ๑๘ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖) อาจจะซ้ำซ้อนกับมาตรา ๑๗ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. (ปัจจุบันคือพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๖) ที่กำหนดให้พยานที่ได้เบิกความต่อศาลแล้ว มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมแล้ว จึงได้ปรับปรุงร่างมาตราดังกล่าวโดยเพิ่มความขึ้นเป็นวรรคสองกำหนดให้พยานที่ได้รับคำพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิรับตามมาตรา ๒๕๖ นี้อีก

ในที่สุด **กระทรวงยุติธรรม** ได้ให้ความเห็นชอบในการแก้ไขหลักการดังกล่าว **สำนักงานอัยการสูงสุด** มีข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๒๕๖ และยกเลิกมาตรา ๒๕๗ ซึ่งมีหลักการให้ศาลจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักแก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียกตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง (ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๖ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน กำหนดให้คดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจสั่งให้โจทก์เสียค่าพาหนะให้แก่พยานโจทก์ตามที่เสียไปจริงไม่เกินสมควร ซึ่งในทางปฏิบัติขณะนี้สำนักงานอัยการสูงสุดได้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๑๔/๑๒๖๒๖ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๓๕ โดยจ่ายค่าพาหนะตามที่เสียไปจริง และจ่ายเบี้ยเลี้ยงคนละไม่เกิน ๑๐๐ บาทต่อวัน) นั้น เป็นการขยายขอบเขตการจ่ายเงินค่าป่วยการแก่พยานตามหลักกฎหมายปัจจุบันที่กำหนดให้จ่ายเฉพาะพยานของพนักงานอัยการซึ่งเป็นโจทก์เท่านั้น ซึ่งจะมีผลทำให้รัฐต้องเพิ่มการจ่ายเงินงบประมาณในการนี้เป็นจำนวนมาก อันเป็นการสวนทางกับนโยบายของรัฐบาลในการประหยัดงบประมาณรายจ่ายของรัฐ นอกจากนี้จะเป็นการก่อให้เกิดการระบุนพยานอย่างฟุ่มเฟือยและประวิงคดีด้วยการระบุนพยานเพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินคดีต้องล่าช้าออกไป และยังมีผลทำให้ราษฎรตัดสินใจฟ้องคดีอาญากันเองได้ง่ายขึ้นเพราะรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในเรื่องของพยานบุคคลให้แล้ว จึงเห็นว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันตามมาตรา ๒๕๖ และมาตรา ๒๕๗ เหมาะสมดีอยู่แล้ว

กระทรวงการคลัง มีข้อสังเกตเช่นเดียวกับสำนักงานอัยการสูงสุด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาข้อสังเกตแล้ว เห็นด้วยกับข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวกับร่างมาตรา ๒๕๖ และยกเลิกมาตรา ๒๕๗ เพราะการอ้างพยานบุคคลในคดีอาญาบางประเภทจะเป็นประโยชน์เฉพาะกับตัวโจทก์ซึ่งเป็นราษฎรเท่านั้นเช่น ในคดีเช็ค ดังนั้น รัฐจึงไม่สมควรต้องรับภาระค่าใช้จ่ายดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) โดยเห็นว่า บทบัญญัติตามมาตรา ๒๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้บุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญามีสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ นั้น หมายความว่า บุคคลนั้นมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามกรณีและจำนวนที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น กรณีไม่ได้หมายความว่ารัฐจะต้องให้ค่าตอบแทนเสมอไป

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้แทนกระทรวงยุติธรรมยังคงยืนยันหลักการตามร่างฯ เดิม ประกอบกับกระทรวงการคลังไม่ใส่ใจในข้อสังเกตดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) จึงไม่มีการแก้ไขหลักการให้เป็นไปตามข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุด

(๑๐) แก้ไขร่างมาตรา ๒๒ โดยกำหนดให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทเฉพาะกาลตามร่างมาตรา ๒๑ ด้วย (ร่างมาตรา ๒๒) และเป็นไปตามข้อสังเกตของกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ที่เห็นว่า ควรกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ด้วย เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวใช้กับพนักงานฝ่ายปกครองด้วย และตามข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมที่ได้มีข้อสังเกตในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ว่าในร่างมาตรา ๓ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓) บัญญัติให้กระทรวงยุติธรรมออกระเบียบที่เกี่ยวข้อง จึงควรเพิ่มรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเข้าไว้ด้วย

๓.๔ ได้นำหลักการบางประการในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และคณะรัฐมนตรีมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา (ปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖) มาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากเป็นหลักการที่เกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คือ

(๑) การจัดหาล่ามให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน ซึ่งสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และให้ล่ามนั้นได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พัก (ร่างมาตรา ๘ เดิม) เนื่องจากมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติเรื่องล่ามและการจัดหาล่ามซึ่งแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศและแปลภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไว้อยู่แล้ว จึงเห็นควรบัญญัติให้ครอบคลุมถึงกรณีให้ล่ามแปลภาษาไทยท้องถิ่นด้วย (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

กระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ว่า ร่างมาตรา ๓ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓) ควรแก้ไขให้การส่งจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่จัดหาให้จากร่างฯ เดิมที่กำหนดให้การเบิกค่าใช้จ่ายดังกล่าวต้องเป็นไปตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย สำนักงานศาลยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังนั้น ควรแก้ไขเป็นว่า ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานและเพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกันในการกำหนดค่าใช้จ่ายดังกล่าว

ในขั้นการพิจารณาข้อสังเกตดังกล่าวของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรมมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การกำหนดให้แต่ละหน่วยงานเป็นผู้ออกระเบียบได้เอง อาจเกิดความไม่สอดคล้องกันในทางปฏิบัติ ส่วนผู้แทนกระทรวงมหาดไทยและผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเห็นด้วยกับข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรม สำหรับผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมไม่คัดค้าน ข้อสังเกตดังกล่าวหากหน่วยงานอื่นจะยินยอมปฏิบัติตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด แต่สำหรับการจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักให้แก่สามในชั้นพิจารณาคดีของศาลนั้น ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมยังยืนยันที่จะให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังตามร่างฯ ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า การแก้ไขหลักการในมาตรา ๑๓ ดังกล่าว เนื่องมาจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานอัยการสูงสุดปัจจุบันมิได้สังกัดอยู่ในกระทรวงมหาดไทย และศาลมิได้สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม ดังนั้น แต่ละหน่วยงานซึ่งเป็นผู้จัดหาลำมจึงควรออกระเบียบการจ่ายเงินได้เองเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สำหรับปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำกันของอัตราค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของล่ามที่แต่ละหน่วยงานจะกำหนดขึ้นนั้น ในทางปฏิบัติไม่อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากกระทรวงการคลังซึ่งเป็นผู้ให้ความเห็นชอบกับระเบียบที่แต่ละหน่วยงานจะกำหนดขึ้นนั้น ย่อมจะควบคุมมิให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันได้

(๒) การให้พยานซึ่งอาจได้รับอันตรายหรือเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิคัดค้านหรือโต้แย้งการปล่อยชั่วคราวนั้น (ร่างมาตรา ๑๑ เดิม) เนื่องจากมาตรา ๑๐๖ ถึงมาตรา ๑๑๗ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติเรื่องการปล่อยชั่วคราวไว้แล้ว จึงเห็นควรบัญญัติให้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวด้วย (ร่างมาตรา ๕ เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑)

(๓) การตรวจตัวผู้เสียหายหรือการสอบถามให้การผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศซึ่งเป็นหญิงในชั้นสอบสวน ต้องกระทำโดยพนักงานหรือผู้สอบสวนซึ่งเป็นหญิง (ร่างมาตรา ๑๐ เดิม) เนื่องจากมาตรา ๑๓๒ และมาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติเฉพาะการตรวจตัวและการถามคำให้การผู้เสียหายไว้เท่านั้น โดยมีได้กำหนดให้ชัดเจนว่าการตรวจตัวผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ต้องให้เจ้าพนักงานหญิงเป็นผู้ตรวจ และในการถามคำให้การผู้เสียหายในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศซึ่งเป็นหญิงต้องให้พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้ถามปากคำ จึงเห็นควรบัญญัติหลักการให้ครอบคลุมในกรณีดังกล่าว (ร่างมาตรา ๖ เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง และร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๑๓๓ วรรคสี่)

(๔) มาตรการที่จะมิให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหาย หรือพยานกับผู้ต้องหาหรือจำเลย ได้แก่ การยืนยันตัวผู้กระทำผิดในชั้นจับกุมหรือการชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสมและสามารถป้องกันมิให้ผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน (ร่างมาตรา ๑๕ เดิม) การสืบพยานในชั้นศาลโดยการใช้โทรศัพท์วงจรปิด หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ร่างมาตรา ๑๗ เดิม) เนื่องจากมาตรา ๑๓๓ ทวิ มาตรา ๑๓๓ ตริ และมาตรา ๑๗๒ ตริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา ได้บัญญัติกรณีทำนองเดียวกันไว้ในเรื่องการถามปากคำเด็กและการสืบพยานเด็กอยู่แล้ว จึงเห็นควรนำหลักการดังกล่าวมากำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้ครอบคลุมไปถึงการให้ความคุ้มครองพยานด้วย (ร่างมาตรา ๗ เพิ่มมาตรา ๑๓๓ วรรคห้า และร่างมาตรา ๘ เพิ่มมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม)

กระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๖ ว่า ร่างมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพิ่มเติมวรรคสามของมาตรา ๑๗๒ ว่า “...หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง...” นั้น น่าจะยังคลาดเคลื่อนอยู่ เนื่องจากร่างมาตรา ๑๗๒ นั้นเป็นการพิจารณาและสืบพยานในศาล ซึ่งปัจจุบันนี้ศาลยุติธรรมได้แยกหน่วยงานออกเป็นอิสระจากกระทรวงยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๕ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมฯ ประกอบกับร่างมาตรา ๒๒ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินั้น ดังนั้น วิธีปฏิบัติต่าง ๆ ในชั้นศาลควรเป็นอำนาจของประธานศาลฎีกาที่จะออกข้อบังคับ จึงควรแก้ไขเป็น “ตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา”

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้แก้ไขร่างมาตรา ๘ (เพิ่มมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม) ให้สอดคล้องกับข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๔๖

สาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาล่ามภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)
- (๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้ (เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)
- (๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑)
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวกับผู้เสียหาย ซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะมีให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม)
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐาน เพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๑๓๑/๑ มาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๘/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ และมาตรา ๒๓๗ ตี และมาตรา ๒๔๔/๑ และยกเลิกมาตรา ๒๕๗)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีของประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ โดยที่มาตรา ๒๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้พยานในคดีอาญา ได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จึงสมควรปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๔. บทจำกัดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙^๗ ประกอบกับมาตรา ๓๑^๘ มาตรา ๓๔^๙ มาตรา ๓๕^{๑๐}

^๗ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ บัญญัติว่า

“การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับบทกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม”

^๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๑ บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้าย หรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้

การจับ คุมขัง ตรวจค้นตัวบุคคล หรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

^๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า

“สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหาหรือใส่ร้ายผู้อื่น ซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน”

^{๑๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถาน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

มาตรา ๓๗^{๑๑} มาตรา ๓๙^{๑๒} มาตรา ๔๘^{๑๓} และมาตรา ๕๘^{๑๔} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๕. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ และมาตรา ๗ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๖. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๒๕)

ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

^{๑๑} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๗ บัญญัติว่า

"บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกันจะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน"

^{๑๒} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ บัญญัติว่า

"บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานวิทยุกระจายเสียง หรือสถานวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลดรอนเสรีภาพตามมาตรา นี้ จะกระทำได้ การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ จะกระทำได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะการสงครามหรือการรบ แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำได้"

^{๑๓} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘ บัญญัติว่า

"สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอด ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ"

^{๑๔} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า

"บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ"

๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๗.๑ การจัดทำล่ามให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๑๓ การสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ก็ให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยหรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดทำล่ามให้โดยมิชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดทำล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลส่งจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่จัดทำให้ตามมาตรานี้ ตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๗.๒ ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ ทวิ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙

๗.๓ ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสอบถามหรือทำการไต่สวนผู้ต้องหานอกห้องพิจารณาของศาลได้ (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๗/๑ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอและผู้ต้องหา มิได้คัดค้าน หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานไปยังสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นที่ศาลเห็นสมควรซึ่งสามารถสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การไต่สวนตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าเป็นการไต่สวนในห้องพิจารณาของศาล
๗.๔ กรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้
 (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๒ แห่งประมวลกฎหมาย
 วิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๐๘/๒ ในกรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจได้รับภัยอันตราย อันเนื่องมาแต่
 การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ โดยยื่น
 คำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี

ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน
 พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี พิจารณาคำคัดค้านดังกล่าวทันที โดยให้มีอำนาจ
 เรียกผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายมาสอบถามเพื่อประกอบการพิจารณาและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร

๗.๕ กรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง
 ตามมาตรา ๑๓๑ (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๑/๑ แห่งประมวลกฎหมาย
 วิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๓๑/๑ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์
 ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ
 หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์
 ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย
 ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา
 ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์ดำเนินการ
 บังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิด
 ความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัย
 ของบุคคลนั้น หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคล
 ที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตาม
 ผลการตรวจพิสูจน์ที่ได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้น
 แล้วแต่กรณี

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรา นี้ ให้สั่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบ
 ที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด
 โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๗.๖ การตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาที่เป็นหญิง (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๓๒ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการตรวจนั้นด้วยก็ได้

๗.๗ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ และการจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยืนยันตัวผู้กระทำความผิดในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยืนยันตัวผู้กระทำความผิดในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีการยืนยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายหรือพยานเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งกรณี เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอม และให้บันทึกความยินยอมนั้นไว้

๗.๘ กรณีที่จะดำเนินการสืบพยานโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลย (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการ โดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้โทรทัศน์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถาม ผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาที่ออกตามความในวรรคสาม เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

๗.๙ หลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐาน (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ และมาตรา ๒๒๖/๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๒๖/๑ ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จากการรับฟังพยานหลักฐานนั้น

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (๒) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (๓) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (๔) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด และ

(๕) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด

มาตรา ๒๒๖/๒ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่น ๆ นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ผูกฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง
- (๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย

(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ นิสัย หรือความประพฤติในส่วนดีของจำเลย

มาตรา ๒๒๖/๓ ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดเบิกความต่อศาลก็ดี หรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้อ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาลก็ดี หากนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(๑) เมื่อศาลพิเคราะห์ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าแล้ว ศาลเห็นว่าพยานบอกเล่านั้นมีความน่าเชื่อถือว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ไต่เห็น ไต่ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรง มาเป็นพยานได้ และศาลเห็นว่า มีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร้องคัดค้าน ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจตรายงานระบุนาม หรือชนิดและลักษณะ ของพยานบอกเล่า เหตุผลที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผล ที่คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจตกลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความ ฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา ๒๒๖/๔ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบ ด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหาย กับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขอ

ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าก่อให้เกิด ความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๒๒๖/๕ ในชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือบันทึกคำเบิกความของพยาน ที่เบิกความไว้ในคดีอื่นประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้

๗.๑๐ การขังน้ำหนักรพยานหลักฐานในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยขังน้ำหนักรพยานบอกเล่า พยานชัดทอด พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน หรือพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบ ถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรรับฟัง พยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษ แห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

พยานหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้ และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือ มากขึ้นด้วย

๗.๑๑ การยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๘/๑ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๒๘/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๓/๑ ในการไต่สวนมูลฟ้องหรือ การพิจารณา โจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานโดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ

สถานที่ หรือเอกสาร รวมทั้งรายชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จะระบุได้ ซึ่งโจทก์ประสงค์จะนำสืบ หรือขอให้ศาลไปตรวจหรือแต่งตั้งต่อศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้จำเลยรับไป ส่วนจำเลยให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานพร้อมสำเนาก่อนวันสืบพยานจำเลย

ในการไต่สวนกรณีร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบหรือกรณีร้องขอให้ศาลริบทรัพย์ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ถ้ามีรับไป

เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้ว มีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดซึ่งมิได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเช่นว่านั้นแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นอาจร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล พร้อมกับบัญชีระบุพยานหลักฐานและสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานนั้นไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานของฝ่ายนั้นสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้ว หรือก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณาสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน และถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมิได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือตามมาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสองหรือวรรคสาม แต่ถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรมหรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้

๗.๑๒ ศาลอาจเดินเผชิญสืบหรือมีอำนาจส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทน (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๓๐ เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลอาจเดินเผชิญสืบพยานหลักฐาน หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาสืบ

ที่ศาลและการสืบพยานหลักฐานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้ ศาลมีอำนาจส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทน ให้ศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ดังศาลเดิม รวมทั้งมีอำนาจส่งประเด็นต่อไปยังศาลอื่นได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๒ ทวิ ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้องสำเนาคำให้การ และเอกสารหรือของกลางเท่าที่จำเป็นให้แก่ศาลที่รับประเด็นเพื่อสืบพยานหลักฐานถ้าจำเลยในกรณีตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ ไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณาจะยื่นคำถามพยานหรือคำแถลงขอให้ตรวจพยานหลักฐานก็ได้ ให้ศาลสืบพยานหลักฐานไปตามนั้น

เมื่อสืบพยานหลักฐานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว ให้ส่งถ้อยคำสำนวนพร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางคืนศาลเดิม

๗.๑๓ กรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๓๐/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความ ณ สถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การเบิกความตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล

๗.๑๔ กรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ให้รับฟังคำเบิกความของจำเลยและพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบเพื่อประกอบพยานหลักฐานอื่นลงโทษจำเลยได้ (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำเบิกความของจำเลยนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นชกค้านได้

ในกรณีที่จำเลยเบิกความเป็นพยาน คำเบิกความของจำเลยย่อมใช้ยันจำเลยนั้นได้ และศาลอาจรับฟังคำเบิกความนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ก็ได้

๗.๑๕ กรณีที่คู่ความอาจตกลงกันให้ถือเอาคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง เป็นคำเบิกความในชั้นพิจารณา หรือการเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคล มาเบิกความต่อหน้าศาล (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๓๗ บันทึกคำเบิกความพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณานั้น ให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม

ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยาน ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่ หรือให้พยานเบิกความตอบคำถามค้านของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมาย กำหนดอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น

เมื่อคู่ความมีคำขอร่วมกันและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่ใน ต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความต่อหน้าศาลได้

บันทึกถ้อยคำตามวรรคสาม ให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อศาลและเลขคดี
- (๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำบันทึกถ้อยคำ
- (๓) ชื่อและสกุลของคู่ความ
- (๔) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่ และอาชีพของผู้ให้ถ้อยคำ และความเกี่ยวพัน

กับคู่ความ

(๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ

(๖) ลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำ

ห้ามมิให้แก้ไขเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำที่ได้ยื่นไว้แล้วต่อศาล เว้นแต่เป็นการแก้ไข ข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย

๗.๑๖ ให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาบังคับใช้โดยอนุโลมกรณี การสืบพยานหลักฐานอื่น และกรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้วแต่มีเหตุจำเป็น ที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อน (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๗ ตีร์ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๓๗ ตริ ให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่น และแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้วแต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสองด้วย

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้โดยไม่ต้องอาศัยพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเนินชั่งกว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหลัง พยานหลักฐานนั้นจะสูญหายไปหรือเป็นการยากแก่การตรวจพิสูจน์ผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการ โดยตนเองหรือเมื่อได้รับคำร้องจากพนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย จะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในมาตรา ๒๔๔/๑ ไว้ทันทีก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๗.๑๗ กรณีที่โจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์ เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำผิด (ร่างมาตรา ๑๙)

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๔๐ เมื่อโจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์ เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำผิด ให้โจทก์ยื่นต้นฉบับและสำเนาเอกสารนั้นต่อศาล ก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้จำเลยมีโอกาสตรวจและขอรับสำเนาเอกสารดังกล่าวได้ก่อนที่โจทก์จะนำสืบพยานเอกสารนั้น เว้นแต่ศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น หรือเอกสารที่โจทก์ประสงค์จะอ้างอิงนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยานในชั้นสอบสวน

ในกรณีที่ไม่วางในบังคับแห่งวรรคหนึ่ง เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล ให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้นส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือไม่ส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่าเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือการไม่ปฏิบัติดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยจงใจและไม่เสียโอกาสในการดำเนินคดีของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง

๗.๑๘ แก้ไขถ้อยคำจาก “ผู้ชำนาญการพิเศษ” ตามมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ เป็น “ผู้เชี่ยวชาญ” เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกำหนดให้อำนาจศาลที่จะอนุญาตให้บุคคลดังกล่าวไม่ต้องมาเบิกความที่ศาลได้ (ร่างมาตรา ๒๐)

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ ของภาค ๕ พยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

หมวด ๕
ผู้เชี่ยวชาญ

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใด โดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของผู้ผู้นั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใต้วินิจฉัยฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจกรรมอย่างอื่น ๆ

ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้ศาลและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบและต้องมาเบิกความประกอบหนังสือนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือคู่ความไม่ตั้งใจซักถามผู้เชี่ยวชาญนั้น ศาลจะรับฟังความเห็นเป็นหนังสือดังกล่าวโดยผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาเบิกความประกอบก็ได้

ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อศาลในจำนวนที่เพียงพอล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมารับไป

ในการเบิกความประกอบ ผู้เชี่ยวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้

มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิจารณา หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น

๗.๑๙ กรณีมีความจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดีในคดีความผิดอาญาที่มีโทษจำคุก (ร่างมาตรา ๒๑)

มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๔๔/๑ ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก หากมีความจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีที่การตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวน้ำหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากคู่ความหรือบุคคลใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น

หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่คู่ความฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริง ที่อาจทำให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้า พยานหลักฐานนั้นจะสูญหายไปหรือยากแก่การตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ หรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในวรรคหนึ่ง และวรรคสองได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงกำหนดวันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติ ในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรา นี้ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบ ที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

๗.๒๐ กำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับพยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียกให้ได้รับ

ค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็นและสมควร (ร่างมาตรา ๒๒)

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

มาตรา ๒๕๖ ให้ศาลจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็น และสมควรแก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม กำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

พยานที่ได้รับค่าพาหนะ ค่าป่วยการ หรือค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกัน ตามกฎหมายอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรา นี้

๗.๒๑ ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ (ร่างมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา

๘. บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๒๔)

พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นเวลา ที่ต้องกระทำตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังคงอยู่ในกำหนดเวลาที่ อาจกระทำได้ตามบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น ได้ภายในกำหนดเวลาตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าว

ประเด็นสำคัญ

จากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และผลการพิจารณาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. สรุปประเด็นสำคัญในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

ข้อสังเกต

๑. ร่างมาตรา ๔ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘๗/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น ไม่อาจนำผู้ต้องหามาศาลหรือไม่อาจนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนได้ ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานไปยังสถานที่แห่งอื่นที่ศาลอาจสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ เห็นว่าการกำหนดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมาศาลนั้นเป็นหลักประกันว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย จะได้รับการดูแลสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญดีกว่าการสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวนนอกศาล และในคดีอาญาซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมาก การที่เปิดโอกาสให้มีการประชุมทางจอภาพ ในกรณีที่ไม่มีผู้ต้องหา มาศาลหรือไม่อาจนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนได้ การกระทำดังกล่าวอาจจะมีการจัดฉาก เพราะศาลจะเห็นเฉพาะภาพที่กล้องจับอยู่เท่านั้น ไม่สามารถเห็นสิ่งแวดล้อมในขณะที่พยานเบิกความว่ามีพฤติการณ์เช่นไร และการประชุมทางจอภาพอาจมีคลื่นรบกวนภาพได้ อีกทั้งศาล เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ การมาเบิกความที่ศาลจะมีความน่าเกรงขามมากกว่าและอาจทำให้พยาน เบิกความได้เป็นไปตามความเป็นจริงมากกว่า

๒. ร่างมาตรา ๕ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๐๘/๑ ในกรณีที่พยาน

อาจได้รับภัยอันตรายหรือเกิดความเสียหายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ กรณีมีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราว ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี พึงรับคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราว ดังกล่าวนั้นประกอบการวินิจฉัยได้ จึงควรพิจารณาว่ากฎหมายในเรื่องนี้จะถูกใช้เป็นเครื่องมือ ของผู้มีอำนาจในขั้นตอนต่าง ๆ นั้นที่จะยับยั้งหรือไม่ให้ปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยและ อาจทำให้สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๓^๔ ควรที่จะนำระบบการคุ้มครองพยานตามกรณีในต่างประเทศ มาใช้มากกว่าการให้สิทธิพยานดังกล่าว

^๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า

“ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

๓. ร่างมาตรา ๖ เพิ่มความเป็นวรรคสองของมาตรา ๑๓๒ (๑)

ในการตรวจตัวผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้เจ้าพนักงานหญิงเป็นผู้ตรวจ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและผู้เสียหายยินยอม เห็นว่าควรตัดความที่เป็นข้อยกเว้นออกเพราะในปัจจุบันมีตำรวจหญิงอยู่ในทุกโรงพัก ส่วนกรณีการสอบสวนในบางจังหวัด เช่น จังหวัดพัทลุง ไม่มีพนักงานสอบสวนที่เป็นผู้หญิงอาจจะมีแต่ตำรวจหญิงที่ทำหน้าที่การเงินและธุรการ ดังนั้น ในทางปฏิบัติจึงเป็นไปได้ที่ให้พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้สอบสวนในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศซึ่งผู้เสียหายเป็นหญิง

๔. ร่างมาตรา ๘ เพิ่มเป็นความวรรคสามของมาตรา ๑๗๖

ในการสืบพยานจะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้โทรศัพท์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกานั้น เห็นว่าข้อกำหนดนั้นควรออกเป็นกฎหมาย ซึ่งจะมีความชัดเจนมากกว่า

๕. ร่างมาตรา ๙ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๖/๒ บัญญัติกรณีห้ามมิให้

ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่เข้าข้อยกเว้นใน (๒) มีเหตุจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถนำพยานบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็นได้ยินหรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรง มาเป็นพยานได้ หมายความว่า เป็นข้อยกเว้นในกรณีที่อ้างว่าประจักษ์พยานไม่สามารถมาเบิกความได้ จึงสามารถนำคำบอกเล่าของพนักงานสอบสวนมาเป็นเหตุในการให้ศาลรับฟังคำพยานนั้นประกอบการลงโทษจำเลย เป็นกรณีที่จำเลยไม่มีโอกาสคัดค้านว่าคำให้การในชั้นสอบสวนนั้นไม่เป็นความจริงเป็นการเอาเปรียบจำเลย

การสืบพยานในศาลส่วนใหญ่พนักงานอัยการจะนำเสนอพยานหลักฐาน

ในการสืบพยานนัดแรกหรือวันที่พยานมาเบิกความ ทำให้จำเลยหรือทนายจำเลยไม่มีโอกาสได้ศึกษาในรายละเอียดของพยานเอกสารที่กล่าวในลักษณะให้จำเลยได้รับโทษ ซึ่งบางครั้งมีจำนวนมาก เห็นว่าควรที่จะให้มีการนำเสนอพยานหลักฐานก่อน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ฝ่ายจำเลยที่จะได้มีโอกาสในการศึกษารายละเอียด ตรวจสอบ และมีประเด็นในการซักค้าน

๖. ร่างมาตรา ๑๔ แก้ไขมาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้

คำเบิกความของจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยานนั้นย่อมใช้ยันจำเลยได้ เห็นว่าตามกฎหมายอาญาจำเลยมีสิทธิต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่และได้ถือเป็นแนวปฏิบัติตลอดมา เพราะฉะนั้นคำให้การของจำเลย ศาลจึงไม่ควรหยาบคายมาพิจารณาโทษจำเลย การแก้ไขกรณีนี้เป็นการแก้ไขกฎหมายที่กลับหลักเดิมโดยสิ้นเชิงกับหลักกฎหมายอาญาทั่วโลกและเป็นผลร้ายแก่จำเลย

๗. ร่างมาตรา ๑๕ แก้ไขมาตรา ๒๓๗ กรณีที่คู่ความตกลงกัน

ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่นั้น เห็นว่าอาจจะมองเพียงประเด็นที่ว่าเพื่อให้กระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว แต่ในกรณีที่ ถ้าทนายความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคนละคนกับทนายความในชั้นพิจารณา กล่าวคือ ทนายความคนแรก

ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมีการตกลงว่าในชั้นพิจารณาให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความในชั้นพิจารณาดำเนินคดี และต่อมามีการถอนทนาย ทำให้ทนายความคนใหม่ต้องมารับพันธุกรรมคดีดังกล่าว เป็นการปิดช่องไม่ให้มีการสืบพยานใหม่ในชั้นพิจารณา ซึ่งทำให้ความยุติธรรมถูกเบี่ยงเบนไป

๘. ร่างมาตรา ๑๘ แก้ไขมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔

- ในประเด็นผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากพัฒนาการด้านเทคโนโลยีก้าวหน้ามากขึ้น ศาลยุติธรรมจึงต้องทบทวนเรื่องผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เพราะบางท่านขึ้นทะเบียนมานานเป็นระยะเวลา ๑๐ - ๒๐ ปี เห็นว่าทุก ๆ ๓ - ๔ ปี ควรต้องมีการทดสอบความรู้ของผู้เชี่ยวชาญ เพราะเทคโนโลยีก้าวหน้าไปมาก

- ในกรณีที่ศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิเคราะห์ หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ เห็นว่าน่าจะขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔^{๖๖} และอาจขัดกับหลักศาสนาบางศาสนา

นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ตอบชี้แจง

- ในการตรวจตัวผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้หญิงที่ให้ผู้หญิงเป็นผู้ตรวจนั้น กรณีที่ต้องบัญญัติข้อยกเว้นไว้ เนื่องจากเกรงว่าบางครั้งเมื่อมีเหตุจำเป็นจริง ๆ ไม่สามารถหาเจ้าพนักงานซึ่งเป็นผู้หญิงได้ ข้อยกเว้นจึงกำหนดเอาไว้กรณีมีความจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

- กรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางท่านเห็นว่าไม่ควรให้นำคำเบิกความของจำเลยมารับฟังเพื่อให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยและจะขัดกับหลักสากลหรือไม่นั้น เห็นว่าไม่ขัดกับหลักสากล เพราะจำเลยอาจไม่อ้างตนเองเป็นพยานและโจทก์ก็ไม่สามารถบังคับจำเลยได้ ซึ่งตามหลักสากลถ้าจำเลยประสงค์ให้การต่อศาลก็ต้องรับผิดชอบในเนื้อความส่วนนั้น

- ในปัจจุบันการสืบพยานโดยใช้ระบบการประชุมทางจอภาพนั้น มีการใช้ในศาลทรัพย์สินทางปัญญา และในต่างประเทศ อีกทั้งไม่เคยปรากฏว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นทั้งระบบดังกล่าวยังช่วยลดภาระและมีความจำเป็น แต่ก็มิได้หมายความว่าต่อไปนี้จะสืบพยานโดยใช้ระบบการประชุมทางจอภาพอย่างเดียว แต่เป็นเพียงทางเลือกและอยู่ในดุลพินิจของศาล กรณีเห็นว่ามีมีความจำเป็นเท่านั้น

- กรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางท่านเห็นว่าควรให้ฝ่ายโจทก์ส่งพยานให้จำเลยตรวจสอบก่อนนั้น ขอชี้แจงว่าในร่างพระราชบัญญัตินี้มีได้เสนอขอแก้ไขประเด็นดังกล่าว แต่ได้มีการพิจารณาของสภาในประเด็นดังกล่าวในการปรับปรุงแก้ไขมาตรา ๑๗๓/๑ โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ ๒๒ มาแล้ว ซึ่งมีการกำหนดให้มีการนัดตรวจพยานหลักฐาน

^{๖๖} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ บัญญัติว่า

“ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

- ผู้เชี่ยวชาญใช้ในกรณีที่ศาลมีความจำเป็นที่ต้องมีความเห็นทางด้านวิชาการด้านวิศวกรรม หรือเป็นเรื่องเฉพาะ ซึ่งการขึ้นทะเบียนผู้เชี่ยวชาญก็มีการปรับทุก ๆ ๒ ปี
- ร่างมาตรา ๘ เป็นกรณีให้อำนาจประธานศาลฎีกากำหนดเฉพาะวิธีการสืบพยานผ่านสื่ออื่น ๆ เพื่อไม่ให้มีการเผชิญหน้าระหว่างพยานกับจำเลยเท่านั้น แต่การสืบพยานทั่วไปไม่ได้ให้เป็นอำนาจของประธานศาลฎีกาแต่อย่างใด
- กรณีพนักงานสอบสวนหญิงทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความพร้อมในการเตรียมอัตรากำลังพล เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้
- การรับฟังพยานนอกศาลเป็นหลักสากล และในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการปรับใช้ในคดีอาญาอยู่แล้ว แต่แนวทางการวินิจฉัยตามพยานนอกศาล เป็นแนวทางที่เกิดขึ้นจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งบางครั้งก็มีการนำดุลพินิจไปใช้ในแนวทางที่แตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นและเกิดหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพยานนอกศาล จึงมีการนำมากำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้
- กรณีที่มีการให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความในชั้นพิจารณาเป็นเรื่องที่คู่ความต้องมีการตกลงกันและมีคำขอขึ้นมา ไม่ใช่เรื่องที่ศาลสามารถหยิบยกขึ้นมาได้เอง และเป็นดุลพินิจของศาลที่จะอนุญาตหรือไม่ก็ได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวทำให้ประหยัดเวลาและมีความเป็นธรรมมากขึ้น อีกทั้งไม่ใช้กับข้อหาความผิดที่มีอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไปหรือเป็นโทษสถานหนักกว่านั้น

ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง

มติที่ประชุม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียงข้างมาก

๒. สรุปประเด็นสำคัญและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

๒.๑ ประเด็นที่มีการอภิปรายและได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง

ข้อสังเกต

· ร่างมาตรา ๘ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘๗/๑ เป็นกรณีของการไต่สวนในชั้นฝากขัง กำหนดให้สามารถใช้การประชุมทางจอภาพเพื่อทำการไต่สวนในชั้นฝากขังระหว่างผู้ต้องหากับศาล ช่วยให้ผู้ต้องหาไม่ต้องเคลื่อนย้ายผู้ต้องขังจำนวนมากในแต่ละวันจากเรือนจำไปศาล การที่คณะกรรมการฯ ขอความคำว่า “ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจนำผู้ต้องหา มาศาลหรือไม่อาจนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนได้” วัั้นนั้น อาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติได้ เนื่องจากในปัจจุบันนี้โดยข้อเท็จจริงแล้วเป็นกรณีจำเป็นที่ต้องนำตัวผู้ต้องหาไปยังศาล แต่ตำรวจจะไม่นำไปเพราะสะดวก ไม่ใช่เพราะกรณีจำเป็นจึงนำตัวผู้ต้องหาไปศาลไม่ได้

ซึ่งจากเดิมกระทำได้โดยไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ แต่เมื่อบัญญัติกฎหมายไว้ชัดเจนเช่นนี้อาจเป็นประเด็นโต้แย้งในทางปฏิบัติได้

คณะกรรมการสิทธิเห็นด้วยกับข้อสังเกตของสมาชิกจึงตัดข้อความที่ว่า “ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจนำตัวผู้ต้องหามาศาลหรือไม่อาจนำพยานหลักฐานมาให้ศาลได้” ออกในที่ประชุม

ข้อสังเกต

- ร่างมาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑

กรณีที่คณะกรรมการเพิ่มความในมาตรา ๑๓๑/๑ วรรคสอง ตอนท้าย ความว่า “หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลที่จะพึงได้จากการตรวจพิสูจน์นั้น” เป็นกรณีที่หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ให้ความยินยอม ทำให้ไม่สามารถตรวจพิสูจน์ได้ ก็ไม่ทราบว่าการตรวจพิสูจน์จะเป็นอย่างไร จึงสันนิษฐานไม่ได้ เพราะไม่มีข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจพิสูจน์ และการสันนิษฐานดังกล่าว อาจเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๓^{๖๖} จึงขอเสนอให้บัญญัติ ความดังกล่าวเป็นดังนี้ “หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหาย แล้วแต่กรณี”

คณะกรรมการชี้แจงตอบข้อสังเกตของสมาชิกดังกล่าวว่า การเพิ่มความดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๓ ว่า ตามรัฐธรรมนูญนั้นได้บัญญัติบทสันนิษฐานความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไว้ แต่ไม่ห้ามการเขียนกฎหมายสันนิษฐานในข้อเท็จจริงบางข้อให้เป็นผลร้ายต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา เพียงแต่ห้ามสันนิษฐานว่าเป็นความผิดทั้งหมด และการเขียนข้อสันนิษฐาน ต้องมีความเชื่อมโยงกันระหว่างเงื่อนไขของข้อสันนิษฐานกับข้อเท็จจริงที่กฎหมายสันนิษฐานไว้ ตัวอย่างเช่น ในกฎหมายเกี่ยวกับการพนันหรือกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด มีการเขียนบทสันนิษฐานข้อเท็จจริงบางข้อไว้เป็นโทษต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ที่ค่อนข้างเคร่งครัดกว่าการร่างกฎหมายมาตรา ๑๓๑/๑ วรรคสองนี้ โดยร่างกฎหมายมาตรานั้นนั้น ใช้หลักการร่างตามแบบของกฎหมายต่างประเทศทั้งจากยุโรปและสหรัฐอเมริกา ที่พยายามหาช่องทางที่จะแก้ไขปัญหาอุปสรรค กรณีที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีไม่ให้ความยินยอมในการตรวจพิสูจน์ร่างกายที่จะนำไปตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ จึงเขียนบทบังคับเพียงว่า เป็นบทสันนิษฐานข้อเท็จจริง

^{๖๖} อ้างแล้ว ดูหน้า ๓๔

ที่เป็นโทษต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือบุคคลที่ไม่ให้ความยินยอมโดยปราศจากเหตุผล และไม่เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ

แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการเห็นด้วยกับข้อสังเกตของสมาชิก จึงขอแก้ไขความในมาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑ ในวรรคสอง ตอนท้าย ตามที่สมาชิกเสนอ

ข้อสังเกต

· การเพิ่มความเป็นมาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑ เมื่อดูจากหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้ เห็นว่า ไม่ได้ระบุเลขมาตรานี้ไว้ และเป็นการเพิ่มหลักการขึ้นใหม่ ไม่เกี่ยวข้องกับหลักการเดิม ทั้งตามร่างที่คณะกรรมการเสนอมาก็ไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน การที่คณะกรรมการใช้ดุลพินิจเพิ่มความในวรรคท้ายที่ว่า“ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง” การเพิ่มความเช่นนี้คณะกรรมการไม่สามารถกระทำได้ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๐๑^{๑๔} และ ๑๐๘^{๑๕}

คณะกรรมการชี้แจงว่า ตามหลักการ (๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยาน และการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ และมาตรา ๒๓๗ ตรี และยกเลิกมาตรา ๒๕๗) เห็นว่าการเพิ่มความเป็นมาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑ ไม่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการ เพราะโดยเนื้อหาของหลักการมีความครอบคลุมเนื้อหาของมาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑ แล้ว ตัวเลขมาตราที่วงเล็บไว้หลังเนื้อหาของนั้นบอกหลักการไม่ได้ เป็นเพียงการบอกแนวทางในการกระทำ

^{๑๔} ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๑๐๑ กำหนดว่า

“ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเสนอต่อสภา ให้ประธานสภาทำการตรวจสอบและหากมีข้อบกพร่อง ให้ประธานสภาแจ้งสมาชิกนั้นทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันได้รับ”

^{๑๕} ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๑๐๘ กำหนดว่า

“ตามปกติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการสภา จะให้คณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภาจะกระทำต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติ โดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน และที่ประชุมอนุมัติ

คณะกรรมการสภาอาจเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น”

ตามหลักการที่ระบุไว้ว่า ต้องแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาความในมาตราใดบ้าง และกรณีความในวรรคท้าย นั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินหรือไม่นั้น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๖๙^{๒๐} และมาตรา ๑๗๑^{๒๑} ไม่มีบทบัญญัติใดห้ามมิให้คณะกรรมการพิจารณาเพิ่มเติมบทบัญญัติ เช่นนี้ขึ้นมา

ข้อสังเกต

- ร่างมาตรา ๙ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๖/๑ - ๒๒๖/๕

การที่คณะกรรมการเพิ่มความเป็มาตรา ๒๒๖/๑ วรรคแรก ความว่า “ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ”

^{๒๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๖๙ บัญญัติว่า

“ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๐ ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือคณะรัฐมนตรี แต่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อ มีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

การเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำได้เมื่อ พรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นสังกัด มีมติให้เสนอได้ และต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่ายี่สิบคนรับรอง ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต่อไปนี้

- (๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อนหรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร
- (๒) การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณ รายจ่ายของแผ่นดิน
- (๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้
- (๔) เงินตรา

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกรัฐมนตรีหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธาน คณะกรรมการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะ เป็นผู้วินิจฉัย

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากรณีตามวรรคสี่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณี ดังกล่าว

มติของที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสี่ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด”

^{๒๑} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๗๑ บัญญัติว่า

“ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอและในชั้น รับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติม และประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างการพิจารณาไว้ ก่อนและภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมการสามัญของ สภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย ถ้าที่ประชุมร่วมกันวินิจฉัยว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่ง ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่ให้ คำรับรอง ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็น ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน”

เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔๓ วรรคสอง^{๒๒} หรือไม่ ถ้าคณะกรรมการจะบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มา โดยมีขอบให้รับฟังได้ในกรณีใดต้องระบุให้ชัดเจน จะกำหนดให้เป็นดุลพินิจของศาลไม่ได้ ขอเสนอให้แก้ไขความดังกล่าวเป็นดังนี้ “ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใด เป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ”

คณะกรรมการชี้แจงว่า ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๔๓ วรรคสอง ได้บัญญัติ บทตัดพยานหลักฐานประเภทนี้ไว้อย่างเคร่งครัดและเด็ดขาดจนเกินไป ไม่มีข้อยกเว้นให้รับฟังได้ในบางกรณีเลย ซึ่งไม่ตรงกับหลักสากลที่มีข้อยกเว้นกรณีที่มีการรับฟังนั้นจะเป็นประโยชน์สาธารณะ ที่จำเป็นต้องรับฟังพยานหลักฐานนั้น เมื่อความในรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เช่นนี้ จึงไม่สามารถ ปรับปรุงกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติให้มีเนื้อความขัดแย้งกับความดังกล่าวได้ แต่เนื่องจาก รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๔๓ วรรคสอง หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖^{๒๓} บัญญัติไม่ให้นำพยานหลักฐานที่มิชอบมาพิจารณาพิพากษาหรือพยานหลักฐานที่เกิดจากการกระทำที่ผิดกฎหมาย เท่านั้น ไม่รวมถึงพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นและมีอยู่แล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ได้มาโดยวิธีการ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งในกฎหมายไทย นักกฎหมายมีความเห็นแตกต่างกันมากและ ไม่เป็นที่ยุติ แม้แต่แนวคำพิพากษาศาลฎีกาก็มีหลายแนวทาง จึงหาแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้ เพราะสถานะทางกฎหมายยังไม่ชัดเจน ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีข้อยกเว้นให้รับฟังเป็นกรณี ๆ ไป ไม่ให้เป็นดุลพินิจของศาล แต่ในประเทศอังกฤษ ให้กรณี ที่จะรับฟังหรือไม่เป็นดุลพินิจของศาล ซึ่งคณะกรรมการถือตามแนวทางของกฎหมายอังกฤษ แต่มีข้อเสีย คือ ไม่ได้วางแนวทางในการให้ศาลใช้ดุลพินิจไว้เลย โดยในกฎหมายออสเตรเลีย ได้มีการปรับปรุงกฎหมายเรื่องนี้ในปี ค.ศ. ๑๙๙๕ ได้วางแนวทางในการให้ศาลใช้ดุลพินิจไว้ด้วย คณะกรรมการจึงนำแนวทางการใช้ดุลพินิจของศาลตามกฎหมายออสเตรเลียมาเป็นแนวทาง ในการยกร่างมาตรา ๒๒๖/๑ ครั้งนี้ด้วย แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการเห็นด้วยกับ ข้อสังเกตของสมาชิกเพื่อให้ได้ความที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอแก้ไขความดังกล่าวตามที่สมาชิก เสนอในที่ประชุม

^{๒๒} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๔๓ วรรคสอง บัญญัติว่า

“ถ้อยคำของบุคคลซึ่งเกิดจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง ถูกทรมาน ใช้กำลังบังคับ หรือกระทำโดยมิชอบ ประการใด ๆ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้”

^{๒๓} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖ บัญญัติว่า

“พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจมีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน”

เหตุผลที่แก้ไขเพิ่มเติมในมาตราต่าง ๆ

- ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๙/๑ ได้แก้ไขคำว่า “บัญชีระบุพยาน” เป็น “บัญชีระบุพยานหลักฐาน” เนื่องจากคำศัพท์ในกฎหมายพยานหลักฐานของไทยมีการใช้กันอย่างสับสน โดยเฉพาะระหว่างคำว่า “พยาน” และ “พยานหลักฐาน” ในต่างประเทศคำศัพท์เหล่านี้มีความหมายตรงตัว ถ้ากล่าวถึง “พยานหลักฐาน” หมายถึงพยานหลักฐานทุกชนิดใช้คำว่า “Evidence” “พยานบุคคล” ใช้คำว่า “Witness” แต่ในกฎหมายไทยคำว่า “พยาน” บางครั้งหมายถึงเฉพาะพยานบุคคล บางครั้งก็หมายความรวมถึงพยานผู้เชี่ยวชาญ และในบางครั้งก็หมายความรวมถึงพยานหลักฐานทุกชนิด คณะกรรมการจึงเลือกใช้คำศัพท์ที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน โดยถ้าต้องการให้หมายความรวมถึงพยานหลักฐานทุกชนิดใช้คำว่า “พยานหลักฐาน” (Evidence) ถ้ามุ่งหมายให้หมายถึงพยานบุคคลเท่านั้น ใช้คำว่า “พยาน” (Witness) ดังนั้น เพื่อให้ความหมายถูกต้องจึงแก้ไขเป็น “บัญชีระบุพยานหลักฐาน”

- ร่างมาตรา ๑๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๙/๑ วรรคท้าย กรณีที่เพิ่มความว่า “หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่” เนื่องจากมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มความดังกล่าว เพื่อเป็นการเน้นสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยในคดีอาญาไว้เป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ โดยเหตุที่เนื้อความในมาตรานี้เป็นการสร้างกฎเกณฑ์ทางเทคนิคว่า ทั้งโจทก์และจำเลยต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และมีกฎหมายบังคับว่า ถ้าใครทำผิดหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้ตัดพยานหลักฐานเหล่านั้น กล่าวคือ ไม่ให้รับฟังพยานหลักฐานเหล่านั้นในการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งบทตัดพยานเช่นนี้ใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพในคดีแพ่ง ซึ่งคู่ความมีฐานะเท่าเทียมกัน แต่ในคดีอาญา จำเลยในคดีอาญามีฐานะในการต่อสู้คดีด้อยกว่าฝ่ายโจทก์มาก ถ้าใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับในคดีแพ่งจะทำให้ผลเสียไปตกอยู่กับจำเลยในคดีอาญาซึ่งไม่ถูกต้อง

- ร่างมาตรา ๑๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๓๐/๑ ที่คณะกรรมการตัดคำว่า “บุคคล” ออก เนื่องจากคำว่า “พยานบุคคล” ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Witness” ซึ่งไม่รวมถึง “พยานผู้เชี่ยวชาญ” ซึ่งใช้คำว่า “Expert” ด้วยคณะกรรมการต้องการให้คำว่า “พยาน” ตามมาตรานี้ หมายความรวมถึง พยานบุคคลและพยานผู้เชี่ยวชาญด้วย

- ร่างมาตรา ๑๔ แก้ไขมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ คณะกรรมการได้ขอแก้ไขในที่ประชุมตามที่สมาชิกมีข้อสังเกตว่าการที่คณะกรรมการเพิ่มความในมาตรา ๒๔๔ ตอนท้ายที่ว่า “แต่การกระทำดังกล่าวจะต้องไม่ขัดกับหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น” เป็นกรณีที่มีการจำกัดและมีข้อห้ามอย่างเคร่งครัดมากเกินไป ควรจะมีความยืดหยุ่นมากกว่านี้ การจำกัดเช่นนี้ ไม่ก่อให้เกิดความยุติธรรม จึงแก้ไขเป็น “แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น”

**๒.๒ ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับ
มาตรา**

ร่าง พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	
<u>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>คำปรารภ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒</u>	มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ ~~มาตรา ๕~~ ~~มาตรา ๖~~ และมาตรา ๗ ~~แต่มาตรา ๘~~ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๓ **มีการแก้ไข**

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ การสอบสวน ใต้วงมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ก็ให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรานี้ ตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๓/๑ ยกเลิกมาตรา ๑๓ ทวิ

คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๓/๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการธิการ (มาตรา ๓/๑ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๔)

มาตรา ๔ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘๗/๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไขดังนี้

‘มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

‘มาตรา ๘๗/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจนำผู้ต้องหามาศาลหรือไม่อาจนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนได้ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอทรี้อและผู้ต้องหามีได้คัดค้าน หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานไปยังสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นที่ศาลช้เห็นสมควรซึ่งสามารถสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การไต่สวนตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าเป็นการไต่สวนในห้องพิจารณาของศาล”

อนึ่ง คณะกรรมการได้ขอแก้ไขในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

‘มาตรา ๘๗/๑ ในกรณีที่มิใช่เหตุจำเป็นไม่อาจนำผู้ต้องหามาศาลหรือไม่อาจนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนได้ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอทรี้อและผู้ต้องหามีได้คัดค้าน หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานไปยังสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นที่ศาลช้เห็นสมควรซึ่งสามารถสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การไต่สวนตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าเป็นการไต่สวนในห้องพิจารณาของศาล”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขและการแก้ไขในที่ประชุมของคณะกรรมการ

(มาตรา ๔ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๕)

มาตรา ๕ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๐๘/๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

‘มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๑๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๐๘/๑๒ ในกรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจได้รับภัยอันตรายหรือ
เกิดศพหรือเสียหายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้าน
การปล่อยชั่วคราวนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล
แล้วแต่กรณี

ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน
พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี พึงรับประทษต่อขทรวินิจฉัยได้ ตล่พิจารณาคำคัดค้าน
ดังกล่าวทันที โดยให้มีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายมาสอบถามตล่เพื่อประกอบ
การพิจารณาและมีคำสั่งตล่ตามที่เห็นสมควร”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ
(มาตรา ๕ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๖)

มาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑

คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมการธิการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๕/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๑/๑ แห่งประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๓๑/๑ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์
เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์
บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์
ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวนั่ง เส้นผมหรือขน น้ำลาย
ปัสสาวะ อจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา
ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์ดำเนินการ
บังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิด
ความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัย
ของบุคคลนั้น หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคล
ที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไป
ตามผลที่จะพึงได้จากการตรวจพิสูจน์นั้น

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรา นี้ ให้สั่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบ
ที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด
โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

อนึ่ง คณะกรรมการได้ขอแก้ไขในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

“มาตรา ๑๓๑/๑ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้”

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรา นี้ ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่และการแก้ไขในที่ประชุมของคณะกรรมการ

(มาตรา ๕/๑ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๗)

มาตรา ๖ เพิ่มความเป็นวรรคสองของ

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๒ (๑)

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๓๒ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาขอให้นับนั้นอินตอมาตีให้บันทึกเหตุผลขึ้นต่อตัวอินตอมาตีนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการตรวจนั้นด้วยก็ได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ
(มาตรา ๖ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๘)

มาตรา ๗ เพิ่มความเป็นวรรคสี่และวรรคห้า
ของมาตรา ๑๓๓

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓๓
แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง
ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็น
อย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใด
อยู่ร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยืนยันตัวผู้กระทำความผิด
ในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีการยืนยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่
ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหาย
หรือพยาน โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายหรือพยานเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์
แห่งกรณี เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอม และให้บันทึกความยินยอมนั้นไว้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ
(มาตรา ๗ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๘)

มาตรา ๘ เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๑๗๒

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย
ภาวะแห่งจิตของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการ
โดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้อุปกรณ์วงจรปิด

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อห้ามบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้”

อนึ่ง คณะกรรมการได้ขอแก้ไขในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

“มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใส่โทรทัศน์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อห้ามบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาที่ออกตามความในวรรคสาม เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขและการแก้ไขในที่ประชุมของคณะกรรมการ:

(มาตรา ๘ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๑๐)

มาตรา ๘ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๖/๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓

มาตรา ๒๒๖/๔ และมาตรา ๒๒๖/๕

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๑๒ มาตรา ๒๒๖/๒๓ มาตรา ๒๒๖/๑๔ และมาตรา ๒๒๖/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๖/๑ ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญา หรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จากการรับฟังพยานหลักฐานนั้น

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น

(๒) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี

(๓) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ

(๔) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับ

การลงโทษหรือไม่เพียงใด และ

(๕) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด

มาตรา ๒๒๖/๑๒ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่น ๆ นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ถูกฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง

(๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย

ความผิดของจำเลย

(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ นิสัย

หรือความประพฤติในส่วนดีของจำเลย

มาตรา ๒๒๖/๑๓ ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดเบิกความต่อศาลก็ดี หรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้อ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาลก็ดี หากนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(๑) เมื่อศาลพิเคราะห์ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าแล้ว ศาลเห็นว่าพยานบอกเล่าที่มีความน่าเชื่อถือว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นมาด้วยตนเองโดยตรง มาเป็นพยานได้ และศาลเห็นว่ามิเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องร้องคัดค้าน ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจกรายงานระบุนาม หรือชนิดและลักษณะของพยานบอกเล่า เหตุผลที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผลที่คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจจดลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา ๒๒๖/๑๔ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขอ

ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๒๒๖/๕๕ ในชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือบันทึกคำเบิกความของพยานที่เบิกความไว้ในคดีอื่นประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้”

อนึ่ง คณะกรรมาธิการได้ขอแก้ไขความในมาตรา ๒๒๖/๑ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

‘มาตรา ๒๒๖/๑ ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จากการรับฟังพยานหลักฐานนั้น

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น

(๒) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี

(๓) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ

(๔) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับการลงโทษหรือไม่เพียงใด และ

(๕) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่และการแก้ไขรวมทั้งการแก้ไขในที่ประชุมของคณะกรรมาธิการ

(มาตรา ๙ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสมาชิกพิจารณาจะเป็นมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๐ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๗/๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมาธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยชี้ว่าพนักงานบอกเล่า พยานชัดทอด พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน หรือพยานหลักฐานอื่นที่มีพิรุฬหรือข้อบกพร่องประการอื่น อันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรรับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

พยานหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้ และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ (มาตรา ๑๐ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๗/๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๗/๑ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๑๗๓/๑ ในการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณา โจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานโดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุประสงค์ สถานที่ หรือเอกสาร รวมทั้งรายชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จะระบุได้ ซึ่งโจทก์ประสงค์จะนำสืบ หรือขอให้ศาลไปตรวจหรือแต่งตั้งต่อศาลไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวันก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้จำเลยรับไป ส่วนจำเลยให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานพร้อมสำเนาก่อนวันสืบพยานจำเลย

ในการไต่สวนกรณีร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบหรือกรณีร้องขอให้ศาลริบทรัพย์ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวนพร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ถ้ามีรับไป

เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้ว มีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ

หรือไม่ทราบว่ายานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดซึ่งมิได้ยื่นบัญชีระบุดยานหลักฐานเช่นว่านั้นแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุดยานหลักฐานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นอาจร้องขออนุญาตอ้างยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล พร้อมกับบัญชีระบุดยานหลักฐานและสำเนาบัญชีระบุดยานหลักฐานนั้นไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานของฝ่ายนั้นสำหรับกรณีที่คุณค่าหรือบุคคลเช่นว่านั้นได้ยื่นบัญชีระบุดยานหลักฐานไว้แล้ว หรือก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณาสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นไม่ได้ยื่นบัญชีระบุดยานหลักฐาน และถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมิได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือตามมาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสอง หรือวรรคสาม แต่ถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรมหรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการมาธิการ (มาตรา ๑๑ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๒ แก้ไขมาตรา ๒๓๐ **ไม่มีการแก้ไข**
(มาตรา ๑๒ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๓๐/๑ **มีการแก้ไข**

คณะกรรมการมาธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๓๐/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานบุคคลที่ตนมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานบุคคลดังกล่าวเบิกความ ณ สถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การเบิกความตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณา
ของศาล”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ
(มาตรา ๑๓ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๔ แก้ไขมาตรา ๒๓๓ **ไม่มีการแก้ไข**
(มาตรา ๑๔ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๕ แก้ไขมาตรา ๒๓๗ **มีการแก้ไข**

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๗ บันทึกรับคำเบิกความพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณานั้น
ให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม

ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยาน
ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่
หรือให้พยานเบิกความตอบคำถามค้านของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมาย
กำหนดอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น

เมื่อคู่ความมีคำขอร่วมกันและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม
ศาลอาจอนุญาตให้เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่
ในต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความต่อหน้าศาลได้

บันทึกถ้อยคำตามวรรคสาม ให้มีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อศาลและเลขคดี

(๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำบันทึกถ้อยคำ

(๓) ชื่อและสกุลของคู่ความ

(๔) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่ และอาชีพของผู้ให้ถ้อยคำ และความเกี่ยวพัน

กับคู่ความ

(๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ

(๖) ลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำ

ห้ามมิให้แก้ไขเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำที่ได้ยื่นไว้แล้วต่อศาล เว้นแต่เป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการมาธิการ (มาตรา ๑๕ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสมาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๖ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๓๗ ตี

มีการแก้ไข

คณะกรรมการมาธิการแก้ไข ดังนี้

‘มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๗ ตี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

‘มาตรา ๒๓๗ ตี ให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่น และแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้วแต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสองด้วย”

‘ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้โดยไม่ต้องอาศัยพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหลัง พยานหลักฐานนั้นจะสูญหายไปหรือเป็นการยากแก่การตรวจพิสูจน์ผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการโดยตนเองหรือเมื่อได้รับคำร้องจากพนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหายจะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในมาตรา ๒๔๔/๑ ไว้ทันทีก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการมาธิการ (มาตรา ๑๖ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสมาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๗ แก้ไขมาตรา ๒๔๐

มีการแก้ไข

คณะกรรมการมาธิการแก้ไข ดังนี้

‘มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

‘มาตรา ๒๔๐ เมื่อโจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิด ให้โจทก์ยื่นต้นฉบับและสำเนาเอกสารนั้นต่อศาล

ก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้จำเลยมีโอกาสดูและขอรับสำเนาเอกสารดังกล่าวได้ก่อนที่โจทก์จะนำสืบพยานเอกสารนั้น เว้นแต่ศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น หรือเอกสารที่โจทก์ประสงค์จะอ้างอิงนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยานในชั้นสอบสวน หรือมีข้อศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ไม้อยู่ในบังคับแห่งวรรคหนึ่ง เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้นส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือไม่ส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่าเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือการไม่ปฏิบัติดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยจงใจและไม่เสียโอกาสในการดำเนินคดีของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ (มาตรา ๑๗ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสมาพิจารณาคือเป็นมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ แก้ไขมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ **มีการแก้ไข**
ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ ของภาค ๕ พยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๕
ผู้เชี่ยวชาญ

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใด โดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญในการใด ๆ เช่นในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของผู้นั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจกรรมอย่างอื่น ๆ

ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเห็นเป็นหนังสือโดยที่ตนไม่จำเป็นต้องมาพบที่ห้องนั้นก็ได้ แต่ต้องส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้ศาลและคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบ ถ้าศาลเห็นสมควร และต้องมาเบิกความประกอบหนังสือนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือคู่ความอีตฝ่ายหนึ่งร้องขอ ไม่ติดใจซักถามผู้เชี่ยวชาญนั้น ศาลจะสั่งให้รับฟังความเห็นเป็นหนังสือดังกล่าวโดยผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาเบิกความประกอบก็ได้

ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อศาลในจำนวนที่เพียงพอล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามเจ็ดวันก่อนวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมารับไป

ในการเบิกความประกอบ ผู้เชี่ยวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้

มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิเคราะห์ หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ แต่การกระทำดังกล่าวจะต้องไม่ขัดกับหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น”

อนึ่ง คณะกรรมาธิการได้ขอแก้ไขความในมาตรา ๒๔๔ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

“มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิเคราะห์ หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงไม่ขัดกับหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขและการแก้ไขในที่ประชุมของคณะกรรมาธิการ

(มาตรา ๑๘ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๐)

มาตรา ๑๘/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๔๔/๑

คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมาธิการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๑๘/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๔๔/๑ ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก หากมีความจำเป็น ต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีที่การตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรม หรือส่วนประกอบของร่างกายจากคู่ความหรือบุคคลใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์ดำเนินการ บังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิด ความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัย ของบุคคลนั้น หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่คู่ความ ฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริง ที่อาจทำให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหลัง พยานหลักฐานนั้นจะสูญหายไปหรือยากแก่การตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ หรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในวรรคหนึ่ง และวรรคสองได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้ถึงกำหนดวันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติ ในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบ ที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการเพิ่มขึ้นใหม่ของคณะกรรมการธิการ (มาตรา ๑๘/๑ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๑)

มาตรา ๑๘ แก้ไขมาตรา ๒๕๖

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕๖ ให้ศาลจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็น และสมควรแก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก ตามข้อบังคับระเบียบที่ประชุมศาลยุติธรรม คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

พยานที่ได้รับค่าพาหนะ ค่าป่วยการ หรือค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกัน ตามกฎหมายอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรานี้”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ
(มาตรา ๑๙ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๒)

มาตรา ๑๙/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“มาตรา ๑๙/๑ ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาที่ออกตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙/๑ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้”

อนึ่ง คณะกรรมการได้ขอตัดความในมาตรา ๑๙/๑ ออกในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการตัดออกในที่ประชุมของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๐ ยกเลิกมาตรา ๒๕๗

ไม่มีการแก้ไข

(มาตรา ๒๐ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๓)

มาตรา ๒๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

“มาตรา ๒๑ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นเวลาที่ต้องกระทำตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังคงอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตามบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นได้ภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัตินี้บทบัญญัติดังกล่าว”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ
(มาตรา ๒๑ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๔)

มาตรา ๒๒**ไม่มีการแก้ไข**

(มาตรา ๒๒ นี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาจะเป็นมาตรา ๒๕)

เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๖^{๒๔} โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำแต่อย่างใด เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม

๓. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติที่ประชุม ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบ ด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วยคะแนนเสียงข้างมาก

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. แก้ไขหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นดังนี้

"หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาล่ามภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)
- (๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้ (เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)
- (๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑๒)
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวกับผู้เสียหาย ซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะมีให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยานกับ ผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่ และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม)

^{๒๔} ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๖ กำหนดว่า

“เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๑๕ จบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้ สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อความใดไม่ได้ นอกจากเพื่อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่”

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐาน เพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๑๓๑/๑ มาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๑๒ มาตรา ๒๒๖/๑๓ มาตรา ๒๒๖/๑๔ มาตรา ๒๒๖/๑๕ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๘/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ แก้ไขมาตรา ๒๓๗ ตี และมาตรา ๒๔๔/๑ และยกเลิกมาตรา ๒๕๗)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีของประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ โดยที่มาตรา ๒๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้พยานในคดีอาญา ได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จึงสมควรปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

๒. คณะกรรมาธิการเห็นว่า เมื่อฝ่ายนิติบัญญัติได้มอบอำนาจให้ศาล หรือองค์กรอิสระอื่นไปออกกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเพื่อวางหลักเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติ ในเรื่องใดแล้ว ควรจะต้องมีเงื่อนไขให้ศาลหรือองค์กรดังกล่าวจัดส่งกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้น กลับมาให้สภาผู้แทนราษฎรมีโอกาสตรวจสอบและทักท้วงได้ด้วย ดังที่ปฏิบัติอยู่ในกรณี ของศาลปกครองสูงสุด แต่เนื่องจากการมอบอำนาจให้ศาลและองค์กรอิสระออกกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับในลักษณะดังกล่าว ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับต่างหากจากกัน การที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าวจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเหล่านั้น โดยสมควรกระทำไปในคราวเดียวกันทั้งหมดเพื่อมิให้เป็นการลักลั่น จึงตั้งเป็นข้อสังเกตให้รัฐบาล รับไปพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามข้อสังเกตนี้ต่อไป

จากข้อสังเกตดังกล่าวมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ตั้งข้อสังเกต ดังนี้

๑. การที่คณะกรรมาธิการได้แก้ไขหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัตินี้ เป็นบรรทัดฐานใหม่ โดยในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมาธิการไม่มีการขอความเห็นการใช้ข้อบังคับ ในการที่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมหลักการใหม่เข้ามา สะท้อนให้เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ โดยคณะรัฐมนตรี สามารถที่จะแก้ไขเพิ่มเติมหลักการและเหตุผลได้ หากกรณีเป็นเช่นนั้น ถ้าวางพระราชบัญญัตินี้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้วส่งไปให้วุฒิสภาพิจารณา ถ้าวุฒิสภาจะได้มีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมหลักการและเหตุผลอีก จะใช้บรรทัดฐานเดียวกัน กับการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการของคณะกรรมาธิการหรือไม่

๒. กรณีที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นจำนวนมากนั้น เนื่องจากคณะกรรมการได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติโดยมิได้ผ่านการตรวจสอบ ทั้งด้านทางถ้อยคำและความเชื่อมโยงกับกฎหมายอื่น ซึ่งโดยปกติการแก้ไขเพิ่มเติมหรือการกำหนดหลักการต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการกฤษฎีกา และผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีก่อนเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภา

มติ สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๑^{๒๕}

^{๒๕} ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๑ กำหนดว่า

“เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้วให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าใช้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้อนุมัติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อยังที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๔๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

กับ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ตารางเปรียบเทียบ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)

กับ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ร่าง พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๑๓ การสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีการจำเป็นต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ หรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ก็ให้ใช้ล่ามแปล</p>	<p>.....</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ และมาตรา ๗ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>มาตรา ๑๓ การสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ก็ให้ใช้ล่ามแปล</p> <p>ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า</p> <p>ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ตาม ดอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปลให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น</p> <p>ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทยได้ และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า</p> <p>ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลส่งจ่ายคำปฎิเสธการแก้ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรานี้ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุด หรือกระทรวงยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p> <p>มาตรา ๑๓ ทวิ ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการหรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้ หรือจัดให้ตาม ดอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร</p> <p>ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลส่งจ่ายคำปฎิเสธการแก้ล่ามภาษามือที่จัดหาให้ตามมาตรานี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทย สำนักงานอัยการสูงสุดหรือกระทรวงยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p> <p>มาตรา ๘๗ ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี ในกรณีความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ</p>	<p>เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปลให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น</p> <p>ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลส่งจ่ายคำปฎิเสธการ คำพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก้ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรานี้ ตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p> <p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙</p>

<p style="text-align: center;">ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น</p> <p>ในกรณีที่ผู้ถูกจับไม่ได้รับการปล่อยชั่วคราว และมีเหตุจำเป็นเพื่อทำการสอบสวนหรือการฟ้องคดีให้นำตัวผู้ถูกจับไปศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับถูกนำตัวไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา ๘๓ เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นอันมีอาจก้าวล่วงเสียได้ โดยให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอหมายขังผู้ต้องหาไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้</p> <p>ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำมียัตตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน</p> <p>ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปีหรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวันและรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน</p> <p>ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามศาลมีอำนาจสั่งขังหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวันและรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน</p> <p>ในกรณีตามวรรคหกเมื่อศาลสั่งขังครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอขังต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งขังต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลได้สวนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล</p> <p>ในการไต่สวนตามวรรคสามและวรรคเจ็ด ผู้ต้องหาไม่มีสิทธิแต่งตั้งทนายความเพื่อแถลงข้อคัดค้านและซักถามพยาน ถ้าผู้ต้องหาไม่มีทนายความเนื่องจากยังไม่ได้มีการปฏิบัติ</p>	

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>ตามมาตรา ๑๓๔/๑ และผู้ต้องหาร้องขอ ให้ศาลตั้งทนายความให้ โดยทนายความนั้น มีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๔/๑ วรรคสาม โดยอนุโลม</p> <p>ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งขังผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการขังไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งขังไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้สั่งโอนไป</p> <p>มาตรา ๑๐๘/๑ การสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราว จะกระทำได้อต่อเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อเหตุใด เหตุหนึ่งดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหลบหนี (๒) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน (๓) ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไปก่อเหตุอันตรายประการอื่น (๔) ผู้ร้องขอประกันหรือหลักประกันไม่น่าเชื่อถือ 	<p>มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>มาตรา ๘๗/๑ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอและผู้ต้องหา มิได้คัดค้าน หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานไปยังสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นที่ศาลเห็นสมควรซึ่งสามารถสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้</p> <p>การไต่สวนตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าเป็นการไต่สวนในห้องพิจารณาของศาล</p> <p>มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>

<p style="text-align: center;">ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>(๕) การปล่อยชั่วคราวจะเป็นอุปสรรคหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อการสอบสวนของเจ้าพนักงานหรือการดำเนินคดีในศาล</p> <p>คำสั่งไม่ให้ปล่อยชั่วคราวต้องแสดงเหตุผล และต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยและผู้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว</p> <p>มาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา</p>	<p>มาตรา ๑๐๘/๒ ในกรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจได้รับภัยอันตราย อันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี</p> <p>ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี พิจารณาคำคัดค้านดังกล่าวทันที โดยให้มีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายมาสอบถามเพื่อประกอบการพิจารณาและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร</p> <p>มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>มาตรา ๑๓๑/๑ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้</p> <p>ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๑๓๒ เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัวผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า กับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งน่าจะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น</p>	<p>ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี</p> <p>ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ ให้สั่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p> <p>มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๓๒ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการตรวจนั้นด้วยก็ได้</p>

<p style="text-align: center;">ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>(๒) ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยค้น</p> <p>(๓) หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนได้ปฏิบัติตามหมาย</p> <p>(๔) ยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมาตั้งกล่าวไว้ในอนุมาตรา (๒) และ (๓)</p> <p>มาตรา ๑๓๓ พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใด ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่คดีให้มาตามเวลาและสถานที่ในหมายแล้วให้ถามปากคำบุคคลนั้นไว้</p> <p>การถามปากคำนั้นพนักงานสอบสวนจะให้ผู้ให้ถ้อยคำสาบานหรือปฏิญาณตัวเสียก่อนก็ได้ และต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยพยานบุคคล</p> <p>ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนตักเตือน พุดให้ท้อใจหรือใช้กลอุบายอื่นเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดให้ถ้อยคำ ซึ่งอาจจะให้ด้วยความเต็มใจ</p>	<p style="text-align: center;">มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p style="text-align: center;">ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ได้</p> <p style="text-align: center;">ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยืนยันตัวผู้กระทำความผิด</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๑๗๒ การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น</p> <p>เมื่อโจทก์หรือทนายโจทก์และจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลแล้ว และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้จดไว้ ถ้าจำเลยไม่ยอมให้การ ก็ให้ศาลจดยางานไว้และดำเนินการ พิจารณาต่อไป</p>	<p>ในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีการยืนยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน โดยให้ค้ำนั่งถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายหรือพยานเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งกรณี เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอม และให้บันทึกความยินยอมนั้นไว้</p> <p>มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิต ของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้า โดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้อุปกรณ์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่น ตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้</p> <p>ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาที่ออกตามความในวรรคสาม เมื่อได้รับความเห็นชอบ จากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p>

<p style="text-align: center;">ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๒๖ พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลย มีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวงหรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน</p>	<p style="text-align: center;">มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ และมาตรา ๒๒๖/๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา</p> <p>มาตรา ๒๒๖/๑ ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐาน ที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มา โดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรม ทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จากการรับฟัง พยานหลักฐานนั้น</p> <p>ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึง พฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น (๒) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี (๓) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ (๔) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับ การลงโทษหรือไม่เพียงใด และ

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
	<p>(๕) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด</p> <p>มาตรา ๒๒๖/๒ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่น ๆ นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ผูกฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง</p> <p>(๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย</p> <p>(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ นิสัย หรือความประพฤติในส่วนดีของจำเลย</p> <p>มาตรา ๒๒๖/๓ ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดเบิกความต่อศาล กิติ หรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้อ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาล กิติ หากนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า</p> <p>ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่</p> <p>(๑) เมื่อศาลพิเคราะห์ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าแล้ว ศาลเห็นว่าพยานบอกเล่านั้นมีความน่าเชื่อถือว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ</p> <p>(๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรง มาเป็นพยานได้ และศาลเห็นว่า มีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น</p> <p>ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องร้องคัดค้าน ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจดรายงานระบุนาม หรือชนิดและลักษณะ</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๒๗ ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชี้งนำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษา ลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่ง ความสงสัยนั้นให้จำเลย</p>	<p>ของพยานบอกเล่า เหตุผลที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผล ที่คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจจดลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความ ฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน</p> <p>มาตรา ๒๒๖/๔ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยานหลักฐาน หรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขอ</p> <p>ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าจะก่อให้เกิด ความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี</p> <p>มาตรา ๒๒๖/๕ ในชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟัง บันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือบันทึกคำเบิกความของพยานที่เบิกความไว้ในคดีอื่น ประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้</p> <p>มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยชี้งนำหนักพยานบอกเล่า พยานชัดทอด พยานที่จำเลย ไม่มีโอกาสถามค้าน หรือพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบ ถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรร รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๒๙ ศาลเป็นผู้สืบพยาน จะสืบในศาลหรือนอกศาลก็ได้ แล้วแต่เห็นควร ตามลักษณะของพยาน</p>	<p>มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน พยานหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้ และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบ มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย</p> <p>มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๙/๑ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>มาตรา ๒๒๙/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๓/๑ ในการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณา โจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานโดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ สถานที่ หรือ เอกสาร รวมทั้งรายชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จะระบุได้ ซึ่งโจทก์ประสงค์จะนำสืบ หรือขอให้ศาลไปตรวจหรือแต่งตั้งต่อศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือ วันสืบพยาน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอเพื่อให้จำเลย รับไป ส่วนจำเลยให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานพร้อมสำเนาก่อนวันสืบพยานจำเลย</p> <p>ในการไต่สวนกรณีร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบหรือกรณีร้องขอให้ศาลริบทรัพย์สิน ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวนพร้อมทั้ง สำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ถ้ามี รับไป</p> <p>เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๓๐ เมื่อจำเป็นศาลมีอำนาจไปเองหรือให้จำศาลไปเดินเผชิญสืบพยาน หรือส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยาน ให้ผู้เดินเผชิญสืบและศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่</p>	<p>แล้วมีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความหรือ บุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดซึ่งมิได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเช่นว่านั้นแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาล ได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นอาจร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล พร้อมกับ บัญชีระบุพยานหลักฐานและสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานนั้นไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนเสร็จสิ้น การสืบพยานของฝ่ายนั้นสำหรับกรณีคู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน ไว้แล้ว หรือก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณาสำหรับกรณีคู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นไม่ได้ยื่นบัญชี ระบุพยานหลักฐาน และถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัย ชี้อาตร้อยสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟัง พยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้</p> <p>ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมิได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือตามมาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสองหรือวรรคสาม แต่ถ้าศาลเห็นว่า จำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไป โดยเที่ยงธรรมหรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ให้ศาลมีอำนาจอนุญาต ให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้</p> <p>มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>มาตรา ๒๓๐ เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลอาจเดินเผชิญสืบพยานหลักฐาน หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาสืบ</p>

<p style="text-align: center;">ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>ตั้งศาลเดิม และศาลที่รัฐประเดินมีอำนาจส่งประเดินไปยังศาลอื่นอีกต่อหนึ่งได้</p> <p>เมื่อคู่ความแถลงต่อศาลขอไปฟังการพิจารณา ก็ให้ศาลสั่งหรือจัดการให้เป็นไปตามคำขอนั้น</p> <p>ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณา จะยื่นคำถามคำซักเป็นหนังสือก็ได้ให้ศาลหรือผู้เดินเผชิญสืบสืบพยานตามนั้น</p> <p>ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคำให้การ และเอกสารหรือของกลาง เท่าที่จำเป็นให้แก่ผู้เดินเผชิญสืบ หรือแก่ศาลรับประเดินเพื่อสืบพยาน เมื่อคู่ความที่ขอให้สืบพยานไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณา ก็ให้ยื่นคำถามพยานเป็นหนังสือ</p> <p>เมื่อสืบพยานเสร็จแล้ว ให้ผู้เดินเผชิญสืบหรือศาลที่รับประเดิน ส่งถ้อยคำสำนวน พร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางไปยังศาลเดิม</p>	<p>ที่ศาลและการสืบพยานหลักฐานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้ ศาลมีอำนาจส่งประเดินให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทน ให้ศาลที่รับประเดินมีอำนาจและหน้าที่ตั้งศาลเดิม รวมทั้งมีอำนาจส่งประเดินต่อไปยังศาลอื่นได้</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๒ ทวิ ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคำให้การ และเอกสารหรือของกลางเท่าที่จำเป็นให้แก่ศาลที่รับประเดินเพื่อสืบพยานหลักฐาน ถ้าจำเลยในกรณีตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ ไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณาจะยื่นคำถามพยานหรือคำแถลงขอให้ตรวจพยานหลักฐานก็ได้ ให้ศาลสืบพยานหลักฐานไปตามนั้น</p> <p>เมื่อสืบพยานหลักฐานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว ให้ส่งถ้อยคำสำนวนพร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางคืนศาลเดิม</p> <p>มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>มาตรา ๒๓๐/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความ ณ สถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้</p> <p>การเบิกความตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล</p> <p>มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>

<p style="text-align: center;">ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอีกฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำจำเลยซึ่งให้การเป็นพยานนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นชักค้านได้</p> <p>มาตรา ๒๓๗ คำพยานชั้นได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณานั้น ให้ศาลอ่านให้พยานฟัง ต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรค ๓</p>	<p>มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำเบิกความของจำเลยนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นชักค้านได้</p> <p>ในกรณีที่จำเลยเบิกความเป็นพยาน คำเบิกความของจำเลยย่อมใช้ยันจำเลยนั้นได้ และศาลอาจรับฟังคำเบิกความนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้</p> <p>มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>มาตรา ๒๓๗ บันทึกรับคำเบิกความพยานชั้นได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณานั้น ให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม</p> <p>ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นได้สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่ หรือให้พยานเบิกความตอบคำถามค้านของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น</p> <p>เมื่อคู่ความมีคำขอร่วมกันและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ ซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความต่อหน้าศาลได้</p> <p>บันทึกถ้อยคำตามวรรคสาม ให้มีรายการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) ชื่อศาลและเลขคดี (๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำบันทึกถ้อยคำ (๓) ชื่อและสกุลของคู่ความ

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๓๗ ทวิ ก่อนฟ้องคดีต่อศาล เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานบุคคล จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นบุคคลมีถิ่นที่อยู่ห่างไกล จากศาลที่พิจารณาคดี หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการยุ่งเหยิงกับพยานนั้นไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม หรือมีเหตุจำเป็นอันเป็นการยากแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหน้า พนักงานอัยการโดยตนเองหรือโดยได้รับคำร้องขอจากผู้เสียหายหรือจากพนักงานสอบสวน จะยื่นคำร้องโดยระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิดต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่ง ให้สืบพยานนั้นไว้ทันทีก็ได้ ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด และผู้นั้นถูกควบคุมอยู่ในอำนาจพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้พนักงานอัยการนำตัวผู้นั้นมาศาล หากถูกควบคุมอยู่ในอำนาจ ของศาล ให้ศาลเบิกตัวผู้นั้นมาพิจารณาต่อไป</p> <p>เมื่อศาลได้รับคำร้องเช่นว่านั้น ให้ศาลสืบพยานนั้นทันที ในการนี้ ผู้ต้องหาจะชกค้ำน หรือตั้งทนายความชกค้ำนพยานนั้นด้วยก็ได้</p> <p>ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าเป็นกรณีที่ผู้ต้องหานั้นถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญา ซึ่งหากมีการฟ้องคดีจะเป็นคดีซึ่งศาลจะต้องตั้งทนายความให้ หรือจำเลยมีสิทธิขอให้ศาล ตั้งทนายความให้ตามมาตรา ๑๗๓ ก่อนเริ่มสืบพยานดังกล่าว ให้ศาลถามผู้ต้องหา ว่ามีทนายความหรือไม่ ในกรณีที่ศาลต้องตั้งทนายความให้ ถ้าศาลเห็นว่าตั้งทนายความให้ทันที ให้ตั้งทนายความให้และดำเนินการสืบพยานนั้นทันที แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สามารถตั้งทนายความ ได้ทันทีหรือผู้ต้องหาไม่อาจตั้งทนายความได้ทันที ก็ให้ศาลชกถามพยานนั้นให้แทน</p>	<p>(๔) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่ และอาชีพของผู้ให้ถ้อยคำ และความเกี่ยวพันกับคู่ความ</p> <p>(๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ</p> <p>(๖) ลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำ</p> <p>ห้ามมิให้แก้ไขเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำที่ได้ยื่นไว้แล้วต่อศาล เว้นแต่เป็นการแก้ไข ข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย</p>

<p style="text-align: center;">ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p style="text-align: center;">ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>คำเบิกความของพยานดังกล่าวให้ศาลอ่านให้พยานฟัง หากมีตัวผู้ต้องหาอยู่ในศาลด้วยแล้ว ก็ให้ศาลอ่านคำเบิกความดังกล่าวต่อหน้าผู้ต้องหา</p> <p>ถ้าต่อมาผู้ต้องหานั้นถูกฟ้องเป็นจำเลยในการกระทำความผิดอาญานั้น ก็ให้รับฟังคำพยานดังกล่าวในการพิจารณาคดีนั้นได้</p> <p>ในกรณีที่ผู้ต้องหาเห็นว่า หากตนถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้ว บุคคลซึ่งจำเป็นจะต้องนำมาสืบเป็นพยานของตนจะเดินทางไปนอกราชอาณาจักร ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นบุคคลมีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากศาลที่พิจารณาคดี หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการยุ่งเหยิงกับพยานนั้นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันเป็นการยากแก่การนำพยานนั้นมาสืบในภายหน้า ผู้ต้องหานั้นจะยื่นคำร้องต่อศาลโดยแสดงเหตุผลความจำเป็น เพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานบุคคลนั้นไว้ทันทีก็ได้</p> <p>เมื่อศาลเห็นสมควร ให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้สืบพยานนั้นและแจ้งให้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่เกี่ยวข้องทราบ ในการสืบพยานดังกล่าว พนักงานอัยการมีสิทธิที่จะซักค้านพยานนั้นได้ และให้นำความในวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๗๒ ตี มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสืบพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี</p>	<p style="text-align: center;">มาตรา ๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๗ ตี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๒๓๗ ตี ให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่น และแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้วแต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสองด้วย</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๔๐ เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างนั้นส่งสำเนาแก่อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร</p>	<p>ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้โดยไม่ต้องอาศัยพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้า พยานหลักฐานนั้นจะสูญหายไปหรือเป็นการยากแก่การตรวจพิสูจน์ ผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการ โดยตนเองหรือเมื่อได้รับคำร้องจากพนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย จะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในมาตรา ๒๔๔/๑ ไว้ทันทีก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>มาตรา ๒๔๐ เมื่อโจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิด ให้โจทก์ยื่นต้นฉบับและสำเนาเอกสารนั้นต่อศาลก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้จำเลยมีโอกาสดูและขอรับสำเนาเอกสารดังกล่าวได้ก่อนที่โจทก์จะนำสืบพยานเอกสารนั้น เว้นแต่ศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น หรือเอกสารที่โจทก์ประสงค์จะอ้างอิงนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยานในชั้นสอบสวน</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีอยู่ในบังคับแห่งวรรคหนึ่ง เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้นส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร</p> <p>ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือไม่ส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจ</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p style="text-align: center;">หมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ</p> <hr/> <p>มาตรา ๒๔๓ ผู้ใดโดยอาชัหรือมิใช่ก็ตาม มีความชำนาญพิเศษในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของเขานั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจกรรมอย่างอื่น ๆ</p> <p>ศาลจะให้ผู้ชำนาญการพิเศษทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องให้มาเบิกความ ประกอบหนังสือนั้น ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวแล้วแก่คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า สามวันก่อนวันเบิกความ</p>	<p>ไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่าเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือการไม่ปฏิบัติดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยจงใจและไม่เสียโอกาสในการดำเนินคดีของคู่ความ อีกฝ่ายหนึ่ง</p> <p style="text-align: center;">มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ ของภาค ๕ พยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p style="text-align: center;">หมวด ๕ ผู้เชี่ยวชาญ</p> <hr/> <p>มาตรา ๒๔๓ ผู้ใด โดยอาชัหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของผู้นั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจกรรมอย่างอื่น ๆ</p> <p>ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้ แต่ต้องส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้ศาล และคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบและต้องมาเบิกความประกอบหนังสือนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือคู่ความไม่ตั้งใจซักถามผู้เชี่ยวชาญนั้น ศาลจะรับฟังความเห็นเป็นหนังสือดังกล่าว โดยผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาเบิกความประกอบก็ได้</p> <p>ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อศาล ในจำนวนที่เพียงพอล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็น เนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิเคราะห์หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุ หรือฝังแล้วก็ตาม ก็ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้ชำนาญการพิเศษตรวจได้</p>	<p>มารับไป ในการเบิกความประกอบ ผู้เชี่ยวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้ มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็น เนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิเคราะห์ หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือ ฝังแล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าว จะต้องคำนึงถึงหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น</p> <p>มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๔๔/๑ ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก หากมีความจำเป็น ต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ได้ ในกรณีที่มีการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อูจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือ ส่วนประกอบของร่างกายจากคู่ความหรือบุคคลใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์ดำเนินการบังคับ ตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิด ความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัย ของบุคคลนั้น หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่คู่ความ ฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๕๖ คดีอาญาซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ศาลมีอำนาจสั่งให้โจทก์เสียค่าพินัยให้แก่พยานโจทก์ตามที่เสียไปจริงไม่เกินสมควร</p>	<p>ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากมีการเนิ่นช้ากว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้า พยานหลักฐานนั้นจะสูญหายไปหรือยากแก่การตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ หรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในวรรคหนึ่ง และวรรคสองได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้ถึงกำหนดวันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p> <p>มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>มาตรา ๒๕๖ ให้ศาลจ่ายค่าพินัย ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็นและสมควรแก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก ตามระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง</p> <p>พยานที่ได้รับค่าพินัย ค่าป่วยการ หรือค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกัน ตามกฎหมายอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรานี้</p>

<p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)</p>
<p>มาตรา ๒๕๗ ในคดีอาญาซึ่งราษฎรเป็นโจทก์ ๆ จำต้องเสียค่าธรรมเนียม คือ</p> <p>(๑) ค่าพาหนะพยานโจทก์เท่าที่เสียไปจริงตามสมควร</p> <p>(๒) ค่าพาหนะส่งหมายเรียก</p>	<p>มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>มาตรา ๒๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นเวลาที่ต้องกระทำตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังคงอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตามบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นได้ภายในกำหนดเวลาตามบทบัญญัติดังกล่าว</p> <p>มาตรา ๒๕ ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เจ้าของเรื่อง กระทรวงยุติธรรม

วิเคราะห์สรุปในการเสนอร่างกฎหมาย

1. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอขอให้มีการแก้ไขกฎหมาย

เนื่องจากบทบัญญัติภาค 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังขาดความชัดเจนถึงแนวทางในการปฏิบัติและการใช้ดุลพินิจของศาล ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของทางปฏิบัติในปัจจุบัน ขาดความยืดหยุ่น และไม่รัดกุมในบางกรณี ทั้งยังขาดบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการบางขั้นตอน บางบทมาตรายังล้าสมัย และเพื่อให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้สนับสนุนการสืบพยานในชั้นศาล รวมทั้งพัฒนาหลักการของกฎหมายบางประการให้ทันสมัยอยู่ในระดับมาตรฐานเดียวกับนานาอารยประเทศ อันจะเป็นส่วนเสริมประสิทธิภาพของศาลยุติธรรมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในทางอาญา

2. ความเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมาย โดยส่วนราชการต่าง ๆ

สำนักงานอัยการสูงสุด, กรมตำรวจ

3. การขอข้อมูลหรือความเห็นจากส่วนราชการหรือนุคคลที่เกี่ยวข้อง

ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในกระทรวงยุติธรรม ได้แก่ ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ ศาลแพ่งและศาลอาญา และสำนักงาน

ส่งเสริมงานตุลาการ และหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด กรมตำรวจ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสภานายความ

4. กฎหมายที่เสนอกำหนดให้มีการขออนุญาตเพื่อทำกิจการ อย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่

ไม่มี

5. ประเด็นปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ต้องการเสนอ
เสนอให้แก้ไขบทบัญญัติในภาค 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน ในประเด็นและ
ตามแนวทางดังต่อไปนี้

5.1 การรับฟังและการชี้หน้าพยานหลักฐาน

5.1.1 การรับฟังพยานหลักฐาน

1. บทบัญญัติมาตรา 226 ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ เนื่องจากได้รวมกฎหมายทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับพยานหลักฐานที่อาจอ้างได้ในคดีอาญา และส่วนที่เกี่ยวกับข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานไว้ในมาตราเดียวกัน นอกจากนี้บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับข้อห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบมีลักษณะค่อนข้างเด็ดขาด ไม่สอดคล้องกับแนววินิจฉัยของศาลที่ยอมรับฟังพยานดังกล่าวในบางกรณีเมื่อมีความจำเป็นเพื่อความเป็นธรรม สมควรที่จะแยกบทบัญญัติในเรื่องการอ้างพยานหลักฐานและในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานตามมาตรานี้ออกจากกัน และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานให้มีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยแก้ไขให้มาตรา 226 กำหนดเฉพาะในพยานหลักฐานที่อาจอ้างได้ และแยกบทบัญญัติในเรื่องข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานออกเป็นมาตราอื่นต่างหากและสมควรแก้ไขกฎเกณฑ์ในหลักการเรื่องข้อห้ามรับฟังพยานหลักฐานเสียใหม่ โดยกำหนดให้ดุลพินิจศาลในเรื่องนี้จะรับฟังพยานหลักฐานอันต้องห้ามหากมีความจำเป็นด้วย ทั้งนี้โดยอยู่ภายใต้กรอบมาตรา 33 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา 226 และ 226 ทวิ)

2. เพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานบางอย่างที่อาจก่อให้เกิดความเอนเอียงในทางจิตใจในการพิจารณาพิพากษา ทั้งที่ไม่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กำลังพิจารณา อาทิ พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียครั้งอื่นๆ ของจำเลยเป็นกลุ่มที่หนึ่ง โดยมีข้อยกเว้นให้รับฟังในเรื่องพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเนื่องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดข้อใดข้อหนึ่งของคดีที่ถูกฟ้อง พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะวิธี

หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับหลักเรื่อง Similar Fact Evidence ตามกฎหมายอังกฤษ และหลัก Modus Operandi ตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา และเปิดโอกาสให้จำเลยนำสืบถึงความประพฤตินในส่วนดีของจำเลยได้ และพยานหลักฐานบางประเภทที่มีความไม่น่าเชื่อถือในการนำมาพิสูจน์ความผิดของจำเลยคือพยานบอกเล่าเป็นกลุ่มที่สอง การกำหนดข้อห้ามรับฟังพยานหลักฐานจำพวกนี้ควรจะเป็นไปในลักษณะไม่เด็ดขาด โดยเปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังได้ในบางกรณี (ร่างมาตรา 226 ตริ และ 226 จัตวา)

3. ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ผู้เสียหายมักต้องประสบกับความทุกข์ทรมานใจเมื่อคดีของตนเข้าสู่การพิจารณา เพราะมักจะถูกถามด้วยคำถามค้านที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่น ทำให้ผู้เสียหายในหลายคดีไม่ต้องการนำคดีความมาสู่ศาลเป็นเหตุให้เสียความเป็นธรรมในสังคมไปได้ จึงควรกำหนดกรอบในการใช้คำถามค้านในคดีจำพวกนี้ โดยกำหนดให้เป็นข้อห้ามไว้มิให้ถามในเรื่องดังกล่าว เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อมีความจำเป็น (ร่างมาตรา 226 เบญจ)

4. เนื่องจากในทางปฏิบัติมีหลายกรณีที่พยานไม่อาจมาเบิกความต่อศาลในชั้นพิจารณาได้ และแนวคำพิพากษาศาลฎีกาในปัจจุบันก็ยอมรับฟังคำเบิกความชั้นใต้สวนมูลฟ้องของพยานเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่น จึงควรกำหนดหลักการรับฟังในลักษณะนี้ให้ชัดเจนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อจะยืนยันหลักการรับฟังที่เป็นธรรมในลักษณะนี้ (ร่างมาตรา 226 ฉ)

5.1.2 การขังน้ำหนักพยานหลักฐาน

1. บทบัญญัติเรื่องการขังน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามมาตรา 227 ยังไม่เพียงพอและไม่ชัดเจนแก่บุคคลทั่วไป เพราะไม่มีแนวชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในน้ำหนักของพยานหลักฐานทำให้มีลักษณะเป็นไปในทางอัตวิสัย (Subjective) ควรปรับปรุงโดยนำหลักในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานประกอบตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาเข้ามาบัญญัติไว้ในประมวลวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อเป็นแนวให้เห็นถึงพยานหลักฐานบางจำพวกที่มีน้ำหนักน้อย เช่น พยานบอกเล่า พยานชัดทอด และพยานอันมีข้อพิรุธ ที่จำต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบในการรับฟังซึ่งน้ำหนักเพื่อลงโทษจำเลย เพื่อเป็นแนวทางทั้งแก่ศาลและบุคคลทั่วไป และเพื่อเสริมหลักการพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา 227 ทวิ)

2. แนวคำวินิจฉัยของคำพิพากษาศาลฎีกาในส่วนที่เกี่ยวกับน้ำหนักสืบของโจทก์ในคดีอาญามีความเคร่งครัดมากเกินไปจนเกินไป โดยส่วนใหญ่จะไม่นำพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบรวมถึงคำตอบคำถามค้านของพนักงานอัยการหรือนายโจทก์มาพิจารณาถึงความจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดของจำเลยในทางเป็นโทษแก่จำเลยเพราะเคร่งครัดในหลักหน้าที่นำสืบของโจทก์ ไม่สอดคล้องกับแนวทางความต้องการในการลงโทษผู้กระทำผิด และไม่

สอดคล้องกับแนวทางการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นสากล ควรกำหนดให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความของจำเลยและพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบเพื่อประกอบพยานหลักฐานอื่นลงโทษจำเลยได้ (ร่าง มาตรา 233)

5.2 วิธีการนำสืบพยานหลักฐาน

5.2.1 การยื่นบัญชีระบุพยาน

เนื่องจากในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฯ ยังไม่มีบทบัญญัติกำหนดในเรื่องบัญชีระบุพยาน ซึ่งตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกากำหนดให้นำบทบัญญัติในเรื่องนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับใช้โดยอนุโลมเฉพาะในกรณีของโจทก์ สมควร มีการยกร่างในเรื่องเกี่ยวกับการยื่นบัญชีระบุพยานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้โจทก์ยื่นบัญชี ระบุพยานก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวันแล้วแต่กรณี และกำหนดให้ จำเลยมีหน้าที่ยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลด้วย เพราะจะเป็นมาตรการของศาลในการควบคุมระยะเวลาในการพิจารณา โดยให้ยื่นก่อนการสืบพยานหลักฐานของจำเลย และกำหนดผลของการไม่ยื่น บัญชีระบุพยานโดยห้ามรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว แต่ศาลอาจใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐาน เช่นนั้นก็ได้อีกเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

5.2.2. การนำสืบพยานเอกสารและการส่งสำเนาพยานเอกสาร

วิธีการนำสืบพยานเอกสารและการส่งสำเนาพยานเอกสารในคดีอาญา ไม่เอื้ออำนวยต่อการเร่งรัดกระบวนการพิจารณา เนื่องจากมีคดีจำนวนมากที่ต้องมีการอ้างส่งเอกสารซึ่ง มีความซับซ้อนไม่ว่าจะเป็นสมุดบัญชี หรืออื่นๆ ทำให้ต้องมีการเคลื่อนคดีออกไปเพื่อศึกษาเอกสาร อันมีผลกระทบต่อระยะเวลาในการพิจารณาคดี นอกจากนี้วิธีการส่งเอกสารแบบเดิมยังไม่ค่อยมี ความเป็นธรรมนัก เนื่องจากจำเลยซึ่งเป็นผู้ถูกดำเนินคดีอยู่ไม่มีโอกาสล่วงรู้ในเนื้อหาสาระของ เอกสารอันมีผลต่อการถามค้าน ทำให้หลักประกันคุ้มครองจำเลยในคดีอาญามีมาตรฐานต่ำกว่าแม้ แต่ในคดีแพ่ง ควรต้องกำหนดให้มีการส่งสำเนาเอกสารล่วงหน้าให้แก่จำเลยและให้แก่ศาล อย่างไร ก็ดียังมีพยานเอกสารบางประเภทที่อาจมีข้อจำกัดและไม่ควรให้มีการส่งสำเนา เช่น สำเนาคำให้การ ของพยานในชั้นสอบสวนในบางคดี ทั้งนี้ โดยกำหนดให้ศาลต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาหากมีการ ร้องขอให้ส่งสำเนาพยานเอกสารอันเป็นสำเนาทำให้การของพยานในชั้นสอบสวน (ร่างมาตรา 240)

5.2.3 การสืบพยานประเด็น

ระบบการอนุญาตให้ส่งประเด็นไปสืบพยานในศาลอื่นอาจมีความเหมาะสม ในสภาพสังคมเดิมที่การคมนาคมไม่สะดวก แต่ไม่เหมาะสมกับระบบการดำเนินคดีในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังปรากฏอีกด้วยว่า ในการส่งประเด็นไปสืบพยานในศาลอื่น จำเลยมักจะละสิทธิไม่ตาม ประเด็นไป ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจหรือข้อขัดข้องของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่สามารถ อำนวยความสะดวกในเรื่องนี้ให้ได้อย่างเต็มที่ จนเกิดปัญหาที่จำเลยอาจต้องถูกพิพากษาลงโทษ

โดยไม่มีการนำพยานหลักฐานมาสืบต่อหน้าจำเลยอันฝ่าฝืนต่อหลัก Right to Confrontation และยังคงก่อให้เกิดการร้องเรียนจากรัฐต่างประเทศในทำนองว่าการสืบพยานของศาลไทยไม่เหมาะสมตามยุคสมัย และการที่ต้องให้ผู้พิพากษาของศาลที่รับประเด็นทำการสืบพยานแทนไม่สอดคล้องกับแนวทางที่จะส่งเสริมให้ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีเป็นผู้ทำหน้าที่พิพากษา ด้วยเหตุนี้ เพื่อพัฒนาให้การสืบพยานประเด็นมีกลไกคุ้มครองสิทธิของจำเลยมากยิ่งขึ้น จึงควรให้กำหนดเป็นมาตรการให้การสืบพยานประเด็นต้องกระทำต่อหน้าจำเลยทุกกรณี เว้นแต่จะเป็นกรณีที่จำเลยสามารถไม่ต้องมาฟังการพิจารณาคดีตามกฎหมาย (ร่างมาตรา 230)

5.2.4 การสืบพยานบุคคลและการฝากขังโดยระบบการประชุมทางจอภาพ

เนื่องจากเทคโนโลยีในการสื่อสารมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น การติดต่อสื่อสารด้วยระบบการถ่ายทอดภาพและเสียงได้รับการยอมรับมากขึ้น ซึ่งในศาลต่างประเทศมีการนำระบบเช่นนี้มาใช้ในการสืบพยานและการฝากขัง เช่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น การเปิดช่องให้มีการนำเทคโนโลยีเช่นนี้มาช่วยในการสืบพยานบุคคลที่อยู่นอกศาลน่าจะเป็นผลดีในการช่วยลดปัญหาในเรื่องการนำพยานมาศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยานที่อยู่นอกเขตศาล ควรยกร่างกฎหมายกำหนดให้การนำสืบด้วยวิธีการผ่านเทคโนโลยีดังกล่าวสามารถกระทำได้ในคดีอาญา (ร่างมาตรา 230 ทวิ) และให้นำวิธีการดังกล่าวนี้ไปใช้ในการฝากขังผู้ต้องหาต่อศาลเพื่อลดปัญหาค้นหาคนส่งผู้ต้องหามาศาลด้วย (ร่างมาตรา 87 ทวิ)

5.2.5 การสืบพยานเด็กและผู้มีข้อจำกัดทางจิตใจ

ในการสืบพยานบุคคลที่เป็นเด็ก ผู้ที่มีข้อจำกัดทางการพัฒนาสมอง หรือแม้แต่หญิงซึ่งถูกกระทำความผิดทางเพศและได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ มักจะประสบปัญหาที่พยานเหล่านั้นอาจไม่สามารถเบิกความได้ อาจเนื่องจากความกลัว ความไม่เข้าใจ หรือด้วยสาเหตุประการอื่นๆ ซึ่งวิธีการนำสืบพยานตามกระบวนการธรรมดาไม่เหมาะสมในการสืบพยานเหล่านั้น ซึ่งในต่างประเทศมักจะกำหนดวิธีการโดยเฉพาะขึ้นเพื่อให้การสืบพยานจำพวกนี้สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยมักกำหนดให้การสืบพยานจำพวกนี้อาจยึดหยุ่นไปในลักษณะที่การเบิกความของพยานดังกล่าวอาจไม่ต้องกระทำต่อหน้าจำเลยโดยเคร่งครัด หรืออาจให้กระทำในห้องที่จัดไว้เป็นพิเศษ และจัดให้มีบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในแง่จิตวิทยา มาอยู่ร่วมกับพยานโดยเป็นผู้ถามพยานแทนพนักงานอัยการหรือทนายจำเลย แต่เนื่องด้วยจำนวนผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในทางจิตวิทยายังมีจำนวนไม่มากนัก การกำหนดให้นักสังคมสงเคราะห์หรือแม้แต่กลุ่มผู้มีวิชาชีพในด้านเดียวกันนี้ เข้ามาเป็นผู้ทำหน้าที่แทนนักจิตวิทยาก็น่าจะเป็นผลดี โดยอาจฝึกฝนบุคคลในกลุ่มนี้ให้มีความรู้ความสามารถมากยิ่งขึ้นได้ นอกจากนี้ ยังสมควรกำหนดให้ศาลสามารถให้นักจิตวิทยาซึ่งมาทำหน้าที่ดังกล่าว ช่วยเหลือศาลโดยการเสนอรายงานความเห็นถึงสภาพจิตใจของพยานด้วย ซึ่งในต่างประเทศก็มีบทบัญญัติในทำนองนี้แล้วเช่นกัน (ร่างมาตรา 234 ทวิ)

5.2.6 การสืบพยานบุคคลไว้ก่อน

หลักเกณฑ์ในการให้นำสืบพยานบุคคลไว้ก่อนตามมาตรา 237 ทวิ ในปัจจุบันยังมีแนวค่อนข้างเคร่งครัดจำกัด เพราะสามารถกระทำได้เฉพาะในกรณีที่พยานต้องเดินทางไปต่างประเทศเท่านั้น ซึ่งยังไม่เพียงพอ สมควรเปิดช่องให้การสืบพยานก่อนการพิจารณาคดีสามารถกระทำได้มากขึ้น เนื่องจากมีหลายกรณีที่สมควรจะต้องให้รับนำสืบพยานเหล่านั้นไว้ อาทิ กรณีที่พยานไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือมีเหตุที่เชื่อได้ว่าหากรอไว้จะเป็นการยากที่จะนำพยานมาเบิกความในการพิจารณาคดี และได้กำหนดหลักการแก้ไขในเรื่องการสืบพยานไว้ก่อน รวม 5 ประการคือ

1. เพิ่มเหตุที่สามารถขอให้สืบพยานได้ก่อน กล่าวคือ พยานไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง มีเหตุจำเป็นอันยากแก่การนำพยานมาสืบในภายหลัง
2. กำหนดให้ผู้เสียหายซึ่งร้องทุกข์ไว้แล้วสามารถร้องขอต่อศาลให้ดำเนินการได้
3. กำหนดแนวทางให้สามารถทำการสืบพยานไว้ก่อนได้ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน แม้ยังไม่รู้ตัวผู้ต้องหาหรือยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา
4. แม้ได้มีการฟ้องคดีอาญาไว้แล้ว แต่หากมีความจำเป็นเร่งด่วนให้สามารถสืบพยานก่อนถึงวาระหน้าที่นำสืบในการสืบพยานตามปกติได้
5. ให้สามารถนำหลักการนี้ไปใช้ในกรณีการสืบพยานหลักฐานประเภทอื่นได้ด้วย

5.2.7 พยานหลักฐานชั้นได้สวนมูลฟ้อง

การสืบพยานในชั้นได้สวนมูลฟ้องและชั้นพิจารณาที่มีความซ้ำซ้อนกัน อยู่เสมอ ไม่มีความจำเป็นที่ต้องให้พยานมาเบิกความในสิ่งเดิมที่เคยเบิกความไปแล้ว การแก้ไขลดความซ้ำซ้อนจะมีผลให้ลดระยะเวลาในการพิจารณาคดีที่ไม่จำเป็นลง และในคดีที่มีการได้สวนมูลฟ้อง ดังนั้นหากคู่ความตกลงกันให้ถือเอาค่าเบิกความในชั้นได้สวนมูลฟ้องเป็นค่าเบิกความในชั้นพิจารณา หรือตกลงกันให้ถ้ามถ่วงไปทันทีโดยไม่ต้องเบิกความใหม่ ก็ให้สามารถกระทำได้ (ร่างวรรคสองแห่งมาตรา 237)

5.3 เรื่องอื่นๆ

5.3.1 เอกสิทธิ์

กฎหมายเรื่องเอกสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญายังไม่มีความชัดเจนและทันสมัยเพียงพอ และกลไกการอ้างและโต้แย้งในเรื่องเอกสิทธิ์ของพยานก็มีลักษณะไม่ละเอียดเพียงพอนัก สมควรแก้ไขให้กำหนดกรอบและแนวทางการใช้ดุลพินิจแก่ศาลให้

ชัดเจน รวมทั้งกำหนดแนวทางให้แก่พนักงานสอบสวนที่จะมาขอให้ศาลวินิจฉัยในเรื่องเอกสิทธิ์ใน ขณะที่ดำเนินการสอบสวนได้ด้วย (ร่างมาตรา 231)

5.3.2 ค่าธรรมเนียมในคดีอาญา

เนื่องจากพยานบุคคลเป็นกลไกส่วนสำคัญของกระบวนการยุติธรรม พยานไม่เพียงต้องรับภาระในค่าใช้จ่ายเพื่อการมาศาลในกรณีต่าง ๆ และสมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องค่าธรรมเนียมสำหรับพยานในคดีอาญาให้พยาน ได้รับชดเชยในเรื่องค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักตามที่กำหนดให้ด้วย ทั้งนี้ ควรให้เป็นเงินที่ศาลกำหนดให้แทนที่จะต้องให้รับจาก คู่ความ และยกเลิกบทบัญญัติตามมาตรา 257 เสีย (ร่างมาตรา 256)

5.3.3 ผู้ชำนาญการพิเศษ

เนื่องจากถ้อยคำ “ผู้ชำนาญการพิเศษ” ตามมาตรา 243 และ 244 มีความหมายเช่นเดียวกับผู้เชี่ยวชาญตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สมควรแก้ไขให้ ใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกัน และเนื่องจากในปัจจุบันกฎหมายในส่วนผู้ชำนาญการพิเศษค่อนข้างเคร่งครัดที่กำหนดให้ผู้ชำนาญการพิเศษต้องมาศาลแม้ว่าจะสามารถทำความเห็นเป็นหนังสือเสนอศาลไว้ด้วย ก็ตาม ประกอบกับเมื่อพิจารณาถึงบุคคลที่ต้องมาศาลในฐานะเช่นนี้ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนพิสูจน์หลักฐาน แพทย์ ซึ่งยังมีความขาดแคลนในวิชาชีพ จึงเห็นสมควร กำหนดให้อำนาจศาลที่จะอนุญาตให้บุคคลดังกล่าวไม่ต้องมาเบิกความที่ศาลได้ (ร่างมาตรา 243 และร่างมาตรา 244)

6. หลักการในประเด็นสำคัญ ๆ

หลักการของบทบัญญัติที่เสนอให้ปรับปรุงใหม่พอสรุปได้ดังนี้

6.1 แยกบทบัญญัติในเรื่องการอ้างพยานหลักฐานและในเรื่องการรับฟังพยานหลักฐานตามมาตรา 226 ออกจากกัน และกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานให้มีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ดุลพินิจศาลในเรื่องนี้ที่จะรับฟังพยานหลักฐานอันต้องห้ามหากมีความจำเป็นด้วย ทั้งนี้โดยอยู่ภายใต้กรอบมาตรา 33 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

6.2 เพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามในการรับฟังพยานหลักฐานบางอย่างที่อาจก่อให้เกิดความเอนเอียงในทางจิตใจในการพิจารณาพิพากษา ทั้งที่ไม่เกี่ยวข้องกับความผิดที่กำลังพิจารณาอาทิ พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียครั้งอื่น ๆ ของจำเลย โดยมีข้อยกเว้นให้รับฟังในเรื่องพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดข้อใดข้อหนึ่งของคดีที่ถูกฟ้อง และเปิดโอกาสให้จำเลยนำสืบถึงความประพฤติในส่วนดีของจำเลยได้

6.3 เพิ่มเติมบทบัญญัติห้ามพยานหลักฐานบางประเภทที่มีความไม่เข้าเชื่อถือในการนำมาพิสูจน์ความผิดของจำเลยคือพยานบอกเล่า โดยเปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะรับฟังได้ในบางกรณี (ร่างมาตรา 226 จัตวา)

6.4 กำหนดกรอบในการใช้คำถามค้านในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศนี้ โดยกำหนดให้เป็นข้อห้ามไว้มิให้ถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่น เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเมื่อมีความจำเป็น

6.5 กำหนดหลักการรับฟังคำเบิกความชั้นได้สวนมูลฟ้องของพยานเป็นพยานหลักฐานประกอบพยานหลักฐานอื่นในกรณีที่พยานไม่อาจมาเบิกความต่อศาลในชั้นพิจารณาได้ (ร่างมาตรา 226 ฉ)

6.6 ปรับปรุงบทบัญญัติเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญาตามมาตรา 227 วางแนวชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในน้ำหนักของพยานหลักฐานบางจำพวกที่มีน้ำหนักน้อย เช่น พยานบอกเล่า พยานชัดทอด และพยานอันมีข้อพิรุธ ที่จำต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบในการรับฟังชั่งน้ำหนักเพื่อลงโทษจำเลย (ร่างมาตรา 227 ทวิ)

6.7 กำหนดให้ศาลสามารถรับฟังคำเบิกความของจำเลยและพยานหลักฐานที่จำเลยนำสืบเพื่อประกอบพยานหลักฐานอื่นลงโทษจำเลยได้ (ร่างมาตรา 233)

6.8 การยกร่างในเรื่องเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นบัญชีระบุพยาน โดยกำหนดให้โจทก์ยื่นบัญชีระบุพยานก่อนวันได้สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวันแล้วแต่กรณี และกำหนดให้จำเลยมีหน้าที่ยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลก่อนการสืบพยานหลักฐานของจำเลย และกำหนดผลของการไม่ยื่นบัญชีระบุพยานโดยห้ามรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว แต่ศาลอาจใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานเช่นนั้นก็ได้หากเป็นไปได้หากเป็นไปได้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

6.9 กำหนดให้มีการส่งสำเนาเอกสารล่วงหน้าให้แก่จำเลยและให้แก่ศาล และโดยกำหนดให้ศาลต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาหากมีการร้องขอให้ส่งสำเนาพยานเอกสารอันเป็นสำเนาค่าให้การของพยานในชั้นสอบสวน (ร่างมาตรา 240)

6.10 ปรับปรุงระบบการอนุญาตให้ส่งประเด็นไปสืบพยานในศาลอื่น กำหนดให้การสืบพยานประเด็นต้องกระทำต่อหน้าจำเลยทุกกรณี เว้นแต่จะเป็นกรณีที่จำเลยสามารถไม่ต้องมาฟังการพิจารณาตามกฎหมาย (ร่างมาตรา 230)

6.11 กำหนดให้การนำสืบโดยระบบการประชุมทางจอภาพสามารถกระทำได้ในคดีอาญา (ร่างมาตรา 230 ทวิ) และให้นำวิธีการดังกล่าวนี้ไปใช้ในการฝากขังผู้ต้องหาต่อศาลเพื่อลดปัญหาด้านการขนส่งผู้ต้องหามาศาลด้วย (ร่างมาตรา 87 ทวิ)

6.12 เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยในการสืบพยานบุคคลที่เป็นเด็ก ผู้ที่มีข้อจำกัดทางการพัฒนาสมอง หรือแม้แต่หญิงซึ่งถูกกระทำความผิดทางเพศและได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ (ร่างมาตรา 234 ทวิ)

6.13 แก้ไขหลักเกณฑ์ในการให้นำสลิปพยานบุคคลไว้ก่อนตามมาตรา 237 ตรี
รวม 5 ประการคือ

1. เพิ่มเหตุที่สามารถขอให้สลิปพยานได้ก่อน กล่าวคือ พยานไม่มีที่อยู่เป็น
หลักแหล่ง มีเหตุจำเป็นอันยากแก่การนำพยานมาสลิปในภายหลัง
2. กำหนดให้ผู้เสียหายซึ่งร้องทุกข์ไว้แล้วสามารถร้องขอต่อศาลให้คำนิเ
การได้
3. กำหนดแนวทางให้สามารถทำการสลิปพยานไว้ก่อนได้ในกรณีจำเป็น
เร่งด่วน แม้ยังไม่รู้ตัวผู้ต้องหาหรือยังไม่ได้ตัวผู้ต้องหา
4. แม้ได้มีการฟ้องคดีอาญาไว้แล้ว แต่หากมีความจำเป็นเร่งด่วนให้
สามารถสลิปพยานก่อนถึงวาระหน้าที่นำสลิปในการสลิปพยานตามปกติได้
5. ให้สามารถนำหลักการนี้ไปใช้ในกรณีการสลิปพยานหลักฐานประเภทอื่น
ได้ด้วย

6.14 เพิ่มเติมบทบัญญัติให้คู่ความอาจตกลงกันให้ถือเอาค่าเบิกความในชั้นได้สรน
มูลฟ้องเป็นค่าเบิกความในชั้นพิจารณา หรือตกลงกันให้ถามกันไปที่ไหนโดยไม่ต้องเบิกความใหม่
(ร่างวรรคสองแห่งมาตรา 237)

6.15 กำหนดกลไกการอ้างและโต้แย้งในเรื่องเอกสิทธิ์ของพยานและแนวทางการ
ใช้ดุลพินิจแก่ศาลให้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดแนวทางให้แก่พนักงานสอบสวนที่จะมาขอให้ศาลวินิจฉัย
ในเรื่องเอกสิทธิ์ในขณะที่ดำเนินการสอบสวนได้ด้วย (ร่างมาตรา 231)

6.16 สมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ในเรื่องค่าธรรมเนียมสำหรับพยานในคดีอาญาให้
พยาน ได้รับชดเชยในเรื่องค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักตามที่กำหนดให้ด้วย ทั้งนี้ ควร
ให้เป็นเงินที่ศาลกำหนดให้แทนที่จะต้องให้รับจากคู่ความ และยกเลิกบทบัญญัติตามมาตรา 257
เสีย (ร่างมาตรา 256)

6.17 แก้ไขถ้อยคำจาก “ ผู้ชำนาญการพิเศษ ” ตามมาตรา 243 และ 244 เป็น
“ ผู้เชี่ยวชาญ ” เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกำหนดให้อำนาจศาลที่จะ
อนุญาตให้บุคคลดังกล่าวไม่ต้องมาเบิกความที่ศาลได้ (ร่างมาตรา 243 และร่างมาตรา 244)

7. สรุปสาระสำคัญ เหตุผล และความจำเป็น

แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในภาค 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน ในเรื่องเกี่ยวกับการ
การรับฟังและการชี้หน้าพยานหลักฐาน การยื่นบัญชีระบุพยาน การนำสลิปพยาน
เอกสารและการส่งสำเนาพยานเอกสาร การสลิปพยานประเด็น การสลิปพยานบุคคลและ

การฝากขังโดยระบบการประชุมทางจอภาพ การสืบพยานเด็กและผู้มีข้อจำกัดทางจิตใจ การสืบพยานบุคคลไว้ก่อน การรับฟังพยานหลักฐานชั้นได้สวนมูลฟ้องเป็นพยานหลักฐาน ในชั้นพิจารณา เอกสิทธิ์ คำธรรมเนียมในคดีอาญา และผู้เชี่ยวชาญ ให้มีความชัดเจนถึง แนวทางในการปฏิบัติและการใช้ดุลพินิจของศาล สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของทาง ปฏิบัติในปัจจุบัน มีความยืดหยุ่นและรัดกุม เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการบาง ขั้นตอน และเพื่อให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้สนับสนุนการสืบ พยานในชั้นศาล รวมทั้งพัฒนาหลักการของกฎหมายบางประการให้ทันสมัยอยู่ในระดับ มาตรฐานเดียวกับนานาชาติ อันจะเป็นส่วนเสริมประสิทธิภาพของศาลยุติธรรม ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในทางอาญา

ข่าวที่เกี่ยวข้อง

สภาฯ รับร่างแก้ กม.ให้คุ้มครองพยานเพิ่มมากขึ้น

Source - ผู้จัดการออนไลน์ , May 18, 2005

สภาผู้แทนราษฎรรับหลักการร่าง พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (แก้ไขเพิ่มเติมภาค 1 ลักษณะ 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน) เป็นครั้งแรกที่กำหนดให้ใช้ภาษาถิ่นได้ โดยมีล่ามให้ในศาล และยังจะให้สืบพยานถ่ายทอดผ่านวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎรวันนี้ (18 พ.ค.) มีนายโกศล พลกุล ประธานสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่ประธาน ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาร่าง พ.ร.บ.ที่ค้างในการประชุมสมัยที่แล้ว ร่าง พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง(แก้ไขเพิ่มเติมภาค 1 ลักษณะ 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน) ที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ซึ่งที่ประชุมมีมติรับหลักการร่างฉบับดังกล่าวด้วยเสียง 304 ต่อ 4 และตั้งคณะกรรมการวิสามัญจำนวน 35 คน กำหนดพิจารณาแปรญัตติภายใน 7 วัน

ต่อมาได้พิจารณาร่าง พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมภาค 1 ลักษณะ 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน ซึ่งเสนอโดยคณะรัฐมนตรีกับพรรคชาติไทย โดยมีหลักการสาระสำคัญในกำหนดจัดล่ามให้พยานผู้ต้องหาและจำเลย ถือเป็นครั้งแรกที่กำหนดให้การใช้ภาษาถิ่นได้ โดยมีล่ามให้ในศาล พยานร้องขอคัดค้านในการให้ประกันจำเลยและผู้ต้องหาได้กำหนดหลักเกณฑ์ของพยานในการชี้ตัวผู้กระทำความผิด จะไม่ให้มีการเผชิญหน้ากัน และให้มีการสืบพยานถ่ายทอดผ่านวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ประกอบการพิจารณา พร้อมให้มีการคุ้มครองพยานจากรัฐ หากผู้ต้องหาเป็นหญิง ต้องให้พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้สอบสวน ส่วนคดีความผิดทางเพศถูกข่มขืน ห้ามมีการซักถามเรื่องทางเพศที่เสียหายกับคนอื่น ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อคดีการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กและหญิง รวมทั้งเกี่ยวกับขบวนการค้าหญิง

จากนั้น ที่ประชุมลงมติรับหลักการของร่างฉบับดังกล่าวด้วยเสียง 328 ต่อ 4 และเห็นชอบให้คณะกรรมการวิสามัญ จำนวน 35 คนพิจารณาแปรญัตติภายใน 7 วัน

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังลงมติรับหลักการของร่าง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาศาลแรงงาน ร่าง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร และร่าง พ.ร.บ.กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และ

สิทธิของข้าราชการ ซึ่งโอนไปเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นและพนักงานของมหาวิทยาลัย ในกำกับของรัฐในการเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งได้มีการตั้ง คณะกรรมการวิสามัญจำนวน 35 คนเพื่อพิจารณาแปรญัตติต่อไป--จบ--

สภาผู้แทนรับหลักการ 5 ร่างพ.ร.บ.

Source - เว็บไซต์ข่าวสด May 19, 2005

เมื่อวันที่ 18 พ.ค. ผู้สื่อข่าวรายงานจากรัฐสภาว่า การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ช่วงเย็น ที่ประชุมพิจารณาร่างพ.ร.บ.ที่ค้างจากการประชุมสมัยที่แล้ว โดยรับหลักการร่าง พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (แก้ไขเพิ่มเติมภาค 1 ลักษณะ 5 ว่าด้วยพยานหลักฐาน) ที่ครม.เสนอ ด้วยเสียง 304 ต่อ 4 และตั้ง คณะกรรมการวิสามัญ 35 คน แปรญัตติภายใน 7 วัน

ต่อมาพิจารณาร่างพ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมภาค 1 ลักษณะ 5 ว่าด้วยพยานหลักฐานซึ่งเสนอโดยครม. และร่างของ พรรคชาติไทย โดยมีสาระสำคัญเรื่องจัดหาล่ามให้พยาน ผู้ต้องหาและจำเลย ซึ่งถือเป็น ครั้งแรกที่กำหนดให้ใช้ภาษาถิ่น โดยมีล่ามในศาลได้ การชี้ตัวผู้กระทำความผิดของ พยาน จะไม่ให้มีการเผชิญหน้ากัน และให้สืบพยานถ่ายทอดผ่านวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ ประกอบการพิจารณา พร้อมให้คุ้มครองพยานจากรัฐ หากผู้ต้องหาเป็นหญิงต้องให้ พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้สอบสวน ส่วนคดีความผิดทางเพศถูกข่มขืน ห้ามซักถาม เรื่องทางเพศที่เสียหายกับคนอื่น ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อคดีการล่วงละเมิดทางเพศใน เด็กและหญิง รวมทั้งเกี่ยวกับขบวนการค้าหญิง โดยที่ประชุมลงมติรับหลักการ 328 ต่อ 4 ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ 35 คนแปรญัตติภายใน 7 วัน

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังลงมติรับหลักการร่างพ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานและวิธี พิเคราะห์ศาลแรงงาน ร่างพ.ร.บ.จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิเคราะห์คดีภาษีอากร และ ร่างพ.ร.บ.กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และสิทธิ ของข้าราชการ ซึ่งโอนไปเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นและพนักงานของมหาวิทยาลัยใน กำกับของรัฐในการเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งตั้งคณะกรรมการ วิสามัญ 35 คนขึ้นแปรญัตติ และปิดประชุมเวลา 19.00 น. ---จบ--

ประชุมสภาเห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา

Source - กรมประชาสัมพันธ์

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วยพยานหลักฐานให้เหมาะสมและทันสมัยยิ่งขึ้น

การประชุมสภาผู้แทนราษฎรวันนี้(26ต.ค.)มีการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญารั้งนี้ เป็นส่วนที่ว่าด้วยพยานหลักฐาน โดยแก้ไขให้การไต่สวนชั้นฝากขังสามารถกระทำนอกศาลโดยใช้เทคโนโลยีมาช่วย การนำวิธีทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการรวบรวมพยานหลักฐาน การนำสืบและการรับฟังพยานหลักฐานให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคม เช่น กรณีการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาที่เป็นหญิงจะต้องให้เพศหญิงด้วยกันเป็นผู้ตรวจ หรือกรณีที่เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ ในการชี้ตัวผู้ต้องหา ให้จัดสถานที่ชี้ตัวโดยผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นหญิงไม่ต้องเผชิญหน้ากับผู้ต้องหา และที่สำคัญคือมีการแก้ไขให้ศาลสามารถรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ แม้จะมี ส.ส.หลายคนไม่เห็นด้วย เพราะอาจก่อให้เกิดการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้พยานหลักฐานนั้นๆ มา ซึ่งคณะกรรมการชี้แจงว่า การรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว แม้การได้มาจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่หากเป็นพยานหลักฐานที่มีอยู่แล้วไม่ได้สร้างขึ้นมาก็ควรให้ศาลรับฟังได้ เพื่อไม่ให้คนที่กระทำความผิดรอดพ้นจากการถูกลงโทษ เพียงแค่พยานหลักฐานที่ได้มาโดยไม่ชอบ ทั้งที่เป็นพยานหลักฐานที่ยืนยันการกระทำความผิดได้ ซึ่งปัจจุบัน ยังไม่มีบรรทัดฐานที่ชัดเจน แต่หลายคดีที่ผ่านมา ศาลก็ยอมรับฟังพยานหลักฐานเช่นนี้และลงโทษผู้กระทำความผิดไปแล้วหลายราย

ที่มา: สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์

ภาคผนวก

:

- ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ) (๑)

- ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(นายจองชัย เทียงธรรม และนายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย
เป็นผู้เสนอ) (๑๓)

- รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎร (๒๗)

- ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว (๕๕)

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ)

(๑)

(สำเนา)

เลขรับ ๓๗/๒๕๔๗ วันที่ ๒๔ ส.ค. ๒๕๔๗

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๒๐๒๒

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๗

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร
สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยพยานหลักฐานให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นต้องประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายโดยด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลมาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วน หากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วิชาญ เครื่องงาม

(นายวิชาญ เครื่องงาม)

รองนายกรัฐมนตรี รักษาการแทน

นายกรัฐมนตรี

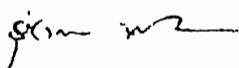
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๘ - ๙

๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

สำเนาถูกต้อง

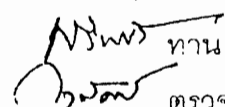

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักการประชุม

วันนา พิมพ์

ทวน
ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ...)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทาล่ามภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย
ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)
- (๒) กำหนดให้การได้สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้
(เพิ่มมาตรา ๔๗/๑)
- (๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย
(เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑)
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวกับผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง
และมาตรการที่จะมีให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา
หรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒
วรรคสาม)
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อให้มีความ
ชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา
๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา
๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๘/๑
มาตรา ๒๓๐/๑ และมาตรา ๒๓๗ ตรี และยกเลิกมาตรา ๒๕๗)

(๓)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ โดยที่มาตรา ๒๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้พยานในคดีอาญาได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จึงสมควรปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๔)

ร่าง

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

.....
.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ การสอบสวน ใต้วงมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ก็ให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล

ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรานี้ ตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๔๗/๑ ในกรณีที่มิเหตุจำเป็นไม่อาจนำผู้ต้องหา มาศาลหรือไม่อาจนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนได้ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานไปยังสถานที่แห่งอื่นที่ศาลอาจสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การไต่สวนตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าเป็นการไต่สวนในห้องพิจารณาของศาล”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๐๔/๑ ในกรณีที่พยานอาจได้รับภัยอันตรายหรือเกิดความเสียหายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี

ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี พึงรับประกอบการวินิจฉัยได้ และให้มีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องมาสอบถามและพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๓๒ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการตรวจตัวผู้เสียหายตามวรรคหนึ่ง ใบกรณีที่ผู้เสียหายเป็นหญิง ให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้ตรวจ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและผู้เสียหายนั้นยินยอมก็ให้บันทึกเหตุจำเป็นและความยินยอมนั้นไว้”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้

ใบกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยืนยันตัวผู้กระทำความผิดในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีการยืนยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายหรือพยานเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งกรณี เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอม และให้บันทึกความยินยอมนั้นไว้”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้อุปกรณ์บังจรรยาปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ และมาตรา ๒๒๖/๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๖/๑ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่น ๆ นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง

(๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิด

ของจำเลย

(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ นิสัย หรือ ความประพฤติในส่วนดีของจำเลย

มาตรา ๒๒๖/๒ ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดเปิดเผยความต่อศาลก็ดี หรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้อ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาลก็ดี หากนำเสนอเพื่อ พิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(๑) เมื่อศาลพิเคราะห์ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยาน บอกเล่าแล้ว ศาลเห็นว่าพยานนั้นมีความน่าเชื่อถือว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบ ข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นมาด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และศาลเห็นว่า มีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า นั้น

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ร้องคัดค้าน ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจตรายงานระบุนามพยาน เหตุผลที่ไม่ยอมรับ และ ข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผลที่คู่ความคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจตกลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา ๒๒๖/๓ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยาน หลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขอ

ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าจะก่อให้เกิดความ ยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๒๒๖/๔ ไม่ชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟัง บันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยชี้ว่าหนักพยานบอกเล่า พยานขัดทอด หรือพยาน หลักฐานอื่นที่มีพิรุธหรือข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน นั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรรับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษ จำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่น มาสนับสนุน

พยานหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้และมี แหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมี คุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๙/๑ ในการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณา โจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานโดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ สถานที่ หรือเอกสาร รวมทั้งรายชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จะระบุได้ ซึ่งโจทก์ประสงค์จะนำสืบ หรือขอให้ศาลไปตรวจหรือแต่งตั้งต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอเพื่อให้จำเลยรับไป ส่วนจำเลยให้ยื่นบัญชีระบุพยานพร้อมสำเนาก่อนวันสืบพยานจำเลย

ในการไต่สวนกรณีร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งรับหรือกรณีร้องขอให้ศาลริบทรัพย์ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวนพร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ถ้ามี รับไป

เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุพยานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้แล้วมีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดซึ่งมิได้ยื่นบัญชีระบุพยาน เช่นว่านั้นแสดงให้เห็นเป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นอาจร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล พร้อมกับบัญชีระบุพยานและสำเนาบัญชีระบุพยานนั้นไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานของฝ่ายนั้นสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้แล้ว หรือก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณาสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยาน และถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมิได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่งวรรคสอง หรือวรรคสาม แต่ถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๐ เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลอาจเดินเผชิญสืบพยานหลักฐาน หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาสืบที่ศาลและการสืบพยานหลักฐานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้ ศาลมีอำนาจส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทน ให้ศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ดังศาลเดิม รวมทั้งมีอำนาจส่งประเด็นต่อไปยังศาลอื่นได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๒ ทวิ ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง
สำเนาคำให้การ และเอกสารหรือของกลางเท่าที่จำเป็นให้แก่ศาลที่รับประเด็นเพื่อสืบพยานหลักฐาน
ถ้าจำเลยในกรณีตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ ไม่ได้ตั้งใจไปฟังการพิจารณาจะยื่นคำถามพยานหรือคำแถลงขอให้
ตรวจพยานหลักฐานก็ได้ ให้ศาลสืบพยานหลักฐานไปตามนั้น
เมื่อสืบพยานหลักฐานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว ให้ส่งถ้อยคำสำนวน
พร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางคืนศาลเดิม”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา

“มาตรา ๒๓๐/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานบุคคลมาเบิกความ
ในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานบุคคลดังกล่าวเบิกความ
ณ สถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทาง
จอภาพได้

การเบิกความตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๑ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน
ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำเบิกความของจำเลยนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่
จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นซักค้านได้

ในกรณีที่จำเลยเบิกความเป็นพยาน คำเบิกความของจำเลยย่อมใช้ยืนยันจำเลยนั้นได้
และศาลอาจรับฟังคำเบิกความนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐)
พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๗ บันทึกคำเบิกความพยานชั้นได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาชั้น ให้ศาลอ่าน
ให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม

ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานใน
ชั้นได้สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่หรือให้พยาน
เบิกความตอบคำถามค้านของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษ
อย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น”

มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๓๗ ตรี ให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่นและกรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้ว แต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติด้วย”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔๐ เมื่อโจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิด ให้โจทก์ยื่นต้นฉบับและสำเนาเอกสารนั้นต่อศาลก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้จำเลยมีโอกาสตรวจและขอรับสำเนาเอกสารดังกล่าวได้ก่อนที่โจทก์จะนำสืบพยานเอกสารนั้น เว้นแต่เอกสารที่โจทก์ประสงค์จะอ้างอิงนั้นเป็นบันทึกค่าให้การของพยานในชั้นสอบสวนหรือเมื่อศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่มิได้อยู่ในบังคับแห่งวรรคหนึ่ง เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้นส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ศาลมีอำนาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่าเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือการไม่ปฏิบัติดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยจงใจและไม่เสียโอกาสในการดำเนินคดีของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๔ ผู้ชำนาญการพิเศษ ของภาค ๔ พยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๔

ผู้เชี่ยวชาญ

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใด โดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของผู้นั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการอย่างอื่น ๆ

ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเห็นเป็นหนังสือโดยจะไม่มาเบิกความประกอบหนังสือนั้นก็ได้ แต่ต้องส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบ ถ้าศาลเห็นสมควรหรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งร้องขอ ศาลจะสั่งให้ผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความประกอบก็ได้

ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อศาล
ในจำนวนที่เพียงพอล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมารับไป
ในการเบิกความประกอบ ผู้เชี่ยวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้
มาตรา ๒๕๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็น
เนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิจารณา หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้ว
ก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕๖ ให้ศาลจ่ายค่าพินัย ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็นและสมควร
แก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก ตามข้อบังคับที่ประธานศาลฎีกากำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจาก
กระทรวงการคลัง

พยานที่ได้รับค่าพินัย ค่าป่วยการ หรือค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายอื่น
แล้ว ไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรานี้อีก”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๑ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว
ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นเวลาที่ต้องกระทำ
ตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังคงอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตามพระราชบัญญัตินี้
ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นได้ภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
นายจองชัย เทียงธรรม
และนายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคชาติไทย
เป็นผู้เสนอ

คำสั่ง

ที่ นร ๐๔๑๐ / ๕๗๓๐

(๑๓)

กรมการคลัง
รับที่ ๕๓๒๒/๕๕๕
วันที่ ๑๗ พ.ค. ๕๕
เวลา ๑๓.๐๕ น.

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

เรียน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๓๗๓๐
ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาร่างพระราชบัญญัติที่นายกรัฐมนตรีลงนามรับรองแล้ว จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งสำเนาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. (นายจองชัย เทียงธรรม และนายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ เป็นผู้เสนอ) ไปเพื่อให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาและลงนามรับรอง เนื่องจากเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

บัดนี้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้นำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีพิจารณาและลงนามรับรองร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานระเบียบวาระ
วันที่ ๑๕ / ๕ / ๕๕
วันที่ ๑๕ / ๕ / ๕๕ เวลา ๑๓.๒๐ น.

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๑

รับที่ ๑๕ / ๕ / ๕๕

วันที่ ๑๕ / พ.ค. / ๕๕ เวลา ๑๓.๐๕ น.

(นายฐานิต ชัยยศ)

ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ ด้านการเมือง
ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สำนักประสานงานการเมือง

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๑๘๓๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๔๓๒๓

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม

รับที่ ๔๗ / ๔๕

วันที่ ๑๕ / พ.ค. / ๕๕ เวลา ๑๓.๐๕ น.

ส่งกลุ่มงาน... พ.ร.บ. และ ส.ส. ดำเนินการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ ๒๕ / ๒๕๕๓
วันที่ ๑๖ / ๑๑ / ๒๕๕๓
เวลา ๑๖.๓๐ น.

เราต้องช่วยกัน เพราะชาติมิใช่ของใครคนเดียว

วันที่ 3 พฤษภาคม 2548

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล

ข้าพเจ้าขอเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลมาเพื่อโปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา และหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วก็ขอได้โปรดนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาคำรัฐธรรมนูญต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

กลุ่มงานระเบียบวาระ
วันที่ ๑๑ / ๒๕๔๘
วันที่ ๑๖ / ๑๑ / ๒๕๕๓ เวลา ๑๖.๓๐ น.

3๘
ผู้เสนอ
(นายทองชัย เทียงธรรม) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อ

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติคดี
วันที่ ๑๗ / ๒๕๔๘
วันที่ ๑๖ / ๑๑ / ๒๕๕๓ เวลา ๑๖.๓๐ น.

336
ผู้เสนอ
(นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์) ✓

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

พรรคชาติไทย ได้พิจารณาแล้วมีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้

155

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม ลงชื่อ

155
(นายบรรหาร ศิลปอาชา) ✓

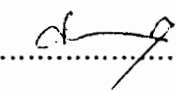

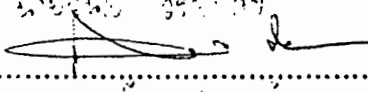
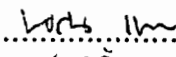

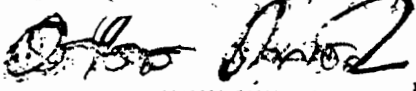

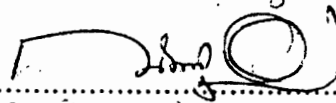
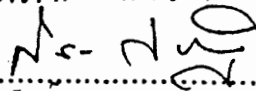
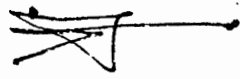

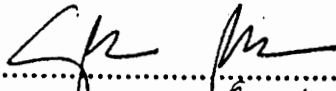
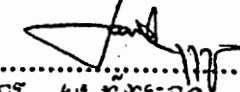
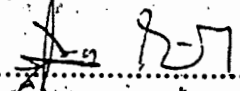
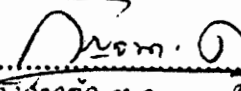

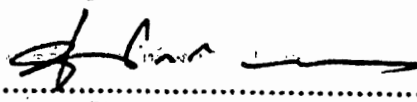
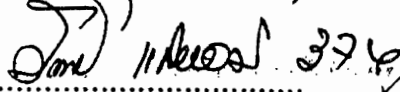
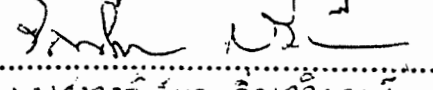
วันที่ ๑๗ / ๒๕๕๓

(นายบรรหาร ศิลปอาชา)

วันที่ ๑๖ / ๑๑ / ๒๕๕๓ เวลา ๑๖.๓๐ น.

หัวหน้าพรรคชาติไทย

ส่งกลุ่มงานฯ วันที่ ๑๖ / ๑๑ / ๒๕๕๓ ดำเนินการ

- 1. 3๒๐
(นายสมชาย ใจดี)
- 2. ๒๒๐
(นายสุวิทย์ ใจดี)
- 3. (นายสมชาย ใจดี)
- 5. (นายสมชาย ใจดี)
- 6. 024
(นายสมชาย ใจดี)
- 7. 180
(นายสมชาย ใจดี)
- 8. (นายสมชาย ใจดี)
- 9. 094
(นายสมชาย ใจดี)
- 10. 377
(นายสมชาย ใจดี)
- 11. 317
(นายสมชาย ใจดี)
- 12. 456
(นายสมชาย ใจดี)
- 13. 292
(นายสมชาย ใจดี)
- 14. 2๕1
(นายสมชาย ใจดี)
- 15. 434
(นายสมชาย ใจดี)
- 16. (013)
(นายสมชาย ใจดี)
- 17. (นายสมชาย ใจดี)
- 18. 0๒2
(นายสมชาย ใจดี)
- 19. ๑๒๕
(นายสมชาย ใจดี)
- 20. 036
(นายสมชาย ใจดี)

โปรดส่งรายชื่อชื่อภาคต่อ
หน้าถัดมาที่ ๒๕๓

(๑๖)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาล่ามภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)
- (๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้ (เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)
- (๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑)
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวกับผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะมีให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา หรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม)
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อให้มีความ ชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๔๖ เพิ่มมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๙/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ และมาตรา ๒๓๗ ตี และยกเลิกมาตรา ๒๔๗)

(๑๗)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ โดยที่มาตรา ๒๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้พยานในคดีอาญาได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จึงสมควรปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๑๘)

รับรอง

ร่าง

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่..) พ้นคำร้องขอ

พ.ศ.

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

1 P.W.-K. 48

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๖ และ
มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง
กฎหมาย

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. ”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นจากกำหนด
หนึ่งปีนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ.
๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ มาตรา ๑๑ การสอบสวน ได้ส่วนถูกต้อง หรือการพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ก็ให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมีจรรยาบรรณ

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือคัดทอนสิ่งที่แปล

ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลส่งจ่ายคำปฎิเสธ คำพยานและบันทึก และคำชี้แจงที่คัดค้านที่จัดทำไปตามมาตรานี้ ตามระเบียบที่สำนักงานนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง ”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ มาตรา ๘๗/๑ ในกรณีที่มิเหตุจำเป็นไม่อาจนำผู้ต้องหามาศาลหรือมาไม่อาจนำพยานหลักฐานมาให้ศาลได้ส่วนได้ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอหรือศาลเห็นสมควรศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐาน ไปยังสถานที่แห่งอื่นที่ศาลอาจสอบสวนผู้ต้องหาหรือทำการได้ส่วน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้ ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ มาตรา ๑๐๘/๑ ในกรณีที่พยานอาจได้รับภัยอันตรายหรือเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการปล่อยตัวชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี

ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยตัวชั่วคราวความวาระหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี พิจารณาประกอบกรณีวินิจฉัยได้ และให้มีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องมาสอบถามและพิจารณาสั่งการที่เห็นสมควร ”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๑๒ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการตรวจตัวผู้เสียหายตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นหญิง ให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้ตรวจ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและผู้เสียหายนั้นยินยอมก็ให้บันทึกเหตุจำเป็นและความยินยอมนั้นไว้”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานอื่นอันตัวผู้กระทำความผิดในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีการยื่นยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายหรือพยานเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งกรณี เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอม และให้บันทึกความยินยอมนั้นไว้”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยมิให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้อุปกรณ์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือนุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ และมาตรา ๒๒๖/๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๖/๑ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในคดีอื่น ๆ หรือความประพฤตินทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ถูกต้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นเองโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง

(๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิดของจำเลย

(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ นิสัย หรือความประพฤตินในส่วนคดีของจำเลย

มาตรา ๒๒๖/๒ ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดเบิกความต่อศาลก็ดี หรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ยังเป็นพยานหลักฐานต่อศาลก็ดี หากนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(๑) เมื่อศาลพิจารณาสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่า ศาลเห็นว่าพยานนั้นมีความน่าเชื่อถือว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นมาด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และศาลเห็นว่ามิเหตุสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องร้องคัดค้าน ก่อนที่ศาลจะดำเนินการคดีต่อไป ให้ศาลจรรยาบรรณพยาน เหตุผลที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผลที่คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอย่างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจตกลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา ๒๒๖/๓ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขอ

ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าก่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๒๒๖/๔ ในชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นได้ส่วนมูลฟ้องประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยซึ่งนำพยานบอกเล่า พยานขัดทอด หรือพยานหลักฐานอื่นที่มีพิรุณหรือข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรรับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

พยานหลักฐานประกอบคามาวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๙/๑ ในการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณา โจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานโดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ สถานที่ หรือเอกสาร รวมทั้งรายชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จะระบุได้ ซึ่งโจทก์ประสงค์จะนำสืบ หรือขอให้ศาลไปตรวจหรือแต่งตั้งต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอเพื่อให้จำเลยรับไป ส่วนจำเลยให้ยื่นบัญชีระบุพยานพร้อมสำเนาในวันสืบพยานจำเลย

ในการไต่สวนกรณีร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบหรือกรณีร้องขอให้ศาลริบทรัพย์สินให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวนพร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ถ้ามี รับไป

เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุพยานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณีได้สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้แล้วมีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดซึ่งมิได้ยื่นบัญชีระบุพยาน เช่นว่านั้นแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นอาจร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล พร้อมกับบัญชีระบุพยานและสำเนาบัญชีระบุพยานนั้นไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานของฝ่ายนั้นสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้แล้ว หรือก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณาสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นมิได้ยื่นบัญชีระบุพยาน และถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมิได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่งวรรคสอง หรือวรรคสาม แต่ถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๐ เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลอาจเดินเผชิญสืบพยานหลักฐาน หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาสืบที่ศาลและการสืบพยานหลักฐานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้ ศาลมีอำนาจส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทน ให้ศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ดังศาลเดิม รวมทั้งมีอำนาจส่งประเด็นต่อไปยังศาลอื่นได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๒ และมาตรา ๑๑๒ ทวิ ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคำให้การ และเอกสารหรือของกลางเท่าที่จำเป็นให้แก่ศาลที่รับประเด็นเพื่อสืบพยานหลักฐาน ถ้าจำเลยในกรณีตามมาตรา ๑๑๒ ทวิ ไม่คิดใจไปฟังการพิจารณาจะยื่นคำถามพยานหรือคำถามขอให้ตรวจพยานหลักฐานก็ได้ ให้ศาลสืบพยานหลักฐานไปตามนั้น

เมื่อสืบพยานหลักฐานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้น ให้ส่งถ้อยคำสำนวนพร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางคืนศาลเดิม ”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๓๐/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานบุคคลมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานบุคคลดังกล่าวเบิกความ ณ สถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำเบิกความของจำเลยนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นชักค้ำนได้

ในกรณีที่จำเลยเบิกความเป็นพยาน คำเบิกความของจำเลยย่อมใช้ยืนยันจำเลยนั้นได้ และศาลอาจรับฟังคำเบิกความนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๗ บันทึกราคำเบิกความพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณานั้น ให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม

ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่หรือให้พยานเบิกความตอบคำถามค้านของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น”

มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๗ ตริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๓๗ ตริ ให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่นและกรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้ว แต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติด้วย”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔๐ เมื่อโจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำผิด ให้โจทก์ยื่นต้นฉบับและสำเนาเอกสารนั้นต่อศาลก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้จำเลยมีโอกาสตรวจและขอรับสำเนาเอกสารดังกล่าวได้ก่อนที่โจทก์จะนำสืบพยานเอกสารนั้น เว้นแต่เอกสารที่โจทก์ประสงค์จะอ้างอิงนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนหรือเมื่อศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ไม่วางในบังคับแห่งวรรคหนึ่ง เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้นส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ศาลมีอำนาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่าเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือการไม่ปฏิบัติดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยจงใจและไม่เสียโอกาสในการดำเนินคดีของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง”

มาตรา ๑๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ ของภาค ๔ พยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๕

ผู้เชี่ยวชาญ

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใด โดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของผู้ผู้นั้นอาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ไต่สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการอย่างอื่น ๆ

ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเห็นเป็นหนังสือโดยจะไม่มาเบิกความประกอบหนังสือนั้นก็ก็ได้ แต่ต้องส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบ ถ้าศาลเห็นสมควรหรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งร้องขอ ศาลจะสั่งให้ผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความประกอบก็ได้

ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อศาล ในจำนวนที่เพียงพอล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมารับไป

ในการเบิกความประกอบ ผู้เชี่ยวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้

มาตรา ๒๕๕ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็น เนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิจารณา หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้ว ก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕๖ ให้ศาลจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็นและสมควร แก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก ตามข้อบังคับที่ประธานศาลฎีกากำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจาก กระทรวงการคลัง

พยานที่ได้รับค่าพาหนะ ค่าป่วยการ หรือค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายอื่น แล้ว ไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรานี้อีก”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๑ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นเวลาที่ต้องกระทำ ตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังคงอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นได้ภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สภาผู้แทนราษฎร

รายงาน

ของ

คณะกรรมการธิการวิสามัญ

พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. (พยานหลักฐาน)

สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

(๒๘)

(สำเนา)

ที่ ๕๑๖๕/๒๕๕๘

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งค้างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว ในวาระที่ ๑ โดยรัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป ตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายทองชัย เทียมธรรม และนายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ เป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายกิตติกร โล่ห์สุนทร	๒. นายจรูญ กักศิรนากุล
๓. นายจิรพันธ์ ลิ้มสกุลศิริรัตน์	๔. นายเจริญ จรรย์โกมล
๕. นายฉลาด ขามช่วง	๖. นายชวลิต วิชยสุทธิ์
๗. นายณรงค์ คูฉิ่ง	๘. นายถาวร เสนเนียม
๙. นายธนา เบญจาธิกุล	๑๐. นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ
๑๑. พันตำรวจโท บรรณิน ตั้งภากรณ์	๑๒. นายประชุม ทองมี
๑๓. นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์	๑๔. นายประเสริฐ บุญชัยสุข
๑๕. นายปัญญา จินาคำ	๑๖. นางสาวปาริชาติ ชาลีเครือ
๑๗. นายพรเพชร วิชิตชลชัย	๑๘. นายพิษณุ หักดองเคราะห์
๑๙. นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท	๒๐. นายวรรณชัย บุญบำรุง
๒๑. นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล	๒๒. พันตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์
๒๓. นายวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ	๒๔. นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์

(๒๙)

๒๕. นายวุฒิพงษ์ ฉายแสง

๒๖. นายสรารุช เบญจกุล

๒๗. นายสุรเชษฐ์ ดวงสอดศรี

๒๘. นายสุวัฒน์ ม่วงศิริ

๒๙. นายอัมรินทร์ ตั้งประกอบ

๓๐. นายอุคร ทองประเสริฐ

๓๑. นางสาวศศิภัทรา เกศนุวัฒน์

๓๒. นายสาธิต ปิตุเตชะ

๓๓. นายสุวัฒน์ ลิปตพัลลภ

๓๔. นายหัสณชัย สอนสิทธิ์

๓๕. นายอิทธิพล คุณปลื้ม

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อให้โปรดนำเสนอสภาที่ประชุมสภาพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) สุวัฒน์ ลิปตพัลลภ

(นายสุวัฒน์ ลิปตพัลลภ)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

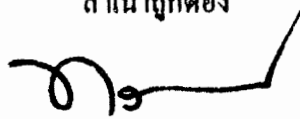
กลุ่มงานคณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

สำนักกรรมการ ๒

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๑๐

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๓๑๐

สำเนาถูกต้อง

(นายทวีเกียรติ เชาวลิตถวิท)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการ ๒

สายพินร่าง

พรปวิณ/พิมพ์

ตรวจทาน

ครั้งที่ ๑ นายอัครเดช คนชื่อ
นางสาวศกิมินาภรณ์ สุวรรณรงค์
ครั้งที่ ๒ นางสาวสายพิน รัตนเนตร
นางสาวมนสิชา เผ่าศิริ
ครั้งที่ ๓ นายวีระวุธ กุศลบุญทวี
นางสาววิลาวัลย์ รุ่งเรือง
นายธวัชชัย เทพรัดน์

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญ

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ซึ่งค้างการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว ในวาระที่ ๑ โดยรัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป ตามมาตรา ๑๑๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (นายจองซอ เทียงธรรม และนายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ เป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา กำหนดการแปรญัตติตามข้อบังคับฯ โดยให้ถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา นั้น

บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติเลือกตั้ง

(๑) นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ	เป็นประธานคณะกรรมการ
(๒) นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตนะ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นายวิจิต ปลั่งศรีสกุล	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
(๕) พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
(๖) นายจรัญ กักศิธนากุล	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
(๗) นายวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
(๘) นายพิษณุ หัตถสงเคราะห์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
(๙) นายประเสริฐ บุญชัยสุข	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๐) นางสาวศลิธมา เลิศนุวัฒน์	เป็นโฆษกคณะกรรมการ

๒. คณะกรรมาธิการได้มีมติตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการ คือ

นางสุภารัตน์ เสรีวัฒน์

๓. คณะกรรมาธิการได้มีมติตั้งนางสาวสายพิน รัตนเนตร ผู้อำนวยการกลุ่มงาน

คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สำนักกรรมาธิการ ๒ สำนักงานเลขาธิการ

สภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๐๘

(๓๑)

๔. ผู้ซึ่งคณะกรรมการได้เชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

พันตำรวจโท หญิง พรพิมล อุดมโชติ

รองผู้กำกับการกองคดี

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๕. ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

๕.๑ กระทรวงยุติธรรม

นายสายชล ชังรอด

นักวิชาการยุติธรรม ๗

สำนักงานกิจการยุติธรรม

๕.๒ สำนักงานศาลยุติธรรม

(๑) นายคณ บุนนาค

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำ

สำนักประธานศาลฎีกา

(๒) นางสาวเปรมรัตน์ วิจารณาญาณ

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำ

สำนักประธานศาลฎีกา

(๓) นายธนกร ทองสุก

นิติกร ๗ ว.

๕.๓ สำนักงานอัยการสูงสุด

นายจิตรนรา นวรัตน์

อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ

๕.๔ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) นายอรรถสิทธิ์ กันมล

นิติกร ๖

(๒) นางสาวสุภาภรณ์ ภูมิประเสริฐโชค

นิติกร ๖

๖. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผู้เสนอคำแปรญัตติ จำนวน ๔ คน คือ

(๑) นายอารีเพ็ญ อุดรสินธุ์

(๒) นายวิรัตน์ กัลยาศิริ

(๓) นายสุวโรช พะถัง

(๔) นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา

๗. ผลการพิจารณา

ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๓ แก้ไขมาตรา ๑๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๓/๑ ยกเลิกมาตรา ๑๓ ทวิ

คณะกรรมการการเพิ่มขึ้นใหม่

มาตรา ๔ เพิ่มความเป็นมาตรา ๘๗/๑

มีการแก้ไข

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ และนายสุวิรัช พะลัง ขอแปรญัตติ โดยขอแก้ความใน
มาตรา ๘๗/๑ วรรคแรก เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๗/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจนำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนได้ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจออกนั่งไต่สวนที่เรือนจำหรือสถานีตำรวจ อนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานไปยังสถานที่
แห่งอื่นที่ศาลอาจสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะ
การประชุมทางจอภาพได้”

คณะกรรมการได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๕ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๐๘/๑ มีการแก้ไข
นายวิรัตน์ กัลยาศิริ และนายสุวโรช พะลัง ขอแปรญัตติ โดยขอให้ตัดความ
ในมาตรา ๑๐๘/๑ ออกทั้งหมด

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๕/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๓๑/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

มาตรา ๖ เพิ่มความเป็นวรรคสองของ

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๒ (๑)

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ และนายสุวโรช พะลัง ขอแปรญัตติ โดยขอแก้ความใน
มาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง เป็นดังนี้

“ในการตรวจตัวผู้เสียหายตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นหญิง
ให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้ตรวจ ส่วนที่มีเหตุสงสัยว่าเป็นผลของผู้เสียหายนั้นยินยอมที่จะให้บันทึกภาพตัวผู้เสียหาย
และตัวผู้เสียหายนั้นไว้”

คณะกรรมการได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๗ เพิ่มความเป็นวรรคสี่และวรรคห้า

มีการแก้ไข

ของมาตรา ๑๓๓

มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓๓ วรรคห้า

ไม่มีมีการแก้ไข

มาตรา ๘ เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๑๓๒

มีการแก้ไข

นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา ขอแปรญัตติ โดยขอแก้ความในมาตรา ๑๓๒
วรรคสาม เป็นดังนี้

“ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย กวาระแห่งจิตของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยไม่ให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้อุปกรณ์บังจรรยาบัตร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อที่ห้าหมื่นฉบับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้”

คณะกรรมการได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๕ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๖/๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓

มาตรา ๒๒๖/๔ และมาตรา ๒๒๖/๕

มาตรา ๒๒๖/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

มาตรา ๒๒๖/๒

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๖/๓

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๖/๔

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒๖/๕

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๗/๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๒๘/๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๒ แก้ไขมาตรา ๒๓๐

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๓๐/๑

มีการแก้ไข

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ และนายสุวโรช พะลัง ขอแปรญัตติ โดยขอแก้ความใน
มาตรา ๒๓๐/๑ วรรคแรก เป็นดังนี้

(๓๕)

“มาตรา ๒๓๐/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานบุคคลมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานบุคคลดังกล่าวเบิกความ ณ สถานที่แห่งศาลอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้”

คณะกรรมการได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๔ แก้ไขมาตรา ๒๓๓

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕ แก้ไขมาตรา ๒๓๗

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๓๗ ตี

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗ แก้ไขมาตรา ๒๔๐

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘ แก้ไขมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔

มีการแก้ไข

ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ

หมวด ๕

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔๑

มีการแก้ไข

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ และนายสุวโรช ทะลัง ขอแปรญัตติ โดยขอให้ตัดความ

ในวรรคสองออกทั้งหมด

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๒๔๔

มีการแก้ไข

นายอาร์พีเชอ อัครสินธุ์ ขอแปรญัตติ โดยขอแก้ความในมาตรา ๒๔๔

เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการไต่สวนมูลฟ้อง พิจารณา หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจสอบ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตามให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ เว้นแต่การกระทำดังกล่าวนั้นจะขัดกับหลักความเชื่อทางศาสนา”

คณะกรรมการได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๘/๑ เพิ่มความเป็นมาตรา ๒๔๔/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

มาตรา ๑๕ แก้ไขมาตรา ๒๕๖

มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕/๑

คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่

นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา ขอแปรญัตติ โดยขอให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๑๕/๑

ดังนี้

“มาตรา ๑๕/๑ ข้อบังคับของประธานสภาฎีกาที่ออกตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๕/๑ และมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่สภาฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ และต้องส่งให้สภาผู้แทนราษฎรในวันที่ที่ประชุมใหญ่สภาฎีกาเห็นชอบเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบได้ ถ้าต่อมามีการเสนอญัตติและสภาผู้แทนราษฎรมีมติภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ส่งระเบียบดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ยกเลิกข้อบังคับใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ประธานสภาฎีกาและที่ประชุมใหญ่สภาฎีกาคำเนินการให้เป็นไปตามนั้น

กำหนดวันตามวรรคหนึ่งให้หมายถึงวันในสมัยประชุม”

คณะกรรมการได้แก้ไขแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๒๐ ยกเลิกมาตรา ๒๕๗

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑

มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒

ไม่มีมีการแก้ไข

๘. ข้อสังเกตของคณะกรรมการมารธิการ

คณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตั้งแต่ชื่อร่างพระราชบัญญัติ คำปรารภ และพิจารณาเรียงลำดับมาตราจนจบร่าง และเห็นว่าควรเสนอเป็นข้อสังเกตของคณะกรรมการไว้ทำรายงานฉบับนี้ ๒ ประการ คือ

๑. แก้ไขหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นดังนี้

“หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำคำภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

(๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้ (เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)

(๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑๒)

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวกับผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะมีให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา หรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม)

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๑๓๑/๑ มาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๑๒ มาตรา ๒๒๖/๑๓ มาตรา ๒๒๖/๑๔ มาตรา ๒๒๖/๑๕ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๘/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ ฝั่งหน้ามาตรา ๒๓๗ ตริ และมาตรา ๒๔๔/๑ และยกเลิก มาตรา ๒๕๗)

(๓๘)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีของประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ โดยที่มาตรา ๒๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้พยานในคดีอาญาได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จึงสมควรปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

๒. คณะกรรมาธิการเห็นว่า เมื่อฝ่ายนิติบัญญัติได้มอบอำนาจให้ศาลหรือองค์กรอิสระอื่นไปออกกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับเพื่อวางหลักเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติในเรื่องใดแล้ว ควรจะต้องมีเงื่อนไขให้ศาลหรือองค์กรดังกล่าวจัดส่งกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้นกลับมาให้สภาผู้แทนราษฎรมีโอกาสตรวจสอบและซักท้วงได้ด้วย ดังที่ปฏิบัติอยู่ในกรณีของศาลปกครองสูงสุด แต่เนื่องจากการมอบอำนาจให้ศาลและองค์กรอิสระออกกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับในลักษณะดังกล่าว ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับต่างหากจากกัน การที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว จำเป็นจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเหล่านั้น โดยสมควรกระทำไปในคราวเดียวกันทั้งหมดเพื่อมิให้เป็นการลักลั่น จึงตั้งเป็นข้อสังเกตให้รัฐบาลรับไปพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามข้อสังเกตนี้ต่อไป

๕. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมและข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ มาพร้อมกับรายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ)

เลขาธิการคณะกรรมการวิสามัญ

(๓๙)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)
- (๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้ (เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)
- (๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑)
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวกับผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะมิให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา หรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม)
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๘/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ และมาตรา ๒๓๗ ตี และยกเลิกมาตรา ๒๕๗)

(๔๐)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ โดยที่มาตรา ๒๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้พยานในคดีอาญาได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จึงสมควรปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๔๑)

ร่าง

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๓ ~~๕~~ ~~๖~~ และมาตรา ๗ ~~๘~~ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๓๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

(๔๒)

“มาตรา ๑๓ การสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ก็ให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือคัดทอนสิ่งที่แปล

ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลส่งจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรา นี้ ตามระเบียบที่สำนักงานกฤษฎมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๓/๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๘๗/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่อาจนำผู้ต้องหามาศาลหรือไม่อาจนำพยานหลักฐานมาให้ศาลไต่สวนได้ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอหรือผู้ต้องหาได้คัดค้าน หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐาน ไปยังสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นที่ศาลเห็นสมควรซึ่งสามารถสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวนโดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การไต่สวนตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าเป็นการไต่สวนในห้องพิจารณาของศาล”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๑๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๐๘/๑๒ ในกรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจได้รับภัยอันตรายหรือเกิดศพหรือเสียหายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี

ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี ที่รับร้องขอพิจารณาคัดค้านดังกล่าวทันที โดยให้มีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายมาสอบถามและเพื่อประกอบการพิจารณาและมีคำสั่งตามมาที่เห็นสมควร”

มาตรา ๕/๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๓๑/๑ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลที่จะพึงได้จากการตรวจพิสูจน์นั้น

ถ้าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรา นี้ ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักงานกฤษฎีกา กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๓๒ (๑) แห่งประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา เป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ เว้นแต่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาที่เป็นเพศผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาที่เป็นเพศชาย ที่ให้ชั้นที่ตรวจผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นเพศชายนั้นได้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการ ตรวจนั้นด้วยก็ได้”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓๓ แห่งประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงาน สอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้ บันทึกรายความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำนั้น ด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยื่นยันตัวผู้กระทำความผิดในชั้น จับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนจัดให้ มีการยื่นยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหาย หรือพยานเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งกรณี เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอม และให้บันทึก ความยินยอมนั้นไว้”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๑๓๒ แห่งประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความอาญา

“ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิต ของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการ โดยไม่ให้พยานเผชิญหน้า โดยตรงกับ จำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการ ใช้โทรทัศน์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนด ในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้”

(๔๕)

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๑๒ มาตรา ๒๒๖/๑๓ มาตรา ๒๒๖/๑๔ และมาตรา ๒๒๖/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๖/๑ ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จากการรับฟังพยานหลักฐานนั้น

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (๒) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (๓) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (๔) ผู้ที่กระทำการ โดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้น ได้รับการลงโทษหรือไม่

เพียงใด และ

(๕) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด

มาตรา ๒๒๖/๑๒ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่น ๆ นิষัย หรือความประพฤตินทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง
- (๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิด

ของจำเลย

(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ นิষัย หรือความประพฤตินในส่วนดีของจำเลย

มาตรา ๒๒๖/๑๓ ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดเบิกความต่อศาลก็ดี หรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้อ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาลก็ดี หากนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(๑) เมื่อศาลพิเคราะห์ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าแล้ว ศาลเห็นว่าพยานบอกเล่าที่มีความน่าเชื่อถือว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นได้ด้วยตนเอง โดยตรง มาเป็นพยานได้ และศาลเห็นว่ามิเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องร้องคัดค้าน ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจครายงานระบุนาม หรือชนิดและลักษณะของพยานบอกเล่า เหตุผลที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผลที่คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจตกลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา ๒๒๖/๑๕ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขอ

ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๒๒๖/๕๕ ในชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือบันทึกคำเบิกความของพยานที่เบิกความไว้ในคดีอื่นประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยซึ่งนำหนักพยานบอกเล่า พยานซักทอ พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน หรือพยานหลักฐานอื่นที่มีพิรุฬหรือข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรรับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

พยานหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๕/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๕/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๓/๑ ในการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณาโจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน โดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ สถานที่ หรือเอกสาร รวมทั้งรายชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จะระบุได้ ซึ่งโจทก์ประสงค์จะนำสืบ หรือขอให้ศาลไปตรวจหรือแต่งตั้งต่อศาล ไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวันก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอเพื่อให้จำเลยรับไป ส่วนจำเลยให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานพร้อมสำเนาก่อนวันสืบพยานจำเลย

ในการไต่สวนกรณีร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบหรือกรณีร้องขอให้ศาลริบทรัพย์ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานต่อศาล ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ถ้ามิ รับไป

เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้ว มีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดซึ่งมิได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเช่นว่านั้นแสดงให้เป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นอาจร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล พร้อมกับบัญชีระบุพยานหลักฐานและสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานนั้น ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานของฝ่ายนั้นสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้น ได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้ว หรือก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณาสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้น ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน และถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมิได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือตามมาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสอง หรือวรรคสาม แต่ถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๐ เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลอาจเดินเผชิญสืบพยานหลักฐาน หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาสืบที่ศาลและการสืบพยานหลักฐานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้ ศาลมีอำนาจส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทน ให้ศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ตั้งศาลเดิม รวมทั้งมีอำนาจส่งประเด็นต่อไปยังศาลอื่นได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๒ ทวิ ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคำให้การ และเอกสารหรือของกลางเท่าที่จำเป็นให้แก่ศาลที่รับประเด็นเพื่อสืบพยานหลักฐาน ถ้าจำเลยในกรณีตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ ไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณาจะยื่นคำถามพยานหรือคำถามแถลงขอให้ตรวจพยานหลักฐานก็ได้ ให้ศาลสืบพยานหลักฐานไปตามนั้น

เมื่อสืบพยานหลักฐานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว ให้ส่งถ้อยคำสำนวน พร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางคืนศาลเดิม”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๓๐/๑ ในกรณีที่มิได้เหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานบุคคลมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานบุคคลดังกล่าวเบิกความ ณ สถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การเบิกความตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำเบิกความของจำเลยนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นชักค้ำนได้

ในกรณีที่จำเลยเบิกความเป็นพยาน คำเบิกความของจำเลยย่อมใช้ชั้นจำเลยนั้นได้ และศาลอาจรับฟังคำเบิกความนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๗ บันทึกรายการเบิกความพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณานั้น ให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม

ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอาบันทึกการเบิกความพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่หรือให้พยานเบิกความตอบคำถามค้านของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น”

เมื่อคู่ความมีคำขอร่วมกันและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความต่อหน้าศาลได้

บันทึกถ้อยคำตามวรรคสาม ให้มีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อศาลและเลขคดี

(๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำบันทึกถ้อยคำ

(๓) ชื่อและสกุลของคู่ความ

(๔) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่ และอาชีพของผู้ให้ถ้อยคำ และความเกี่ยวข้องกับคู่ความ

(๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ

(๖) ลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำ

ห้ามมิให้แก้ไขเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำที่ได้ยื่นไว้แล้วต่อศาล เว้นแต่เป็นการแก้ไข

ข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย”

มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๗ ตริ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๓๗ ตริให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่กรณีการสืบพยานหลักฐานอื่น และแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้วแต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึงกำหนดเวลาสืบพยานตามปกติตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสองด้วย”

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาศาลได้โดยไม่ต้องอาศัยพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้า พยานหลักฐานนั้นจะสูญเสียไปหรือเป็นการยากแก่การตรวจพิสูจน์ ผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการ โดยตนเอง หรือเมื่อได้รับคำร้องจากพนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย จะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในมาตรา ๒๔๔/๑ ไว้ทันทีก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔๐ เมื่อโจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์เป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิด ให้โจทก์ยื่นต้นฉบับและสำเนาเอกสารนั้นต่อศาลก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้จำเลยมีโอกาสดูและขอรับสำเนาเอกสารดังกล่าวได้ก่อนที่โจทก์จะนำสืบพยานเอกสารนั้น เว้นแต่ศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น หรือเอกสารที่โจทก์ประสงค์จะอ้างอิงนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยานในชั้นสอบสวนหรือเมื่อศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ไม่วางในบังคับแห่งวรรคหนึ่ง เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลให้อ่านหรือสั่งให้ดูความตรวจดู ถ้าดูความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้นส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

ถ้าดูความฝ่ายใดไม่ส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือไม่ส่งพยานเอกสารหรือพยานวัตถุตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น เว้นแต่ศาลเห็นว่าเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือการไม่ปฏิบัติดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยจงใจและไม่เสียโอกาสในการดำเนินคดีของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง”

(๕๒)

ในกรณีที่การตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากคู่ความ หรือบุคคลใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็น และสมควร โดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตราย ต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคล ที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่คู่ความ ฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้ ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำ กว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหลัง พยานหลักฐานนั้นจะสูญเสียไป หรือยากแก่การตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำการ ตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้ถึงกำหนด วันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ให้สั่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕๖ ให้ศาลจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็นและสมควร แก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก ตามข้อบังคับระเบียบที่ พระราชกฤษฎีกาคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม กำหนด โดยได้รั้ความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

พยานที่ได้รับค่าพาหนะ ค่าป่วยการ หรือค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายอื่น แล้ว ไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรานี้”

มาตรา ๑๕/๑ ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาที่ออกตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๘/๑ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อได้รับความเห็นชอบจาก ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

(๕๓)

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๑ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นเวลาที่ต้องกระทำ ตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตาม บทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นได้ภายในกำหนดเวลาตาม พระราชบัญญัตินี้ บทบัญญัติดังกล่าว

มาตรา ๒๒ ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

ด่วนที่สุด

ที่ สผ ๐๐๑๔/๒๑๖๖๔๙

(๕๕)

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขรับ..... 19
วันที่ 31 ต.ค. 25๕๘
เวลา 16.๐๐ น.

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัตินี้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๔

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโภคิน พลกุล)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๙๘

๐ ๒๒๕๔ ๒๐๙๙

กลุ่มงานบริหารทั่วไป

รับที่ 519 / A8 วันที่ 1 / 10 / 2558

เวลา 8.45 น. ส่ง 10.10 น.

สำนักการประชุม

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ

รับที่ 30 / 2558

วันที่ 1 / 10 / 2558

เวลา 10.00 น.

สำนักการประชุม

(๕๖)

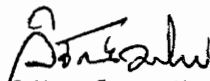
สารบบ

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ตามที่รัฐสภาได้มีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๗๘ นั้น ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ที่ประชุมได้มีมติตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (นายจองชัย เทียงธรรม และนายวีระศักดิ์ ไควสุรัตน์ เป็นผู้เสนอ) โดยถือร่างของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๒ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๘ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๘

(นายวิจักขณ์ นาควัชระ)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๕๗)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาล่ามภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)
- (๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้ (เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)
- (๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑)
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวกับผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะมิให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา หรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม)
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๙/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ และมาตรา ๒๓๗ ตี และยกเลิกมาตรา ๒๕๗)

(๕๘)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ โดยที่มาตรา ๒๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้พยานในคดีอาญาได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จึงสมควรปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(นายจองชัย เทียนธรรม และนายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์ เป็นผู้เสนอ)

(๕๙)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

“หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดหาล่ามภาษาไทยท้องถิ่นให้แก่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยาน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)
- (๒) กำหนดให้การไต่สวนของศาลในชั้นฝากขังกระทำโดยใช้ระบบเทคโนโลยีได้ (เพิ่มมาตรา ๘๗/๑)
- (๓) กำหนดการคัดค้านของพยานเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๐๘/๑๒)
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนและการพิจารณาที่เกี่ยวกับผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง และมาตรการที่จะมีให้มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้เสียหายหรือพยาน กับผู้กระทำความผิด ผู้ต้องหา หรือจำเลย (เพิ่มมาตรา ๑๓๒ (๑) วรรคสอง มาตรา ๑๓๓ วรรคสี่และวรรคห้า และมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม)
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์การนำสืบพยานและการรับฟังพยานหลักฐานเพื่อให้มีความชัดเจน รวดเร็ว เหมาะสมกับสภาพสังคมและการพัฒนาในด้านเทคโนโลยี (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๐ มาตรา ๒๔๓ มาตรา ๒๔๔ และมาตรา ๒๕๖ เพิ่มมาตรา ๑๓๑/๑ มาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๑๒ มาตรา ๒๒๖/๑๓ มาตรา ๒๒๖/๑๔ มาตรา ๒๒๖/๑๕ มาตรา ๒๒๗/๑ มาตรา ๒๒๙/๑ มาตรา ๒๓๐/๑ หักมาตรา ๒๓๗ ตี และมาตรา ๒๔๔/๑ และยกเลิกมาตรา ๒๕๗)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับพยานหลักฐานแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจสังคม และการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีของประเทศในปัจจุบัน นอกจากนี้ โดยที่มาตรา ๒๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้พยานในคดีอาญาได้รับความคุ้มครองจากรัฐ จึงสมควรปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

หมายเหตุ

สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการและเหตุผลให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๑๑ และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของวุฒิสภา จึงขอส่งหลักการและเหตุผลที่ได้ขอแก้ไขมาเพื่อพิจารณา

“มาตรา ๑๓ การสอบสวน ใต้วงมูลฟ้อง หรือพิจารณา ให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องแปลภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาไทยท้องถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ ก็ให้ใช้ล่ามแปล

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย หรือสามารถพูดหรือเข้าใจเฉพาะภาษาไทยท้องถิ่น และไม่มีล่าม ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามให้โดยมิชักช้า

ในกรณีที่ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้และไม่มีล่ามภาษามือ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลจัดหาล่ามภาษามือให้หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

เมื่อมีล่ามแปลคำให้การ คำพยานหรืออื่น ๆ ล่ามต้องแปลให้ถูกต้อง ล่ามต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริตใจ จะไม่เพิ่มเติมหรือตัดทอนสิ่งที่แปล

ให้ล่ามลงลายมือชื่อในคำแปลนั้น

ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลสั่งจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักแก่ล่ามที่จัดหาให้ตามมาตรา นี้ ตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานศาลยุติธรรม แล้วแต่กรณี กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๙) พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๘๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๘๗/๑ เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนร้องขอและผู้ต้องหามิได้คัดค้าน หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้นำผู้ต้องหาหรือพยานหลักฐานไปยังสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นที่ศาลเห็นสมควรซึ่งสามารถสอบถามผู้ต้องหาหรือทำการไต่สวน โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การไต่สวนตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าเป็นการไต่สวนในห้องพิจารณาของศาล”

(๖๓)

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐๘/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๐๘/๒ ในกรณีที่พยานสำคัญในคดีอาจได้รับภัยอันตรายอันเนื่องมาแต่การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานนั้นอาจคัดค้านการปล่อยชั่วคราวนั้นได้ โดยยื่นคำร้องต่อพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี

ถ้ามีคำคัดค้านการปล่อยชั่วคราวตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล แล้วแต่กรณี พิจารณาคำคัดค้านดังกล่าวทันที โดยให้มีอำนาจเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องกับทั้งสองฝ่ายมา สอบถามเพื่อประกอบการพิจารณาและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๓๑/๑ ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๑๓๑ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หากการตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายนั้นแล้วแต่กรณี

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรา นี้ ให้สั่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๓๒ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการตรวจตัวผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง หากผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเป็นหญิง ให้จัดให้เจ้าพนักงานซึ่งเป็นหญิงหรือหญิงอื่นเป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการตรวจนั้นด้วยก็ได้”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสี่และวรรคห้าของมาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากคำผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น และให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ทั้งนี้ ผู้เสียหายจะขอให้บุคคลใดอยู่ร่วมในการถามปากคำนั้นด้วยก็ได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดให้ผู้เสียหายหรือพยานยืนยันตัวผู้กระทำความผิดในชั้นจับกุมหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนจัดให้มีการยืนยันตัวผู้กระทำความผิดหรือชี้ตัวผู้ต้องหาในสถานที่ที่เหมาะสม และสามารถจะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเห็นตัวผู้เสียหายหรือพยาน โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เสียหายหรือพยานเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งกรณี เว้นแต่ผู้เสียหายหรือพยานนั้นยินยอม และให้บันทึกความยินยอมนั้นไว้”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามและวรรคสี่ของมาตรา ๑๗๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“ในการสืบพยาน เมื่อได้พิเคราะห์ถึงเพศ อายุ ฐานะ สุขภาพอนามัย ภาวะแห่งจิตของพยาน หรือความเกรงกลัวที่พยานมีต่อจำเลยแล้ว จะดำเนินการโดยมิให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลยก็ได้ ซึ่งอาจกระทำโดยการใช้อุปกรณ์วงจรปิด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา และจะให้สอบถามผ่านนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลอื่นที่พยานไว้วางใจด้วยก็ได้

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาตามวรรคสาม เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๖/๑ มาตรา ๒๒๖/๒ มาตรา ๒๒๖/๓ มาตรา ๒๒๖/๔ และมาตรา ๒๒๖/๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๖/๑ ในกรณีที่ความปรากฏแก่ศาลว่า พยานหลักฐานใดเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบแต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยอาศัยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ ศาลจะไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้ หากการรับฟังพยานหลักฐานดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรมทางอาญาหรือสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนมากกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้จากการรับฟังพยานหลักฐานนั้น

ในการใช้ดุลพินิจรับฟังหรือไม่รับฟังพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดี โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๖๕)

- (๑) คุณค่าในเชิงพิสูจน์ ความสำคัญ และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น
- (๒) พฤติการณ์และความร้ายแรงของความผิดในคดี
- (๓) ลักษณะและความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบ
- (๔) ผู้ที่กระทำการโดยมิชอบอันเป็นเหตุให้ได้พยานหลักฐานมานั้นได้รับการลงโทษหรือไม่

เพียงใด และ

(๕) การแสวงหาพยานหลักฐานนั้นมีช่องทางที่จะกระทำได้โดยวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพียงใด

มาตรา ๒๒๖/๒ ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดครั้งอื่น ๆ นิสัย หรือความประพฤติในทางเสื่อมเสียของจำเลย เพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดในคดีที่ถูกฟ้อง เว้นแต่พยานหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์ประกอบความผิดของคดีที่ฟ้อง
- (๒) พยานหลักฐานที่แสดงถึงลักษณะ วิธี หรือรูปแบบเฉพาะในการกระทำความผิด

ของจำเลย

(๓) พยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวอ้างของจำเลยถึงการกระทำ นิสัย หรือความประพฤติในส่วนดีของจำเลย

มาตรา ๒๒๖/๓ ข้อความซึ่งเป็นการบอกเล่าที่พยานบุคคลใดเบิกความต่อศาลก็ดี หรือที่บันทึกไว้ในเอกสารหรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้อ้างเป็นพยานหลักฐานต่อศาลก็ดี หากนำเสนอเพื่อพิสูจน์ความจริงแห่งข้อความนั้น ให้ถือเป็นพยานบอกเล่า

ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่า เว้นแต่

(๑) เมื่อศาลพิเคราะห์ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าแล้ว ศาลเห็นว่าพยานบอกเล่าที่มีความน่าเชื่อถือว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ

(๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรง มาเป็นพยานได้ และศาลเห็นว่ามิเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่ควรรับไว้ซึ่งพยานบอกเล่าใด และคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องร้องคัดค้าน ก่อนที่ศาลจะดำเนินคดีต่อไป ให้ศาลจดยางานระบุนาม หรือชนิดและลักษณะของพยานบอกเล่า เหตุผลที่ไม่ยอมรับ และข้อคัดค้านของคู่ความฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ ส่วนเหตุผลที่คู่ความฝ่ายคัดค้านยกขึ้นอ้างนั้น ให้ศาลใช้ดุลพินิจจดลงไว้ในรายงานหรือกำหนดให้คู่ความฝ่ายนั้นยื่นคำแถลงต่อศาลเพื่อรวมไว้ในสำนวน

มาตรา ๒๒๖/๔ ในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ห้ามมิให้จำเลยนำสืบด้วยพยานหลักฐานหรือถามค้านด้วยคำถามอันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของผู้เสียหายกับบุคคลอื่นนอกจากจำเลย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลตามคำขอ

ศาลจะอนุญาตตามคำขอในวรรคหนึ่ง เฉพาะในกรณีที่ศาลเห็นว่าจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา ๒๒๖/๕ ในชั้นพิจารณาหากมีเหตุจำเป็นหรือเหตุอันสมควร ศาลอาจรับฟังบันทึกคำเบิกความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือบันทึกคำเบิกความของพยานที่เบิกความไว้ในคดีอื่นประกอบพยานหลักฐานอื่นในคดีได้”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๗/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๗/๑ ในการวินิจฉัยชี้ขาดนำพยานบอกเล่า พยานขัดทอด พยานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้าน หรือพยานหลักฐานที่มีข้อบกพร่องประการอื่นอันอาจกระทบถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น ศาลจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรรับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลย เว้นแต่จะมีเหตุผลอันหนักแน่น มีพฤติการณ์พิเศษแห่งคดี หรือมีพยานหลักฐานประกอบอื่นมาสนับสนุน

พยานหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่ง หมายถึง พยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้และมีแหล่งที่มาเป็นอิสระต่างหากจากพยานหลักฐานที่ต้องการพยานหลักฐานประกอบนั้น ทั้งจะต้องมีคุณค่าเชิงพิสูจน์ที่สามารถสนับสนุนให้พยานหลักฐานอื่นที่ไปประกอบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นด้วย”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๒๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๒๙/๑ ภายใต้อำนาจมาตรา ๑๗๓/๑ ในการไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณาโจทก์ต้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานโดยแสดงถึงประเภทและลักษณะของวัตถุ สถานที่ หรือเอกสาร รวมทั้งรายชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเท่าที่จะระบุได้ ซึ่งโจทก์ประสงค์จะนำสืบ หรือขอให้ศาลไปตรวจหรือแต่งตั้งต่อศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยาน พร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอเพื่อให้จำเลยรับไป ส่วนจำเลยให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานพร้อมสำเนาก่อนวันสืบพยานจำเลย

ในการไต่สวนกรณีร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบหรือกรณีร้องขอให้ศาลริบทรัพย์ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานต่อศาลไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันไต่สวนพร้อมทั้งสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานดังกล่าวในจำนวนที่เพียงพอ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ถ้ามี รับไป

เมื่อระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี ได้สิ้นสุดลง ถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้ว มีเหตุอันสมควรแสดงได้ว่าตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบ หรือไม่ทราบว่า

พยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุสมควรอื่นใด หรือถ้าคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องฝ่ายใดซึ่งมิได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเช่นว่านั้นแสดงให้เห็นเป็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่า มีเหตุอันสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้ คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นอาจร้องขออนุญาตอ้างพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาล พร้อมกับบัญชีระบุพยานหลักฐานและสำเนาบัญชีระบุพยานหลักฐานนั้นไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนเสร็จสิ้นการสืบพยานของฝ่ายนั้นสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานไว้แล้ว หรือก่อนเสร็จสิ้นการพิจารณาสำหรับกรณีที่คู่ความหรือบุคคลเช่นว่านั้นไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐาน และถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้

ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานใดซึ่งคู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งอ้างพยานหลักฐานนั้นมิได้แสดงความจำนงจะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือตามมาตรา ๑๗๓/๑ วรรคสอง หรือวรรคสาม แต่ถ้าศาลเห็นว่าจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อสำคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้สืบและรับฟังพยานหลักฐานเช่นว่านั้นได้”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๐ เมื่อคู่ความที่เกี่ยวข้องร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร ศาลอาจเดินเผชิญสืบพยานหลักฐาน หรือเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำพยานหลักฐานมาสืบที่ศาลและการสืบพยานหลักฐานโดยวิธีอื่นไม่สามารถกระทำได้ ศาลมีอำนาจส่งประเด็นให้ศาลอื่นสืบพยานหลักฐานแทน ให้ศาลที่รับประเด็นมีอำนาจและหน้าที่ดังศาลเดิม รวมทั้งมีอำนาจส่งประเด็นต่อไปยังศาลอื่นได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๒ ทวิ ให้ส่งสำนวนหรือสำเนาฟ้อง สำเนาคำให้การ และเอกสารหรือของกลางเท่าที่จำเป็นให้แก่ศาลที่รับประเด็นเพื่อสืบพยานหลักฐาน ถ้าจำเลยในกรณีตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ ไม่ตั้งใจไปฟังการพิจารณาจะยื่นคำถามพยานหรือคำแถลงขอให้ตรวจพยานหลักฐานก็ได้ ให้ศาลสืบพยานหลักฐานไปตามนั้น

เมื่อสืบพยานหลักฐานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นแล้ว ให้ส่งถ้อยคำสำนวน พร้อมทั้งเอกสารหรือของกลางคืนศาลเดิม”

มาตรา ๑๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๓๐/๑ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ เมื่อคู่ความร้องขอหรือศาลเห็นสมควร ศาลอาจอนุญาตให้พยานดังกล่าวเบิกความ ณ สถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นนอกศาลนั้น โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพได้

การเบิกความตามวรรคหนึ่งให้ถือเสมือนว่าพยานเบิกความในห้องพิจารณาของศาล”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๓ จำเลยอาจอ้างตนเองเป็นพยานได้ ในกรณีที่จำเลยอ้างตนเองเป็นพยาน ศาลจะให้เข้าสืบก่อนพยานอื่นฝ่ายจำเลยก็ได้ ถ้าคำเบิกความของจำเลยนั้นปรักปรำหรือเสียหายแก่จำเลยอื่น จำเลยอื่นนั้นซักค้านได้

ในกรณีที่จำเลยเบิกความเป็นพยาน คำเบิกความของจำเลยย่อมใช้ยืนยันจำเลยนั้นได้ และศาลอาจรับฟังคำเบิกความนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓๗ บันทึกรับคำเบิกความพยานชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณานั้น ให้ศาลอ่านให้พยานฟังต่อหน้าจำเลย เว้นแต่ในกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๕ วรรคสาม

ในกรณีที่คู่ความตกลงกัน ศาลอาจอนุญาตให้ถือเอาบันทึกคำเบิกความพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเป็นคำเบิกความพยานในชั้นพิจารณา โดยพยานไม่ต้องเบิกความใหม่หรือให้พยานเบิกความตอบคำถามค้านของจำเลยไปทันทีได้ เว้นแต่ในข้อหาความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น

เมื่อคู่ความมีคำขอร่วมกันและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาตให้เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศต่อศาลแทนการนำพยานบุคคลมาเบิกความต่อหน้าศาลได้

บันทึกถ้อยคำตามวรรคสาม ให้มีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อศาลและเลขคดี
- (๒) วัน เดือน ปี และสถานที่ที่ทำบันทึกถ้อยคำ
- (๓) ชื่อและสกุลของคู่ความ
- (๔) ชื่อ สกุล อายุ ที่อยู่ และอาชีพของผู้ให้ถ้อยคำ และความเกี่ยวข้องกับคู่ความ
- (๕) รายละเอียดแห่งข้อเท็จจริง หรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำ
- (๖) ลายมือชื่อของผู้ให้ถ้อยคำ

ห้ามมิให้แก้ไขเพิ่มเติมบันทึกถ้อยคำที่ได้ยื่นไว้แล้วต่อศาล เว้นแต่เป็นการแก้ไข
ข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย”

มาตรา ๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา

“มาตรา ๒๓๗ ตรี ให้นำความในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่กรณีการ
สืบพยานหลักฐานอื่น และแก่กรณีที่ได้มีการฟ้องคดีไว้แล้วแต่มีเหตุจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนถึง
กำหนดเวลาสืบพยานตามปกติตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคสองด้วย

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะสามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจ
ทำให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้โดยไม่ต้องอาศัยพยานหลักฐานอื่นอีก
หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหน้า
พยานหลักฐานนั้นจะสูญหายไปหรือเป็นการยากแก่การตรวจพิสูจน์ ผู้ต้องหาหรือพนักงานอัยการโดยตนเอง
หรือเมื่อได้รับคำร้องจากพนักงานสอบสวนหรือผู้เสียหาย จะยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์
ทางวิทยาศาสตร์ตามความในมาตรา ๒๔๔/๑ ไว้ทันทีก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ
มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔๐ เมื่อโจทก์ประสงค์จะอ้างเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของโจทก์เป็น
พยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำผิด ให้โจทก์ยื่นต้นฉบับและสำเนาเอกสารนั้นต่อศาลก่อนวัน
ไต่สวนมูลฟ้องหรือวันสืบพยานไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้จำเลยมีโอกาสตรวจและขอรับสำเนาเอกสาร
ดังกล่าวได้ก่อนที่โจทก์จะนำสืบพยานเอกสารนั้น เว้นแต่ศาลเห็นสมควรสั่งเป็นอย่างอื่น หรือเอกสารที่
โจทก์ประสงค์จะอ้างอิงนั้นเป็นบันทึกคำให้การของพยานในชั้นสอบสวน

ในกรณีที่ไม่วางอยู่ในบังคับแห่งวรรคหนึ่ง เมื่อมีเอกสารใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล
ให้อ่านหรือส่งให้คู่ความตรวจดู ถ้าคู่ความฝ่ายใดต้องการสำเนา ศาลมีอำนาจสั่งให้ฝ่ายที่อ้างเอกสารนั้น
ส่งสำเนาให้อีกฝ่ายหนึ่งตามที่เห็นสมควร

ถ้าคู่ความฝ่ายใดไม่ส่งต้นฉบับหรือสำเนาเอกสารตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือไม่ส่ง
พยานเอกสารหรือพยานวัตถุตามมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจไม่รับฟังพยานหลักฐานนั้น
เว้นแต่ศาลเห็นว่าเป็นกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือการไม่ปฏิบัติดังกล่าวมิได้เป็นไปโดยจงใจ
และไม่เสียโอกาสในการดำเนินคดีของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง”

(๗๐)

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔๓ และมาตรา ๒๔๔ ในหมวด ๕ ผู้ชำนาญการพิเศษ ของภาค ๕ พยานหลักฐาน แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หมวด ๕
ผู้เชี่ยวชาญ

มาตรา ๒๔๓ ผู้ใด โดยอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความเชี่ยวชาญในการใด ๆ เช่น ในทางวิทยาศาสตร์ ศิลปะ ฝีมือ พาณิชยกรรม การแพทย์ หรือกฎหมายต่างประเทศ และซึ่งความเห็นของผู้ผู้นั้น อาจมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดี ในการสอบสวน ใ้สวนมูลฟ้อง หรือพิจารณา อาจเป็นพยานในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ตรวจร่างกายหรือจิตของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย ตรวจลายมือ ทำการทดลองหรือกิจการอย่างอื่น ๆ

ผู้เชี่ยวชาญอาจทำความเห็นเป็นหนังสือก็ได้แต่ต้องส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวให้ศาล และคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบ และต้องมาเบิกความประกอบหนังสือนั้น เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือคู่ความไม่ติดใจซักถามผู้เชี่ยวชาญนั้น ศาลจะรับฟังความเห็นเป็นหนังสือดังกล่าวโดยผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาเบิกความประกอบก็ได้

ในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญต้องมาเบิกความประกอบ ให้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวต่อศาล ในจำนวนที่เพียงพอล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนวันเบิกความเพื่อให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมารับไป

ในการเบิกความประกอบ ผู้เชี่ยวชาญจะอ่านข้อความที่เขียนมาก็ได้

มาตรา ๒๔๔ ถ้าศาลหรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เห็นจำเป็นเนื่องในการใ้สวนมูลฟ้อง พิจารณา หรือสอบสวน ที่จะต้องตรวจศพ แม้ว่าจะได้บรรจุหรือฝังแล้วก็ตาม ให้มีอำนาจสั่งให้เอาศพนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจได้ แต่การกระทำตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงหลักทางศาสนาและไม่ก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงอย่างอื่น”

มาตรา ๒๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๒๔๔/๑ ในกรณีความผิดอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก หากมีความจำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงใดที่เป็นประเด็นสำคัญแห่งคดี ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ทำการตรวจพิสูจน์บุคคล วัตถุ หรือเอกสารใด โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้

ในกรณีที่การตรวจพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง จำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากคู่ความ หรือบุคคลใด ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แพทย์ดำเนินการบังคับตรวจดังกล่าวได้ แต่ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็น และสมควรโดยใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดน้อยที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ทั้งจะต้องไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายหรืออนามัยของบุคคลนั้น หากคู่ความฝ่ายใดไม่ยินยอมหรือกระทำการป้องกันขัดขวางมิให้บุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่คู่ความ ฝ่ายตรงข้ามกล่าวอ้าง

ในกรณีที่พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่อาจทำให้ ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานอื่นอีก หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่า หากมีการเน้นย้ำกว่าจะนำพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์อันสำคัญมาสืบในภายหลัง พยานหลักฐานนั้นจะสูญหายไป หรือยากแก่การตรวจพิสูจน์ เมื่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอหรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำการ ตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสองได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้ถึงกำหนด วันสืบพยานตามปกติ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ตามมาตรานี้ให้ส่งจ่ายจากงบประมาณตามระเบียบที่ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕๖ ให้ศาลจ่ายค่าพาหนะ ค่าป่วยการ และค่าเช่าที่พักที่จำเป็นและสมควร แก่พยานซึ่งมาศาลตามหมายเรียก ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

พยานที่ได้รับค่าพาหนะ ค่าป่วยการ หรือค่าเช่าที่พักในลักษณะเดียวกันตามกฎหมาย อื่นแล้ว ไม่มีสิทธิได้รับตามมาตรานี้”

มาตรา ๒๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบถึงกระบวนการพิจารณาใด ๆ ที่ได้กระทำไปแล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ส่วนกระบวนการพิจารณาใดที่ยังมิได้กระทำจนล่วงพ้นเวลาที่ต้องกระทำ ตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ แต่ยังอยู่ในกำหนดเวลาที่อาจกระทำได้ตามบทบัญญัติที่ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นได้ภายในกำหนดเวลาตามบทบัญญัติ ดังกล่าว

(๗๒)

มาตรา ๒๕ ให้ประธานศาลฎีกา นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

(นายธงชัย ดุลยสุข)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๑

สำนักการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร